



การวิจัยประเมินผลหลักสูตรและคุณภาพสถาบัน
สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ
และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน
สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

โดย
รศ.ดร.เสรี พงศ์พิศ และคณะ

สำนักบัณฑิตศึกษา สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน
ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน)
งบประมาณประจำปี 2561

ลิขสิทธิ์ของสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน



การวิจัยประเมินผลหลักสูตรและคุณภาพมหาวิทยาลัย
สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน
สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

โดย

รศ.ดร.เสวี พงศ์พิศ และคณะ

สำนักบัณฑิตศึกษา สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน)

งบประมาณประจำปี 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยประเมินผลหลักสูตรและคุณภาพมหบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อประเมินคุณภาพหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา 2) เพื่อประเมินคุณภาพบัณฑิตที่มีต่อหลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน และ 3) เพื่อประเมินและศึกษาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน โดยผู้วิจัยใช้รูปแบบเป็นการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation research) ในการประเมินหลักสูตรใช้รูปแบบ CIPP MODEL การประเมินด้านบริบท หรือลักษณะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย กลุ่มนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบันตั้งแต่ปี 2555 - 2560 จำนวน 86 ราย มหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชนในช่วงปี พ.ศ.2557 - 2559 จำนวน 36 ราย และกลุ่มผู้ชมมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว เช่น ตัวแทนชุมชนและองค์กร/หน่วยงานเกี่ยวข้องกับมหาบัณฑิต จำนวน 31 ราย รวมจำนวนทั้งสิ้น 153 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และประเด็นการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านบริบท ทั้ง 4 ด้านคือ ปรัชญา วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์หลักสูตรและโครงสร้างเนื้อหาวิชา ผลการวิจัยพบว่ามีเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรที่ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการนำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ไปใช้ได้อย่างสอดคล้องกับบริบทชุมชนท้องถิ่น นักศึกษาสามารถสร้างความรู้ใหม่ด้วยกระบวนการวิจัยและผลการวิจัยสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาได้

2. ด้านปัจจัยนำเข้าทั้ง 3 ด้านคือ คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และความพร้อมของนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจารย์ผู้สอนเป็นการสอนที่มีเนื้อหาได้ตรงตามวัตถุประสงค์โดยใช้วิธีการที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีสภาพห้องเรียนมีสื่อและวัสดุที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีบุคลากรภายนอก เช่น วิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เฉพาะด้าน เข้าร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอน

3. ด้านกระบวนการทั้ง 4 ด้านคือ การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การบริหารจัดการหลักสูตร และกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ ผลการวิจัยพบว่าในทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับดีถึงดีมาก เพราะสถาบันให้ความสำคัญกับการนำหลักสูตรไปใช้โดยพยายามจัดกระบวนการเรียนการสอนตามโครงสร้างและจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยมีการประชุมในแต่ละภาคเรียน เชิญผู้รู้ ผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความรู้และสอบวิทยานิพนธ์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

4. ด้านผลผลิต ทั้ง 8 ด้านคือ ระดับการเรียนรู้ ทักษะ จริยธรรม ทักษะพื้นฐาน เชิงตัวเลข ภาษาและการสื่อสาร การค้นคว้าสารสนเทศ ความสามารถในการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิต และระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ผลการวิจัยพบว่าในทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับดีถึงดีมาก ทั้งนี้จึงส่งผลให้การนำหลักสูตรไปใช้ได้ผลดี มหาบัณฑิตที่จบไปนั้นเป็นผู้มีความรู้ความสามารถปฏิบัติงานได้จริงและทำงานได้ดีมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะและแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรสาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนควรดำเนินการ ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ควรมีการพัฒนาอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาในด้านการสอน การเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และการวิจัย ควรมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องที่สอน เช่น วิชาระเบียบวิธีวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ เทคนิคการทำวิทยานิพนธ์ อาจารย์ผู้สอนมีความสำคัญที่สุดปรับรูปแบบเน้นการสอนมาเป็นกระบวนการทำวิจัย เน้นเรียนมาก สอนน้อย ต้องสอนวิธีการวิจัยทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพื่อให้ได้หัวข้อวิจัย กระบวนการวิจัย การประยุกต์ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

2. การประเมินหลักสูตร ทำให้ได้เห็นจุดอ่อนของหลักสูตร เช่น นักศึกษาของสถาบันฯ มาจากหลากหลายมีความแตกต่างพื้นฐานความรู้ทำให้มีผลการทำวิทยานิพนธ์ทั้งด้านการจัดการเวลาและคุณภาพของวิทยานิพนธ์ การประชาสัมพันธ์หลักสูตรเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์ในสื่อทุกประเภท สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ส่วนใหญ่เห็นว่ายังไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา ควรสรรหาทรัพยากรการเรียนการสอนเพิ่มเติมในแหล่งเรียนรู้ของนักศึกษา

3. จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสำเร็จ การศึกษาช้ากว่าเวลาที่กำหนดหรือไม่สำเร็จการศึกษา การออกกลางคัน สถาบันควรระบบสนับสนุนต่าง ๆ ให้กับนักศึกษาทั้งก่อนและระหว่างการศึกษา

คำสำคัญ : การประเมินหลักสูตร, หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ, หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยประเมินผลหลักสูตรและคุณภาพมหابัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน จัดทำขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 หัวข้อ “การพัฒนาหลักสูตร” เพื่อให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย แสดงการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐาน และคุณภาพการศึกษาเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยทุก 5 ปี และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี และสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีแนวทางในการปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรให้มีความเหมาะสม เพื่อให้หลักสูตรระดับอุดมศึกษามีคุณภาพและมาตรฐาน

รายงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) และได้รับการอนุเคราะห์จาก ผศ.(พิเศษ)ดร.ศิริปริญา ฐปกระจำจรร.สงเกียรติ ทานสัมฤทธิ์ และ ดร.สุชาติ ศิริวารณย์ ในการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะเพื่อความสมบูรณ์ของการวิจัย ขอขอบคุณกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย อาจารย์ นักศึกษา มหাবัณฑิต และผู้แทนชุมชนอีกทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับมหابัณฑิต ซึ่งให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและการสนทนากลุ่มอย่างดียิ่ง คณะผู้วิจัยจึงขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

รศ.ดร.เสรี พงศ์พิศ
หัวหน้าโครงการวิจัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
หลักสูตร.....	9
การประเมินหลักสูตร.....	12
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	33
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
รูปแบบในการวิจัย.....	35
ประชากรกลุ่มเป้าหมาย วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างและขนาดตัวอย่าง.....	35
การออกแบบการวิจัย.....	36
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	41
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
4 ผลการวิจัย	
ประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา.....	44
การประเมินหลักสูตรของผู้ใช้บัณฑิตและผู้ที่เกี่ยวข้องต่อคุณภาพหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน.....	75
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	77
หลักสูตรและการบริหารจัดการ.....	77
การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล	78
การนำความรู้ไปใช้.....	79
ความพึงพอใจต่อหลักสูตร.....	79
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	82
อภิปรายผลการวิจัย.....	86
ข้อเสนอแนะและแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร.....	89
บรรณานุกรม.....	93
ภาคผนวก ก. เครื่องมือการวิจัย.....	97
ภาคผนวก ข. หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ.....	125
ภาคผนวก ค. หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน.....	132
ภาคผนวก ง. คำสั่งสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน.....	139

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 กรอบการประเมินหลักสูตร.....	36
4.1 ผลการวิเคราะห์สถานะภาพของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม.....	44
4.2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อคุณภาพหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน.....	47
4.3 ผลการวิเคราะห์สถานะภาพผู้ตอบแบบประเมินศักยภาพตนเอง.....	53
4.4 ประเมินศักยภาพตนเองตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตที่สอดคล้องกับปรัชญา/ความสำคัญและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร.....	55
4.5 ผลการวิเคราะห์สถานะภาพผู้ตอบสอบถามความพึงพอใจของมหาบัณฑิตที่มีต่อคุณภาพ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน.....	61
4.6 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจของมหาบัณฑิต ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชนสุขภาพชุมชน.....	63
4.7 ผลการวิเคราะห์สถานะภาพผู้ใช้บัณฑิต ที่มีความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน.....	75

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	34
-------------------------------	----



บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันนี้ประชาคมโลกก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 อันเป็นศตวรรษที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา ซึ่งเป็นผลมาจากอิทธิพลของเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารที่ทันสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศ ซึ่งจะต้องพัฒนาผู้เรียนในทุกระดับให้มีทักษะความสามารถเพียงพอสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีภารกิจหลายประการ ทั้งด้านผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการ วิชาการและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ภารกิจหลักที่สำคัญยิ่งของสถาบันอุดมศึกษา คือ ผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ และประชาคมโลก ทุกสถาบัน ทุกหลักสูตรจะกำหนดปรัชญา และวัตถุประสงค์ให้สัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ เมื่อใช้หลักสูตรได้ระยะหนึ่งจะต้องมีการประเมิน ซึ่งการประเมินหลักสูตรมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณา ตรวจสอบระบบบริหารจัดการหลักสูตร เพื่อปรับปรุงคุณภาพตามกระบวนการของการพัฒนาหลักสูตรและการสอนแล้วยังสอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2558 เพื่อปรับปรุงมาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย โดยมีการประเมินและรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรทุกปีการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยตามรอบระยะเวลาของหลักสูตร หรือทุกรอบ 5 ปี (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560, หน้า 40) และสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรให้มีความเหมาะสม เพื่อให้หลักสูตรระดับอุดมศึกษามีคุณภาพและมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

หลักสูตรเป็นข้อกำหนดในการสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา เนื่องจากหลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรจึงจำเป็นต้องทำเป็นกระบวนการหรือขั้นตอนที่สามารถปฏิบัติได้ การประเมินหลักสูตรจึงเป็นส่วนหนึ่งของการ

พัฒนาหลักสูตร ที่ทำให้ทราบถึงสภาพความเป็นจริงของหลักสูตร เพื่อนำผลที่ได้จากการใช้หลักสูตรเป็นอย่างไร ดังนั้นข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรจึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงหลักสูตร

บัณฑิตศึกษา สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน ได้เริ่มดำเนินการใน ปี พ.ศ. 2555 ได้เปิดหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จำนวน 2 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน โดยได้รับการรับรองวิทยฐานะ และรับทราบการเปิดดำเนินการหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน ตั้งแต่วันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 เป็นต้นไป และจะครบ 5 ปี ในภาคเรียนที่ 1/2560 นี้ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 หัวข้อ “การพัฒนาหลักสูตร” ให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย แสดงการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐาน และคุณภาพการศึกษาเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยทุก 5 ปี และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี และสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีแนวทางในการปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรให้มีความเหมาะสม เพื่อให้หลักสูตรระดับอุดมศึกษามีคุณภาพและมาตรฐาน

เพื่อให้การจัดการศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานมีความเหมาะสม ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ใช้บัณฑิต และเป็นไปในทิศทางเดียวกับแนวทางการพัฒนาประเทศทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน จึงจำเป็นต้องวิจัยประเมินผลหลักสูตรและคุณภาพมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน เพื่อพิจารณาตรวจสอบระบบการบริหารจัดการหลักสูตรนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินคุณภาพหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา
2. เพื่อประเมินคุณภาพบัณฑิตที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน
3. เพื่อประเมินและศึกษาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตในเชิงเนื้อหา มุ่งเน้นเนื้อหาและประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
 1. หลักสูตร
 - 1.1 ความหมายของหลักสูตร
 - 1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร
 - 1.3 ความสำคัญของหลักสูตร
 - 1.4 การพัฒนาหลักสูตร
 - 1.5 การนำหลักสูตรไปใช้
 2. การประเมินหลักสูตร
 - 2.1 ความหมายของการประเมินหลักสูตร
 - 2.2 จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร
 - 2.3 ระยะเวลาของการประเมินหลักสูตร
 - 2.4 ขั้นตอนในการประเมินหลักสูตร
 - 2.5 ประโยชน์ของการประเมินหลักสูตร
 - 2.6 รูปแบบของการประเมินหลักสูตร
 - 2.7 การประเมินหลักสูตรตามแนวคิดของ Daniel h. Stufflebeam (CIPP MODEL)

2. ขอบเขตการวิจัยในเชิงประชากรและผู้ให้ข้อมูล
การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย มีทั้งสิ้น 296 ราย จำแนกได้ดังนี้

1.1 กลุ่มนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบันตั้งแต่ปี พ.ศ.2555 - 2560 จำนวน 167 ราย

1.2 มหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน ในช่วงปี พ.ศ.2557 - 2559 จำนวน 69 ราย

1.3 กลุ่มผู้สำเร็จมหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว เช่นตัวแทนชุมชนและองค์กร/หน่วยงานเกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย จำนวน 60 ราย

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มีทั้งสิ้น 153 ราย จำแนกได้ดังนี้

2.2 กลุ่มนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบันตั้งแต่ปี พ.ศ.2555 - 2560 จำนวน 86 ราย

2.3 มหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชนในช่วงปี พ.ศ.2557 - 2559 จำนวน 36 ราย

2.4 กลุ่มผู้สำเร็จมหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว เช่นตัวแทนชุมชนและองค์กร/หน่วยงานเกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย จำนวน 31 ราย

3. ขอบเขตในเชิงพื้นที่เป้าหมาย พื้นที่ศูนย์การเรียนรู้ของปวงชน (สรป.)/สปจ.ที่มีนักศึกษา ระดับปริญญาโท จำนวน 11 สรป./สปจ. ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ตาก นครสวรรค์ ชัยนาท มหาสารคาม สมุทรสงคราม นครศรีธรรมราช นครราชสีมา สกลนคร และสงขลา

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน หมายถึง แผนการเรียนรู้ที่กำหนดไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียน ก่อให้เกิดความรู้ทักษะ คุณลักษณะพัฒนาการให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตร อันประกอบด้วย วัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาวิชา การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ตลอดจนการบริหารจัดการ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน สำนักบัณฑิตศึกษา สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

2. **หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต** หมายถึง หลักสูตรที่เปิดการเรียนการสอนของสาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2555)

2.1 หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ หมายถึงหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ (แผน ก.(2)) หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2555 ซึ่งเปิดสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2555-2560

2.2 หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน หมายถึง หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน (แผน ก.(2)) หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2555 ซึ่งเปิดสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2555-2560

3. **การประเมินหลักสูตร** หมายถึง กระบวนการหาข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อพิจารณาให้คุณค่าของหลักสูตรและนำมาสรุปตัดสินว่าหลักสูตรที่สร้างขึ้นมานั้นมีคุณค่าประการใด มีคุณภาพดีหรือไม่ หรือได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ มีส่วนใดต้องปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาอย่างไร โดยนำข้อบกพร่องมาทำการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ประกอบด้วยรูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model หมายถึงการประเมินหลักสูตร 4 ด้าน

3.1 การประเมินด้านบริบทหลักสูตร หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น เพื่อประเมินหลักสูตรเกี่ยวกับปรัชญา วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาสาระของหลักสูตรและรายวิชา

3.2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น เพื่อประเมินหลักสูตรเกี่ยวกับคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ความพร้อมของนักศึกษา พื้นฐานความรู้ของนักศึกษา และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

3.3 การประเมินด้านกระบวนการ หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น เพื่อประเมินหลักสูตรเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร กระบวนการทำวิทยานิพนธ์และการประกันคุณภาพการศึกษา

3.4 การประเมินด้านผลผลิต หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับความคิดเห็น เพื่อประเมินประสิทธิภาพการผลิตบัณฑิต โดยพิจารณาจากอัตลักษณ์ของบัณฑิตสถาบันฯ และผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 5 ด้าน คือ (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะทางปัญญา (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

4. **ผู้ทรงคุณวุฒิ** หมายถึงผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ด้านหลักสูตรและการสอนในสถาบันอุดมศึกษา

5. **นักศึกษา** หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2555) รุ่นที่ 1-6 ปีการศึกษา 2556-2560

6. **มหาบัณฑิต** หมายถึง ผู้ที่จบการศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน

7. **ผู้ใช้บัณฑิต** หมายถึง ผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชนสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

8. **หลักสูตร** หมายถึง ข้อกำหนดประสบการณ์ที่จัดให้กับผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และหลากหลาย โดยมีองค์ประกอบหลักในการออกแบบหลักสูตรที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง กิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล มีกลวิธีการปฏิบัติที่ทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามที่หลักสูตรต้องการจึงเปรียบเสมือนหัวใจหรือหลักสำคัญของการจัดการศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นเอกสารสำหรับใช้ประกอบการตรวจสอบและยืนยันศักยภาพ และคุณสมบัติของอาจารย์ประจำหลักสูตรระดับปริญญาโทของสถาบัน ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยมาตรฐานการจัดการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาที่กำหนดให้อาจารย์ประจำหลักสูตรต้องมียานวิจัยในระยะไม่เกิน 5 ปี

2. ผลจากการวิจัยครั้งนี้สถาบันฯ นำมาเป็นข้อมูลประกอบการแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพของหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน

3. ผลจากการวิจัยครั้งนี้สถาบันฯ ไปพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรในด้านโครงสร้างและเนื้อหาวิชาของหลักสูตร การบริหารจัดการหลักสูตรและปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพของมหาบัณฑิตและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศต่อไป

4. ผลจากการวิจัยครั้งนี้สถาบันฯ ที่สามารถนำไปใช้ประกอบการวางแผนยุทธศาสตร์ในการผลิตมหัศจรรย์ที่มีคุณภาพ ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและความต้องการของการใช้บัณฑิตต่อไป

5. สถาบันฯ นำข้อมูลเชิงประชากรจากผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม



บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประเมินผลหลักสูตรและคุณภาพมหัพัตติ สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตร

- 1.1 ความหมายของหลักสูตร
- 1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร
- 1.3 ความสำคัญของหลักสูตร
- 1.4 การพัฒนาหลักสูตร
- 1.5 การนำหลักสูตรไปใช้

2. การประเมินหลักสูตร

- 2.1 ความหมายของการประเมินหลักสูตร
- 2.2 จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร
- 2.3 ระยะเวลาของการประเมินหลักสูตร
- 2.4 ขั้นตอนในการประเมินหลักสูตร
- 2.5 ประโยชน์ของการประเมินหลักสูตร
- 2.6 การประเมินหลักสูตรตามแนวคิดของ Daniel h. Stufflebeam (CIPP MODEL, 1971)

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. หลักสูตร

1.1 ความหมายของหลักสูตรมีผู้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้

วิลเลอร์ (Wheeler 1974, หน้า 11) โคร (Crow 1980, หน้า 42) บ็อบบิท (Bobbitt 1981, หน้า 42) และมาเรียม นิลพันธุ์ (2543, หน้า 6) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรสอดคล้องกันว่า หลักสูตร หมายถึง เอกสารที่เป็นข้อกำหนดมวลประสบการณ์ของผู้เรียนที่โรงเรียนหรือสถานศึกษา จัดให้ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านร่างกาย สังคม ปัญญา และจิตใจมีพัฒนาการ ความสามารถในการทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดี และมีความเจริญก้าวหน้าไปในแนวทางที่หลักสูตรต้องการ

ทิสนา แคมมณี (2535, หน้า 133) และ บุญชม ศรีสะอาด (2546, หน้า 7) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรในทำนองเดียวกันว่า หลักสูตรหมายถึง โปรแกรมศึกษา กลุ่มวิชา เนื้อหาวิชา และการจัดประสบการณ์ โครงการที่ทางโรงเรียนจัดให้กับนักเรียนเพื่อเตรียมผู้สมาชิกที่มีประสิทธิภาพของประเทศชาติ

จากแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของหลักสูตรข้างต้นสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ที่จัดให้กับผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และหลากหลาย โดยมีองค์ประกอบหลักในการออกแบบหลักสูตรที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง กิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล มีกลวิธีการปฏิบัติที่ทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามที่หลักสูตรต้องการจึงเปรียบเสมือนหัวใจหรือหลักสำคัญของการจัดการศึกษา

1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร ตามแนวคิดของ ทาบา (Taba 1962, หน้า 10) ไทเลอร์ (Tyler 1968, หน้า 1) เคอร์ (Keer) อ้างถึงใน กาญจนา คุณรักษ์, 2540, หน้า 8) และพิสมัย ถิระแก้ว (2540, หน้า 9) ซึ่งได้เสนอแนวคิดไว้สอดคล้องกันว่า องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย (1) ความมุ่งหมาย (2) เนื้อหา (3) การนำหลักสูตรไปใช้ (4) การประเมินผล ส่วน ชำรง บัวศรี (2532, หน้า 8) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย

1. เป้าหมายและนโยบายการศึกษา (Education Goals and Policy) หมายถึง สิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา
2. จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากการเรียนรู้จบหลักสูตร
3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and Structures) หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์

4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objectives) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว

5. เนื้อหา (Content) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ

6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional Objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้มีทักษะและความสามารถ หลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้

7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้

8. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร

9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media) หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม แถบวิดีทัศน์ ฯลฯ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษาและอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

กาญจนา คุณารักษ์ (2540, หน้า 22 - 23) ที่ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่า ประกอบด้วย 1) ความมุ่งหมาย 2) เนื้อหาวิชาประสบการณ์ 3) วิธีการสอน 4) วัสดุอุปกรณ์การสอน 5) กิจกรรมการเรียนการสอน และ 6) การประเมินผล

กล่าวโดยสรุปองค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การจัดการเรียนรู้อ การบริหารจัดการหลักสูตร กระบวนการทำวิทยานิพนธ์ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผลที่ได้กำหนดไว้ในแผนและสอดคล้องตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

1.3 ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นองค์ประกอบอันสำคัญอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรจะเป็นโครงร่างกำหนดไว้ว่าผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์อะไรบ้าง และหลักสูตรเป็นแนวทางที่จะสร้างความเจริญเติบโตให้แก่ผู้เรียน ซึ่งการจัดการศึกษาจะไม่มีวันสำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาถ้าปราศจากหลักสูตร หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนหัวใจสำคัญของการศึกษา (สุนีย์ ภูพันธ์, 2546, หน้า 16) นอกจากนี้ ช่าง บัวศรี (2532, หน้า 10) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของหลักสูตรไว้สอดคล้องกันว่า หลักสูตรมีความสำคัญต่อการศึกษา และมีความสำคัญต่อการสอน ดังนี้ ความสำคัญต่อการศึกษาหลักสูตรเป็นเครื่องมือที่ถ่ายทอดเจตนารมณ์หรือเป้าหมายของการศึกษาของชาติลงสู่การปฏิบัติ อาจกล่าวได้ว่าหลักสูตรคือสิ่งที่นำเอาความ

มุ่งหมายและนโยบายการศึกษาไปแปลงเป็นการกระทำขึ้นพื้นฐานในสถานศึกษา หลักสูตรจึงมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนอย่างยิ่ง และเป็นความจำเป็นที่อาจารย์ผู้สอนจะต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจอย่างถ่องแท้พร้อมทั้งช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจด้วย นอกจากนี้ อุทัย บุญประเสริฐ (2540, หน้า 8) ได้ให้ความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นแผนแม่บทกำกับการทำงานทุกด้าน

จากความสำคัญของหลักสูตรดังกล่าวสรุปได้ว่า หลักสูตร เป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดการศึกษาเป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

1.4 การพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของชาติ ฉะนั้น การพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นเครื่องมือที่ดีในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศตามจุดมุ่งหมาย (สุนีย์ ภูพันธ์, 2546, หน้า 174) จำเป็นต้องมีการดำเนินงานเป็นระเบียบแบบแผนต่อเนื่องกันไป ซึ่งเริ่มจากการวางจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานนี้จะต้องคำนึงถึงจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาหลักสูตรว่าจะเริ่มต้นที่ใด ก่อน และดำเนินการอย่างไรจึงจะเป็นการพัฒนาหลักสูตรรวมถึงผลงานต่าง ๆ ทางด้านหลักสูตรต่าง ๆ ที่ได้สร้างขึ้นมามีประสิทธิภาพมากกว่าหลักสูตรเดิมต้องคำนึงถึงการดำเนินงานวิธีการต่าง ๆ รวมทั้งหลักการและแนวปฏิบัติเพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สกิด อุทรานันท์ (2532, หน้า 211-212) ได้กล่าวถึงลักษณะของหลักสูตรที่ดีมีดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรควรตั้งอยู่บนรากฐานทางการศึกษาอย่างถูกต้องได้แก่พื้นฐานทางปรัชญา จิตวิทยา สังคมวิทยา และธรรมชาติของความรู้ และต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความจริงและสามารถนำไปปฏิบัติได้

2. สอดคล้องกับความต้องการของสังคม สามารถสนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติ โดยมุ่งให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของส่วนรวมและเสียสละ มีความรู้สึภาคภูมิใจในประเทศชาติ

3. สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย

4. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ดีจะต้องมุ่งสร้างเสริมค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม

5. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ดี มุ่งสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงามทางสติปัญญา มีทักษะในอาชีพ มีคุณธรรม มีวินัยทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง

หลักสูตรที่ดีควรมีลักษณะ คือ 1) สนองตอบความต้องการของสังคม 2) สนองตอบความต้องการของผู้เรียน 3) เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในประเทศ 4) เหมาะกับความสามารถของผู้เรียน 5) นำมาใช้ได้สะดวก และ 6) สามารถยืดหยุ่นได้ และสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในประเทศ สนองความต้องการของผู้เรียนและสังคม มีความยืดหยุ่นและนำมาใช้ได้สะดวก

จากแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของหลักสูตรข้างต้นสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง ประสิทธิภาพที่จัดให้กับผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และหลากหลาย โดยมีองค์ประกอบหลักในการออกแบบหลักสูตรที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง กิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล มีกลวิธีการปฏิบัติที่ทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามที่หลักสูตรต้องการ เปรียบเสมือนหัวใจหรือหลักสำคัญของการจัดการศึกษา

2. การประเมินหลักสูตร

2.1 ความหมายของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตร (Evaluation) เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อนำมาตัดสินค่าหรือคุณภาพของหลักสูตรนั้น การประเมินผลเป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญของการทำงาน เพื่อให้ทราบว่า การทำงานนั้นได้ผลตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้เพียงใด มีปัญหา หรืออุปสรรคใดบ้างจะได้แก้ไข ปรับปรุง พัฒนาต่อไป ในการพัฒนาหลักสูตรก็เช่นกันเมื่อมีการพัฒนาหลักสูตรและนำไปใช้ก็จะต้องมีการประเมินเพื่อนำผลเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรต่อไป ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรดังต่อไปนี้

กู๊ด (Good 1945, หน้า 209) สตัฟเฟิลบีม และคณะ (Stufflebeam et al, 1971, หน้า 128) ได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้สอดคล้องกันว่า หมายถึงกระบวนการหาข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูล กิจกรรมการเรียนการสอนภายในขอบข่ายของการสอน ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจการวางแผนการจัดโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดีขึ้นและเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีกว่าเดิม ทั้งนี้ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523, หน้า 192) และ สันต์ บำรุงธรรม (2527, หน้า 138-139) ได้กล่าวถึงความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้สอดคล้องกันว่า หมายถึง การพิจารณาให้คุณค่าของหลักสูตรโดยอาศัยการรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาสรุปตัดสินว่าหลักสูตรที่สร้างขึ้นมานั้นมีคุณค่าประการใด มีคุณภาพดีหรือไม่ หรือได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ มีส่วนใดต้องปรับปรุงแก้ไข

พิชิต ฤทธิ์จัญญ (2558, หน้า 16) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินหลักสูตรหมายถึง กระบวนการเชิงระบบ เพื่อจัดหาสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร การบริหารหลักสูตร การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร จากความหมายนี้ ลักษณะสำคัญของการประเมินหลักสูตร จึงมีดังนี้

1. การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เชื่อถือได้และเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหารและหรือผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตร
2. การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการในการจัดเตรียมสารสนเทศ เพื่อใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ปรับปรุงการบริหารหลักสูตร การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและสังคม
3. จุดเน้นที่สำคัญของการประเมินหลักสูตร อยู่ที่การเพิ่มประสิทธิภาพ (efficiency) และประสิทธิผล (effectiveness) ของการใช้หลักสูตรในการจัดเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ศิริชัย กาญจนวาสี (2553, หน้า 3) ได้อธิบายไว้ว่า การประเมินหลักสูตรนั้นเป็น กระบวนการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อวินิจฉัย จุดเด่น จุดด้อย ของตัวหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ในการใช้หลักสูตรมีความจำเป็นต้องทำ การประเมินหลักสูตร (Curriculum evaluation) โดยการติดตามความก้าวหน้าของการใช้หลักสูตร ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความสำเร็จของการใช้หลักสูตร สำหรับเป็นข้อมูล ย้อนกลับในการปรับปรุง อันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงกระบวนการหลักสูตรระหว่างการใช้ หลักสูตรและเพื่อตัดสินคุณภาพของหลักสูตร ว่าบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด อันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช (2542, หน้า 30) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร เป็นการรวบรวม ข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลนำผลมาใช้ในการเปรียบเทียบระหว่างผลการใช้หลักสูตรที่วัดได้กับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อหาข้อบกพร่องหรือปัญหาและพิจารณาคุณค่าของหลักสูตร

อุไร อภิชาติบันลือ และวราพจน์ ศรีวงษ์คัล (2548, หน้า 21-25) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินผลหลักสูตรเป็นส่วนที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อคุณภาพของหลักสูตร ทั้งนี้ เพราะการประเมินหลักสูตรจะทำให้รู้คุณค่าของหลักสูตรว่าเป็นอย่างไร สามารถนำไปใช้ได้ดี เพียงไร ผลที่ได้จากการใช้หลักสูตรเป็นอย่างไร ข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรจะเป็น ประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณค่าสูงขึ้น อันจะเป็นผลในการนำหลักสูตรไปสู่ ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ได้โดยสะดวก

มาเรียม นิลพันธุ์ (2553, หน้า 30) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร (Curriculum Evaluation) หมายถึง กิจกรรมที่เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร มาวิเคราะห์ข้อเท็จจริงถึงระดับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์เกี่ยวกับผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจทักษะความสามารถ สมรรถนะ และคุณธรรมจริยธรรม เจตคติ รวมทั้งความสามารถในการนำความรู้ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ ประสบการณ์ สมรรถนะจากการเรียนการสอนในหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริง ความผิดพลาด ปัญหาอุปสรรค ผลกระทบต่อหลักสูตร ในอันที่จะนำไปหาแนวทางเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน การปรับปรุงการดำเนินหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อไป หรือยกเลิกหลักสูตร การประเมินหลักสูตร เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการ การจัดทำทดลองใช้และผลของการใช้หลักสูตร ตลอดจนการตัดสินใจคุณค่า และคุณภาพ ประสิทธิภาพของหลักสูตร นอกจากนี้ รุจิร ภู่อาระ (2546, หน้า 143) ได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้หลายนัยว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง 1) การวัดผลการปฏิบัติของผู้เรียนตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในเชิงปริมาณ 2) การเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติของผู้เรียนกับมาตรฐาน 3) การอธิบายและการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร 4) การอธิบายการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการเลือกการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเรื่องหลักสูตร และ 5) การใช้ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพในการตัดสินใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, หน้า 192) ให้ความหมายการประเมินหลักสูตร หมายถึง การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจข้อบกพร่องหรือปัญหา เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไข ส่วนประกอบทุกส่วนของหลักสูตรให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นหรือตัดสินใจคุณค่าของหลักสูตรนั้น ๆ

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าการประเมินผลหลักสูตร หมายถึง กระบวนการหาข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อพิจารณาให้คุณค่าของหลักสูตรและนำมาสรุปตัดสินใจว่าหลักสูตรที่สร้างขึ้นมานั้นมีคุณค่าประการใด มีคุณภาพดีหรือไม่ หรือได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ มีส่วนใดต้องปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาอย่างไร โดยนำข้อบกพร่องมาทำการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

2.2 จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรจะต้องครอบคลุมขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร ฉะนั้นการประเมินหลักสูตรจึงมีขอบเขตของการประเมินที่กว้าง แต่ละขั้นตอนมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน แต่ส่วนใหญ่แล้วจะมีจุดมุ่งหมายของการประเมินใกล้เคียงกัน ซึ่งมีได้เสนอแนวคิดไว้ ดังนี้

วิชัช วงษ์ใหญ่ (2537) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรที่ปฏิบัติกันส่วนใหญ่มี 2 ประการ คือ

1. การประเมินเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร คือ การประเมินในระหว่างการปฏิบัติงานพัฒนาหลักสูตร มีวัตถุประสงค์ เพื่อใช้ผลการประเมินนั้นให้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร มีความเหมาะสม และสามารถปฏิบัติได้ดีเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ซึ่งประโยชน์แก่นักพัฒนาหลักสูตรในการปรับปรุงส่วนประกอบทุกส่วนของหลักสูตร ได้ถูกต้องก่อนที่จะนำไปใช้ได้จริงต่อไป

2. การประเมินเพื่อสรุปผลว่าคุณค่าของการพัฒนาหลักสูตรมีความเหมาะสมหรือไม่ หลักสูตรได้สนองความต้องการของผู้เรียน ของสังคมเพียงใด ควรจะใช้ได้ต่อไป หรือควรจะยกเลิกทั้งหมด หรืออาจจะยกเลิกบางส่วนและปรับแก้ไขในส่วนใด

ทิศนา ขัมมณี (2545, หน้า 13) สรุปจุดมุ่งหมาย ในการประเมินหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. เพื่อหาคุณค่าหลักสูตรนั้น โดยดูว่าหลักสูตรที่จัดขึ้นสามารถสนองตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่

2. เพื่อตัดสินใจว่า การวางแผนและระบบของหลักสูตรตลอดจนการบริหารงานและการสอนตามหลักสูตร เป็นไปในทางที่ถูกต้องแล้วหรือไม่

3. เพื่อวัดดูว่า ผลผลิตคือผู้เรียนนั้นเป็นอย่างไร

จากจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร เราสามารถบอกเหตุผลหรือความจำเป็นที่ต้องมีการประเมินหลักสูตร ดังนี้

1. เพื่อพิจารณาตัดสินคุณค่าหรือคุณภาพของหลักสูตรที่ได้รับการแสดงออกแบบหรือพัฒนาขึ้นโดยพิจารณาว่าหลักสูตรสามารถทำให้หลักการและจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้บรรลุผลสำเร็จหรือไม่

2. เพื่อค้นหาข้อบกพร่องของหลักสูตร ทั้งในด้านตัวเอกสาร หลักสูตรที่กำหนด หลักการ จุดมุ่งหมายและโครงสร้างของเนื้อหาสาระ ตลอดจน ส่วนที่เป็นกระบวนการของการนำหลักสูตรไปใช้ซึ่งครอบคลุมการบริหาร และการบริการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนการวัดและประเมินผล ฯลฯ

3. เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ซึ่งหมายถึง ผลลัพธ์ของหลักสูตรที่เกิดขึ้นกับนักเรียนว่าเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

ดังนั้นในการประเมินหลักสูตรแต่ละครั้ง ผู้ประเมินจึงต้องตอบให้ได้แน่ชัดว่าต้องการทราบว่าสิ่งใด เหตุผลของการประเมินครั้งนั้น เป็น ข้อ 1. ข้อ 2. หรือข้อ 3. หรือต้องการคำตอบมากกว่า 1 ข้อ หรือต้องการทั้ง 3 ข้อ เพราะขอบเขตของการประเมินจะแปรผันไปตามจุดมุ่งหมายยัง จุดมุ่งหมายมีมากเท่าใด งานการประเมินก็จะพยายามขอบเขตมากขึ้นเท่านั้น

จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรที่ปฏิบัติกันส่วนใหญ่ มีอยู่ 2 ประการ คือ

1. การประเมินเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร คือ การประเมินในระหว่างการปฏิบัติงาน พัฒนาหลักสูตร มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ผลการประเมินนั้นให้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร โดยมีการวัดผลเป็นระยะ ๆ ในระหว่างการทดลองใช้หลักสูตรแล้วนำผลจากการวัดมาประเมินว่าแต่ละขั้นตอนของหลักสูตรมีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้ดีเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่นักพัฒนาหลักสูตร ในการที่ปรับปรุงส่วนประกอบทุกส่วนของหลักสูตรได้ถูกต้องก่อนที่จะนำไปใช้จริงต่อไป

2. การประเมินเพื่อสรุปผลว่าคุณค่าของการพัฒนาหลักสูตร มีความเหมาะสมหรือไม่ หลักสูตรได้สนองความต้องการของผู้เรียนของสังคมเพียงใด ควรจะใช้ได้ต่อไป หรือควรยกเลิก หรืออาจจะยกเลิกเพียงบางส่วนและปรับแก้ในส่วนใด

สังัด อุทรานันท์ (2547, หน้า 277-278) ได้สรุปว่าการประเมินหลักสูตรประกอบด้วย สิ่งที่จะต้องประเมินดังนี้

1. การประเมินเอกสารหลักสูตร
2. การประเมินการใช้หลักสูตร
3. การประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร
4. การประเมินระบบหลักสูตร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, หน้า 192) ได้กล่าวว่าการประเมินหลักสูตรใด ๆ ก็ตามจะมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่คล้ายคลึงกันดังนี้

1. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร
2. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขระบบการบริหารหลักสูตร การนิเทศกำกับดูแลและการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปอีก หรือควรยกเลิกการใช้หลักสูตรเพียงบางส่วน หรือยกเลิกทั้งหมด

4. เพื่อต้องการทราบคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามความมุ่งหวังของหลักสูตรหลังจากผ่านกระบวนการทางการศึกษามาแล้วหรือไม่อย่างไร

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546, หน้า 250) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ดังนี้

1. เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตรนั้นโดยดูว่าหลักสูตรนั้นสามารถสนองวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่ สนองความต้องการของผู้เรียน และสังคมอย่างไร
2. เพื่ออธิบายและพิจารณาลักษณะของส่วนประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรในแง่ต่าง ๆ เช่น หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลว่าสอดคล้องกันหรือไม่
3. เพื่อตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณภาพดีหรือไม่ เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมกับการนำไปใช้
4. เพื่อตัดสินว่า การบริหารงานด้านวิชาการและการบริหารด้านหลักสูตรเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องหรือไม่
5. เพื่อติดตามผลผลิตจากหลักสูตร คือ ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังจากการผ่านกระบวนการทางการศึกษามาแล้วตามหลักสูตรว่าเป็นไปตามความมุ่งหวังหรือไม่
6. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่าง ๆ ในหลักสูตร
7. เพื่อช่วยในการตัดสินใจว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปหรือไม่ หรือควรปรับปรุงพัฒนาในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเพื่อยกเลิกการใช้หลักสูตรนั้นทั้งหมด

2.3 ระยะเวลาของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรควรมีการดำเนินเป็นระยะ ๆ ทั้งนี้เนื่องจากข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดของหลักสูตรอาจมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัยและในระยะต่างกัน เช่น อาจมีสาเหตุมาจากตอนจัดทำ หรือยกร่างหลักสูตรซึ่งทำให้ตัวหลักสูตรไม่มีคุณภาพที่ดี หรือไม่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของผู้เรียน และสังคมที่เปลี่ยนไปหรืออาจมีสาเหตุมาจากตอนนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินหลักสูตรที่ดีจึงต้องตรวจสอบเป็นระยะเพื่อลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้น โดยทั่วไปจะแบ่งเป็น 3 ระยะ (สุนีย์ ภูพันธ์, 2546, หน้า 252) คือ

ระยะที่ 1 การประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้

ในช่วงระหว่างที่มีการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรอาจมีการดำเนินการตรวจสอบทุกขั้นตอนของการจัดทำ นับแต่การกำหนดจุดมุ่งหมายไปจนถึงการกำหนดการวัดและประเมินผลการเรียน เมื่อสร้างหลักสูตรฉบับร่างเสร็จแล้ว ก่อนจะนำหลักสูตรไปใช้จริง จึงควรมีการประเมินตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฉบับร่างและองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร การประเมิน

หลักสูตรในระบายนี้อาศัยความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านพัฒนาหลักสูตร ทางด้านเนื้อหา ทางด้านวิชาชีพครูทางการวัดผล เป็นต้น

ระยะที่ 2 การประเมินหลักสูตรระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร

ในขณะที่มีการดำเนินการใช้หลักสูตรที่จัดทำขึ้นควรมีการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใด จะได้แก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม เช่น ประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรในด้านการบริหารจัดการหลักสูตร การนิเทศกำกับดูแล และการจัดกระบวนการเรียนการสอน

ระยะที่ 3 การประเมินหลักสูตรหลังการใช้หลักสูตร

หลังจากที่มีการใช้หลักสูตรมาแล้วระยะหนึ่งหรือครบกระบวนการเรียบร้อยแล้ว ควรจะประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ซึ่งได้แก่ การประเมินองค์ประกอบด้านต่างๆของหลักสูตรทั้งหมด คือ เอกสารหลักสูตร วัสดุหลักสูตร บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร การบริหารหลักสูตร การนิเทศกำกับติดตาม การจัดกระบวนการเรียนการสอน ฯลฯ เพื่อสรุปตัดสินว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้นควรจะดำเนินการใช้ต่อไป หรือควรปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น หรือควรจะยกเลิก

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่าระยะเวลาในการประเมินหลักสูตร มีความจำเป็นทั้ง 3 ระยะ คือ ก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ระหว่างการนำหลักสูตรไปใช้ และหลังการใช้หลักสูตร

2.4 ขั้นตอนในการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้แสดงความคิดเห็นไว้ดังนี้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, หน้า 198-202) สุนีย์ ภูพันธ์ (2546, หน้า 256) และ Brady (1990, หน้า 166-168) อ้างถึงใน รุจิร ภูสาระ (2546, หน้า 159-160) ได้เสนอแนวคิดในการกำหนดขั้นตอนการประเมินหลักสูตรไว้สอดคล้องกันว่า ในการประเมินหลักสูตรนั้นผู้ประเมินควรดำเนินการตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบดังต่อไปนี้ คือ

1. ขึ้นกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตรผู้ประเมินหลักสูตรต้องกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินให้ชัดเจนก่อนที่จะประเมินในส่วนใดหรือเรื่องใด และในแต่ละเรื่องจะศึกษาบางส่วนในเรื่องนั้น ๆ ก็ได้

2. ขึ้นวางแผนออกแบบการประเมิน

2.1 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

2.2 การกำหนดแหล่งข้อมูล

2.3 การพัฒนาเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.4 การกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน

- 2.5 การกำหนดเวลา
3. ขั้นรวบรวมข้อมูล
4. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล
5. ขั้นรายงานผลการประเมิน

ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม ได้เสนอขั้นตอนการประเมินหลักสูตร แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน สรุปได้ดังนี้ (2550, หน้า 175-191)

1. การบริหารจัดการก่อนการประเมินหลักสูตร
 - 1.1 การกำหนดนโยบาย แนวทาง หลักการในการประเมินหลักสูตร
 - 1.2 การแต่งตั้งทีมงานประเมินหลักสูตร
 - 1.3 การเตรียมความพร้อมก่อนการประเมินหลักสูตร
2. การออกแบบการประเมินหลักสูตร
 - 2.1 การกำหนดวัตถุประสงค์การประเมินหลักสูตร
 - 2.2 การออกแบบการประเมินหลักสูตร
 - 2.3 การวางแผนในการประเมินหลักสูตร
3. การดำเนินการประเมินหลักสูตร
 - 3.1 การกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินหลักสูตร
 - 3.2 การกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
 - 3.3 การกำหนดเครื่องมือในการประเมิน
 - 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
4. การรายงานผลและเผยแพร่ผลการประเมินหลักสูตร
5. การรับรองผลการประเมินหลักสูตร

ขั้นตอนในการประเมินหลักสูตรที่กล่าวมาสามารถสรุปขั้นตอนการประเมินหลักสูตรได้ดังนี้

1. ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายในการประเมิน การกำหนดจุดมุ่งหมายในการประเมินเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการในการดำเนินการประเมินหลักสูตร ผู้ประเมินต้องกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินให้ชัดเจนว่าจะประเมินอะไร และทำให้การประเมินหลักสูตรไปอย่างมีประสิทธิภาพ และได้ผลถูกต้องเป็นที่เชื่อถือได้

2. การกำหนดวิธีการที่จะใช้ในการประเมินผลทำให้เราสามารถดำเนินงานไปตามขั้นตอนอย่างราบรื่น

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหรือเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะมีผลทำให้การประเมินนั้นน่าเชื่อถือมากน้อยแค่ไหน และมีความเที่ยงตรงสูง

4. ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล ในขั้นการรวบรวมข้อมูลนั้นผู้ประเมินต้องเก็บรวบรวมข้อมูลตามขอบเขตและระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ในบางครั้งถ้าจำเป็นต้องอาศัยผู้อื่นในการรวบรวมข้อมูล ควรพิจารณาผู้ที่มาทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความเหมาะสม เพราะผู้เก็บรวบรวมข้อมูลมีส่วนช่วยให้ข้อมูลที่รวบรวมได้มีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือ

5. ขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นนี้ผู้ประเมินจะต้องกำหนดวิธีการการจัดระบบข้อมูลพิจารณาเลือกใช้สถิติในการใช้ข้อมูลที่เหมาะสมแล้วจึงวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้น โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

6. ขั้นสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายงานผลการประเมิน ในขั้นนี้ผู้ประเมินจะสรุปและรายงานผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต้น ผู้ประเมินจะต้องพิจารณารูปแบบของการรายงานผลว่าควรจะเป็นรูปแบบใด และการรายงานผลจะมุ่งเสนอข้อมูลที่บ่งชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรมีคุณภาพหรือไม่ เพียงใด มีส่วนใดบ้างที่ควรแก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิก

2.5 ประโยชน์ของการประเมินหลักสูตร

การประเมินผลหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญและสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้เราทราบถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของหลักสูตร การประเมินผลมีประโยชน์ในการจัดการศึกษาการจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรต้องอาศัยผลจากการประเมินผลเป็นสำคัญ ประโยชน์ของการประเมินหลักสูตรมีดังนี้ (สนิย์ ภูพันธ์, 2546, หน้า 257-258)

1. ทำให้ทราบว่าหลักสูตรที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นนั้นมีจุดดีหรือจุดเสียตรงไหน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนปรับปรุงได้ถูกต้อง ส่งผลให้หลักสูตรมีคุณภาพดียิ่งขึ้น
2. สร้างความน่าเชื่อถือ ความมั่นใจ และค่านิยมที่มีต่อสถานศึกษา
3. ช่วยในการบริหารทางด้านวิชาการ ผู้บริหารจะรู้ว่าควรจะตัดสินใจและสนับสนุนช่วยเหลือหรือบริการทางใดบ้าง
4. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในความสำคัญของการศึกษา
5. ช่วยให้การประเมินผลเป็นระบบระเบียบ เพราะมีเครื่องมือ และหลักเกณฑ์ทำให้เป็นเหตุผลในทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น
6. ช่วยชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของหลักสูตร
7. ช่วยให้เห็นสามารถวางแผนการเรียนในอนาคตได้ ข้อมูลของการประเมินผลหลักสูตร ทำให้ทราบเป้าหมายแนวทาง และขอบเขตในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

จากความหมายแนวคิดและทฤษฎีข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การประเมินผลหลักสูตรเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนา ปรับปรุง โดยกระบวนการหาข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อพิจารณาให้คุณค่าของหลักสูตรและนำไปปรับปรุงแก้ไขในสิ่งต่าง ๆ ว่าหลักสูตรที่สร้างขึ้นมานั้น มีคุณค่าประการใด มีคุณภาพดีหรือไม่ หรือได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ มีส่วนใดต้องปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาอย่างไร โดยนำผลที่ได้จากการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

ปัญหาในการประเมินหลักสูตร

1. ปัญหาด้านการวางแผนการประเมินหลักสูตร การประเมินหลักสูตรมักไม่มีการวางแผนล่วงหน้า ทำให้ขาดความละเอียดรอบคอบในการประเมินผล และไม่ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการประเมิน
2. ปัญหาด้านเวลา การกำหนดเวลาไม่เหมาะสมการประเมินหลักสูตร ไม่เสร็จตามเวลาที่กำหนด ทำให้ได้ข้อมูลเน้นช้าไม่ทันต่อการนำมาปรับปรุงหลักสูตร
3. ปัญหาด้านความเชี่ยวชาญของคณะกรรมการประเมินหลักสูตร คณะกรรมการประเมินหลักสูตรไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรที่จะประเมิน หรือไม่มีความเชี่ยวชาญในการประเมินผล ทำให้ผลการประเมินที่ได้ไม่น่าเชื่อถือ ขาดความละเอียดรอบคอบ ซึ่งมีผลทำให้การแก้ไขปรับปรุงปัญหาของหลักสูตรไม่ตรงประเด็น
4. ปัญหาด้านความเที่ยงตรงของข้อมูล ข้อมูลที่ไม่ใช้ในการประเมินไม่เที่ยงตรงเนื่องจากผู้ประเมินมีความกลัวเกี่ยวกับผลการประเมิน จึงทำให้ไม่ได้เสนอข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง หรือผู้ถูกประเมินกลัวว่าผลการประเมินออกมาไม่ดี จึงให้ข้อมูลที่ไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง
5. ปัญหาด้านวิธีการประเมิน การประเมินหลักสูตรส่วนมากมาจากการประเมินในเชิงปริมาณ ทำให้ได้ข้อค้นพบที่ผิวเผินไม่ลึกซึ้ง จึงควรมีการประเมินผลที่ใช้วิธีการประเมินเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพควบคู่กัน เพื่อให้ได้ผลสมบูรณ์และมองเห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น
6. ปัญหาด้านการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ การประเมินหลักสูตรทั้งระบบมีการดำเนินงานน้อยมาก ส่วนมากมักจะประเมินผลเฉพาะด้าน เช่น ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านวิชาการ (Academic Achievement) เป็นหลัก ทำให้ไม่ทราบสาเหตุที่แน่ชัด
7. ปัญหาด้านการประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการประเมินหลักสูตรหรือผู้เกี่ยวข้องมักไม่ประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง
8. ปัญหาด้านเกณฑ์การประเมิน เกณฑ์การประเมินหลักสูตรไม่ชัดเจน ทำให้ผลการประเมินไม่เป็นที่ยอมรับ และไม่ได้นำผลไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรอย่างจริงจัง

จากสามารถสรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตรทำให้ทราบว่าหลักสูตรที่นำไปใช้แล้วนั้นมีข้อดี ข้อเสีย ข้อบกพร่องอะไรบ้างที่ต้องแก้ไขปรับปรุง การประเมินเป็นการพิจารณาคุณค่าของหลักสูตรโดยอาศัยวิธีการต่าง ๆ ในการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง นำมาวิเคราะห์และสรุปชี้ให้เห็นข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

การประเมินหลักสูตรแบบ CIPP MODEL

สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) และคณะ (1971 อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2553) ได้เสนอโมเดล CIPP สำหรับการประเมินบริบท(Context-C) ปัจจัยเบื้องต้น (Input-I) กระบวนการ (Process-P) และผลผลิต (Product-P) ของหลักสูตร เพื่อช่วยผู้บริหารหลักสูตรในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนหลักสูตร การกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้จริง

ความเป็นมา

สตัฟเฟิลบีม ได้พัฒนารูปแบบการประเมินที่ช่วยในการตัดสินใจ (CIPP Model) โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ที่จะประเมินอย่างครอบคลุมเพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจทางเลือกต่าง ๆ ของผู้บริหารที่เรียกว่ารูปแบบการประเมิน CIPP (Context Input Process Product Evaluation Model) ตั้งแต่ปี ค.ศ.1965 และมีการปรับปรุงมาเรื่อย ๆ จนกระทั่งล่าสุดใน ค.ศ.2003 ซึ่งสามารถใช้กับการประเมินโครงการ แผนบุคลากรผลิตภัณฑ์ องค์กรและระบบต่าง ๆ ได้ (Stufflebeam, 2004 อ้างถึงในพิสนุ ฟองศรี, 2549) โดยใช้วิธีการเชิงระบบ CIPP Model เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง โดยมีจุดเน้นที่สำคัญคือ ใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการ เพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา โดยมีวัตถุประสงค์การประเมิน คือ การให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม อย่างต่อเนื่องตลอดเวลาวัตถุประสงค์ของการประเมิน คือ การได้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจหาทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการของโครงการต่าง ๆ ซึ่งการประเมินที่สำคัญมุ่งประเด็น 4 ด้านคือ การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) ประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545, หน้า 81)

มาเรียม นิลพันธุ์ (2553, หน้า 30-35) ว่าการประเมินที่เน้น CIPP Model เน้นการประเมินเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรใน 4 ด้าน คือ

1. การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้หลักการและเหตุผลมากำหนดจุดมุ่งหมาย การประเมินสภาพแวดล้อมจะช่วยให้ผู้พัฒนาหลักสูตรรู้ว่า สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีอะไรบ้าง สถานการณ์ที่คาดหวังกับสภาพที่แท้จริงในสภาพแวดล้อมดังกล่าวเป็นอย่างไร มีความต้องการ หรือมีปัญหาอะไรบ้างที่ยัง

ไม่ได้รับการตอบสนองหรือแก้ไข มีโอกาสและสรรพกำลังที่จำเป็นอะไรบ้างที่ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ในการศึกษาและสืบเนื่องมาจากปัญหาอะไร ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิต แผน วิสัยทัศน์ จุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตร เป็นต้น

2. การประเมินปัจจัยนำเข้าหรือตัวป้อน (Input Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลมาช่วยตัดสินใจว่าจะใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างไร ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับงบประมาณ อาคารสถานที่ คุณวุฒิ คุณสมบัติประสบการณ์ของผู้บริหาร ผู้สอน จำนวน คุณภาพผู้เรียน พื้นฐานความรู้ผู้เรียน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ หนังสือตำรา เอกสารหลักสูตร การสนับสนุนส่งเสริมของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร เวลาและช่วงเวลา เป็นต้น

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบค้นจุดเด่น จุดอ่อนหรือจุดที่ควรพัฒนาของรูปแบบการดำเนินงานตามที่คาดหวังเอาไว้หรือจุดเด่น จุดอ่อน หรือจุดที่ควรพัฒนาของการดำเนินงานในการใช้หลักสูตร เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเลือกวิธีการต่อไป ฉะนั้นจึงต้องมีการจดบันทึกผลการประเมินกระบวนการนั้นจำเป็นต้องอาศัยวิธีการหลาย ๆ วิธีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร การนิเทศ การกำกับติดตาม การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นต้น

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดมุ่งหมายจะตรวจสอบว่าผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้นเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่คาดหวังเอาไว้มากน้อยเพียงใด ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ สมรรถนะ และคุณธรรมจริยธรรม เจตคติ รวมทั้งความสามารถในการนำความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ ประสบการณ์ สมรรถนะ จากการเรียนการสอนในหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริงได้หรือไม่อย่างไร อาจทำได้โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์สัมพัทธ์กับหลักสูตรอื่นที่มีอยู่ก็ได้ ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจเหมาะสม เห็นด้วย สอดคล้อง ทักษะ ความสามารถในการปฏิบัติ พฤติกรรม

ผลจากการขยายแนวคิดทำให้การประเมินหลักสูตรตามแนวคิดของ CIPP Model มีการขยายการประเมินผลผลิต (Product) โดยส่วนใหญ่นิยมขยายผลการประเมินผลผลิตของหลักสูตรที่กำหนดไว้ อาจมีผลกระทบทั้งทางบวกหรือทางลบ และประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับการศึกษาต่อ การมีงานทำ การได้รับรางวัล เกียรติยศ เกียรติบัตร การเป็นที่ยอมรับ การมีชื่อเสียงของสถาบัน การนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน เป็นต้น

รูปแบบการประเมินตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม

มาเรียม นิลพันธุ์ (2555) รูปแบบการประเมินตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีมในทั้ง 4 ด้านสามารถเลือกใช้วิธีดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. การประเมินสภาพแวดล้อม (Context evaluation) ในการประเมินสภาพแวดล้อมนี้ ผู้ประเมินอาจใช้วิธีดังต่อไปนี้

- 1.1 การวิเคราะห์ความคิดรวบยอด
- 1.2 การทำวิจัยด้วยการเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์
- 1.3 การอาศัยทฤษฎีและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจด้านการวางแผนหรือกำหนดจุดมุ่งหมาย

2. การประเมินตัวป้อน อาจทำได้โดย

- 2.1 ศึกษาในรูปแบบของคณะกรรมการ
- 2.2 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีผู้เสนอผลการวิจัยไว้แล้ว
- 2.3 ศึกษาจากคำปรึกษาของผู้เชี่ยวชาญ
- 2.4 ทำการวิจัยเชิงทดลองปฏิบัติเป็นการนำร่อง

3. การประเมินกระบวนการ มีด้วยกันหลายวิธี เช่น

- 3.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วมปฏิบัติ
- 3.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์
- 3.3 การสัมภาษณ์
- 3.4 การใช้แบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า
- 3.5 การเขียนรายงานประเภทปลายเปิด

4. การประเมินผลผลิต จะให้ข้อมูลที่จะช่วยในการตัดสินใจว่าจะเก็บรักษาไว้ เลิกใช้หรือปรับปรุงแก้ไขใหม่

จากความหมาย แนวคิดและทฤษฎีข้างต้น คณะผู้วิจัย สรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน สำนักบัณฑิตศึกษา สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP model ดังนี้

1. การประเมินด้านบริบทหลักสูตร หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น เพื่อประเมินหลักสูตรเกี่ยวกับปรัชญา วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาสาระของหลักสูตรและรายวิชา

2. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น เพื่อประเมินหลักสูตรเกี่ยวกับคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ความพร้อมของนักศึกษา พื้นฐานความรู้ของนักศึกษา และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

3. การประเมินด้านกระบวนการ หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น เพื่อประเมินหลักสูตรเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล กระบวนการการบริหารจัดการหลักสูตร กระบวนการทำวิทยานิพนธ์และการประกันคุณภาพการศึกษา

4. การประเมินด้านผลผลิต หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับความคิดเห็น เพื่อประเมินประสิทธิภาพการผลิตบัณฑิต โดยพิจารณาจากอัตลักษณ์ของบัณฑิตสถาบันฯ และผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 5 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี ค้นคว้าสารสนเทศ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วีณา วโรตมะวิชญ (2546) ประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาประถมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ใน 4 ด้าน คือ บริบทของหลักสูตร ความเหมาะสมของหลักสูตร การบริหารหลักสูตร และผลผลิตของหลักสูตร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบันและสามารถนำไปปฏิบัติจริงในระดับมาก เนื้อหาส่วนใหญ่มีความเหมาะสม การจัดการศึกษามีความเหมาะสม และผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ใช้เวลาในการศึกษา 2-3 ปี การปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี

ระวี สัจจโสภณ (2557) ศักยภาพและทิศทางในการผลิตบัณฑิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการวิจัย พบว่า 1) การประเมินการจัดการศึกษาของหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชนในภาพรวม พบว่า อาจารย์ผู้สอน มหบัณฑิต นิสิตและผู้ที่กำลังสำเร็จการศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันว่า หลักสูตรและกระบวนการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านเนื้อหาวิชาโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ปัจจัยเกื้อหนุนทางการศึกษามีความเหมาะสมในระดับมาก ผู้ใช้บัณฑิตมีระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพบัณฑิตในภาพรวมอยู่ในระดับมากและ 2) ศักยภาพและทิศทางในการผลิตบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน พบว่า ศักยภาพในการจัดการศึกษา

ของหลักสูตรเป็นไปตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้การสร้างองค์ความรู้ร่วมกับชุมชนและท้องถิ่น ในอนาคตควรมุ่งให้มีวิสัยทัศน์ที่เป็นสากล เพื่อการแข่งขันในประชาคมอาเซียน โดยมุ่งเน้นให้เป็นนักวิจัยหรือนักวิชาการที่มีความสามารถสูงกว่านักบริหารทั่วไป เน้นการพัฒนาทักษะด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ รวมถึงทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อค้นคว้าหาความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการในระดับบัณฑิตศึกษาร่วมกับนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยอื่นที่มีหลักสูตรคล้ายคลึงกัน

นิตยา สุขเสรีทรัพย์ (2547) ประเมินและติดตามผลหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการวิจัย สรุปได้ว่า ในด้านความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาวิชา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลผู้สำเร็จการศึกษาและอาจารย์ผู้สอนประเมินหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนคุณลักษณะและความรู้ความสามารถของมหาบัณฑิตนั้น ผู้บังคับบัญชาประเมินมหาบัณฑิตว่ามีความรู้พื้นฐานในวิชาภาษาอังกฤษ ความรับผิดชอบและความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ ทั้งมหาบัณฑิตและอาจารย์ผู้สอนนั้นเห็นตรงกันว่าควรเพิ่มรายวิชาทางการวิจัยการเขียนวิทยานิพนธ์และสถิติเบื้องต้นให้มากขึ้น

ณัฐินี นวลสกุล (2548) ประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2535 ของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ผลการวิจัยสรุปได้ คือ ด้านบริบท วัตถุประสงค์ของหลักสูตรทุกข้อส่งเสริมผู้เรียนด้านพุทธิพิสัย และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ในด้านปัจจัยเบื้องต้นพบว่าจำนวนหน่วยกิตมากเกินไปจนเกิดความจำเป็นเนื้อหาวิชาส่วนใหญ่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร นอกจากนี้ พบว่า โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร คุณลักษณะอาจารย์ วัสดุการศึกษา ตำราเรียน และอาคารสถานที่มีความเหมาะสมในระดับมาก ในด้านกระบวนการ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ในด้านผลผลิต พบว่าประสิทธิภาพด้านวิชาการของบัณฑิตมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนด้านวิชาชีพ ด้านทักษะในการทำงาน และด้านเจตคติในการทำงานมีความเหมาะสมในระดับมาก

มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2554, หน้า 85) วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยภาพรวม พบว่า บัณฑิต นักศึกษา ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร ผู้บริหารมหาวิทยาลัย ผู้บริหารคณะ และผู้ใช้

บัณฑิต มีความเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมาก จำแนกเป็น 1) ผลการประเมินด้านบริบทในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ วัตถุประสงค์หลักสูตรเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตทั้งหมด 2) ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คุณวุฒิ ความรู้ ประสบการณ์ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยของอาจารย์มีศักยภาพที่เหมาะสม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีห้องปฏิบัติการจุดเชื่อมต่อ Internet ห้องทำงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เหมาะสม 3) ผลการประเมินด้านกระบวนการ ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีการตรวจสอบงาน และให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ อย่างชัดเจนเหมาะสม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการบริการด้านธุรการ การยื่นคำร้องลงทะเบียนต่าง ๆ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย/ผู้บริหารคณะ มีความเห็นว่า กระบวนการของหลักสูตรมีความเหมาะสม แต่ควรเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเองเพิ่มเติมจากการเรียนในชั้นเรียน และผลการประเมินด้านผลผลิต ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณารายข้อพบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความเป็นผู้นำทางวิชาการ/วิชาชีพ มีความสามารถพัฒนาหลักสูตรได้ และมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด

ส่วนนักศึกษา ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารมหาวิทยาลัย/ผู้บริหารคณะ คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร มีความคิดเห็นว่า บัณฑิตที่จบการศึกษาตามหลักสูตรมีคุณลักษณะที่เหมาะสม 5) ผลการประเมินด้านผลกระทบ ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นในภาพรวมว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เพื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ บัณฑิตได้นำความรู้ที่ได้เรียนมาไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือนวัตกรรม การเรียนการสอน และผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตส่งผลต่อการดำเนินงานของหน่วยงานได้รับผลประโยชน์ตรงตามที่คาดหวัง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาได้รับเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินงานต่าง ๆ ในหน่วยงานและนอกหน่วยงาน

มัทนา วัฒนอมสัคดิ์ (2553) ศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการประเมินหลักสูตร พบว่า ด้านบริบทในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วยความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับปณิธาน ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับปณิธานของคณะศึกษาศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับความต้องการของประเทศ โครงสร้างและเนื้อหาสาระหลักสูตร

ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และ ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์โครงสร้าง เนื้อหาสาระของหลักสูตรและรายวิชา ด้านปัจจัยนำเข้าในภาพรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งประกอบด้วย ด้านโครงสร้างและเนื้อหาพบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านอาจารย์ด้านบุคลากรของ ภาควิชาและด้านนักศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง และด้านอาคารสถานที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี ประกอบด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอน กระบวนการวัดและประเมินผล และกระบวนการจัดกิจกรรมของหลักสูตร ด้านผลลัพธ์ในภาพรวม อยู่ในระดับดี ประกอบด้วย ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้าน ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการพบว่าคณาจารย์มีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด ด้าน ผลสัมฤทธิ์นอกเหนือด้านวิชาการพบว่าผู้เรียนมีความเหมาะสมในระดับมาก และด้านความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อคณาจารย์มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ และคณะ (2552) ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษา ศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการวิจัยพบว่า 1) การประเมินบริบทในด้านวัตถุประสงค์ ผู้ประเมิน ทุกกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรทั้ง 5 ข้อ มีความชัดเจน เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน มีความ สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต่าง ๆ และมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน 2) การประเมินปัจจัยนำเข้า ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างของหลักสูตร พบว่า มีความเหมาะสม ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตร พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านอาจารย์ผู้สอน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางถึงมากที่สุด ด้านนักศึกษา พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และในด้านองค์ประกอบอื่น ๆ ที่สนับสนุนการเรียนการสอนพบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุด 3) การประเมินกระบวนการ ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุด ด้านการวัด และประเมินผล พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุด และด้านการบริหารจัดการ หลักสูตร พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุด 4) การประเมินผลผลิต ประกอบไปด้วย กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มมหาบัณฑิตมีความเห็นว่าตนเองมีคุณลักษณะทางด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุด กลุ่มผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานที่มหาบัณฑิตทำงานอยู่ พบว่าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมหาบัณฑิตอยู่ในระดับมากและกลุ่มอาจารย์ที่ปรึกษาของ มหาบัณฑิตที่ศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก พบว่าส่วนใหญ่มีความพอใจอยู่ในระดับปานกลางถึง มาก 5) การประเมินผลกระทบ พบว่า กลุ่มมหาบัณฑิตมีความเห็นว่า ตนเองสามารถนำความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาในหลักสูตรนี้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในระดับมาก

นวนลวี ประเสริฐสุข และคณะ (2551) ทำการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน ผลการวิจัยคือ 1) การประเมินสภาวะแวดล้อม พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก และควรเน้นบทบาทของนักจิตวิทยาชุมชนในการศึกษาวิจัยตามสภาพจริงของชุมชน รวมทั้งเพิ่มบทบาทการปฏิบัติงานในฐานะผู้ให้คำแนะนำปรึกษา (Consultant) ส่วนโครงสร้างของหลักสูตรที่กำหนดหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต มีความเหมาะสมทั้งในสัดส่วนของวิชาบังคับและวิชาเลือก โดยการกำหนดให้ทำวิทยานิพนธ์มีความเหมาะสมมากที่สุด 2) การประเมินปัจจัยนำเข้า พบว่า การจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตร ควรเน้นให้นักศึกษามีโอกาสเรียนรู้โดยการศึกษาในชุมชนจริงร่วมกับการศึกษาในชั้นเรียน การกำหนดคุณสมบัติของผู้เรียน การสอบคัดเลือก มีความเหมาะสม แต่ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้สามารถเชื่อมโยง แนวคิดของสาขาวิชาจิตวิทยากับการทำงานในหน่วยงานต่าง ๆ วุฒิการศึกษาและอัตราส่วนของอาจารย์ต่อนักศึกษามีความเหมาะสม อาจารย์ให้เวลาปรึกษาวิทยานิพนธ์โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดีถึงดีมาก และยังพบว่าตำราภาษาไทยในสาขาจิตวิทยาชุมชนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในสาขาที่ยังมีไม่มาก 3) การประเมินกระบวนการ พบว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มมหาบัณฑิตประเมินการสอนรายวิชาระเบียบวิธีการวิจัยและสถิติเพื่อการวิจัยอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก ส่วนกลุ่มนักศึกษาประเมินการสอนแบบบรรยายอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก พฤติกรรมผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมหาบัณฑิตมีโอกาสเรียนรู้การรู้จักตนเอง/ผู้อื่นเป็นอันดับแรก ส่วนกลุ่มนักศึกษามีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ร่วมกิจกรรมกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน และมีโอกาสเรียนรู้การรู้จักตนเอง/ผู้อื่นเป็นอันดับแรก การฝึกปฏิบัติงานในชุมชนและการนิเทศการฝึกงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก มหาบัณฑิตได้รับการสนับสนุนคำแนะนำ กำลังใจจากอาจารย์นิเทศการฝึกงานเป็นอันดับแรก ส่วนนักศึกษาได้รับการสนับสนุนคำแนะนำ กำลังใจจากผู้ดูแลนักศึกษาเป็นอันดับแรก การจัดรายวิชาเรียนโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยมหาบัณฑิตเห็นว่าวิชาสถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความเหมาะสมมากที่สุดเป็นอันดับแรก ส่วนนักศึกษาเห็นว่า การจัดรายวิชาโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก และวิชาสถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความเหมาะสมเป็นอันดับแรก ด้านการให้บริการและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มหาบัณฑิต/นักศึกษาได้รับการบริการจากเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของคณะศึกษาศาสตร์ และบรรณารักษ์หอสมุด มหาวิทยาลัยศิลปากร อยู่ในระดับมาก และในด้านกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิตเห็นด้วยกับกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ในระดับมากรวมทั้งมีความพอใจและตั้งใจในการทำวิทยานิพนธ์ในระดับมากที่สุด 4) การประเมินผลผลิต พบว่า มหาบัณฑิตเห็นด้วยในระดับมากเกี่ยวกับคุณลักษณะของมหาบัณฑิตในการได้รับ

ความรู้จากการศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน และการนำความรู้ทางวิชาการไปใช้ปฏิบัติจริง โดยคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความรู้สึกภาคภูมิใจและรู้สึกถึงคุณค่าของตนเองมากขึ้น

อนุกุล พลศิริ (2548, หน้า 59) ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา**การประถมศึกษา**เพื่อพัฒนาชุมชน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) การประเมินบริบท พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเหมาะสมในระดับมากทุกด้าน โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากต่อวัตถุประสงค์และสภาพสังคม 2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น ด้านอาจารย์และนักศึกษามีความเหมาะสมในระดับมาก แต่ด้านส่วนประกอบที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง 3) การประเมินกระบวนการผลิต ด้านเตรียมการ การดำเนินการ และการประเมินผลหลักสูตร การเตรียมการสอนเทคนิคและวิธีการสอนและการวัดประเมินผลผู้เรียนของอาจารย์อยู่ในระดับมาก 4) การประเมินผลการผลิตผู้สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะทางวิชาชีพอยู่ในระดับมาก

สุทธิลักษณ์ คณานันท์ (2548) ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์ พบว่า อาจารย์ผู้สอนมีความเห็น ด้านบริหารหลักสูตรค่อนข้างน้อย ด้านการเรียนการสอนไม่เป็นปัญหา ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ในประเด็นที่ 5 การจัดกิจกรรมให้นักศึกษามีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักศึกษาต่างสถาบันในสาขาวิชาเดียวกัน พบว่าเป็นปัญหาค่อนข้างมาก ด้านการวัดและประเมินผลพบว่าไม่เป็นปัญหา การประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร พบว่านักศึกษามีความเห็นว่าค่าใช้จ่าย และเงื่อนไข การจบหลักสูตรเป็นปัญหามาก การบริหารหลักสูตรเป็นปัญหาค่อนข้างน้อย การเรียนการสอนไม่เป็นปัญหา การประเมินผลระดับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร พบว่าโดยภาพรวมนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาและปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานตามโรงเรียนมี ความสำเร็จในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

ภัทราวรรณ ฤทธิวงศ์ (2547, หน้า 46) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ด้านบริบทมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ด้านปัจจัยป้อนมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ด้านกระบวนการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และ 4) ด้านผลผลิตในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2545, หน้า 76) วิจัยเรื่อง การติดตามผลและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและวิธีการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการวิจัยสรุปได้ คือ 1) มหาบัณฑิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 36-40 ปี เป็นมหาบัณฑิตของสาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ มหาบัณฑิตส่วนใหญ่เป็นมหาบัณฑิตโครงการปกติ สำเร็จปีการศึกษา 2541 ใช้ระยะเวลาในการศึกษาจนจบหลักสูตร 2-3 ปี มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ นครปฐม มีงานทำเกี่ยวข้องกับวิชาชีพศึกษาศาสตร์ เป็นงานในหน่วยงานราชการมีรายได้มากกว่า 15,000 บาทต่อเดือน ซึ่งส่วนใหญ่ไม่เคยเปลี่ยนงาน 2) ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร พบว่า รายวิชาบังคับมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ ทำให้มีความรู้และทักษะในศาสตร์ของแต่ละสาขา คือ มหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศมีความรู้และทักษะในเรื่องหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการนิเทศ มหาบัณฑิตสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษ และมหาบัณฑิตสาขาวิชาการสอนภาษาไทย มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย ในบางรายวิชาพื้นฐานมีเนื้อหาซ้ำซ้อนกับปริญญาตรี สำหรับวิชาเลือกเห็นว่าเหมาะสมและควรเน้นการฝึกปฏิบัติจริงการสอบประมวลความรู้มีความเหมาะสม เนื่องจากได้บูรณาการความรู้แต่ทำให้เครียด ควรให้เลือกสอบข้อเขียนหรือสอบปากเปล่า และวิทยานิพนธ์มีความเหมาะสมเนื่องจากได้ฝึกปฏิบัติและเรียนรู้กระบวนการวิจัย 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในด้านผู้สอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เห็นว่า เหมาะสมอยู่ในระดับมาก สื่อการเรียนการสอนเหมาะสมในระดับปานกลาง การนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการปฏิบัติงาน การพัฒนาตน การให้คำปรึกษา และการทำวิทยานิพนธ์ และการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ประสานงานบัณฑิตศึกษาเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และ 4) แนวทางการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน พบว่า ควรปรับรายวิชาพื้นฐานที่มีเนื้อหาซ้ำซ้อนกับปริญญาตรี เพิ่มวิชาบังคับและวิชาเลือกที่ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบททางการศึกษาที่สามารถนำไปใช้ได้จริง เช่น คอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีทางการศึกษา ควรเปิดหลักสูตรปริญญาเอก หลักสูตรนานาชาติ มีการเปิดหลักสูตรทั้งแผน ก และแผน ข มีผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ที่เพียงพอ เน้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้วิธีสอนที่หลากหลายเน้นการฝึกปฏิบัติจริง ควรมีการศึกษาดูงาน และมีการเชิญอาจารย์พิเศษ มีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และสะดวกต่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา ส่งเสริมการพัฒนางานวิชาการของผู้สอน ผู้บริหารควรเป็นผู้อำนวยความสะดวก ดูแลนโยบาย ประสานงานระหว่างบัณฑิตวิทยาลัยและคณะวิชา

ภาควิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการดำเนินงานและทิศทางการผลิตมหาบัณฑิตสาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ที่ดี มีความเหมาะสม และดำเนินการไปได้ด้วยดี การจัดเวลาเรียนค่อนข้างแน่นเกินไปในบางรายวิชา ทรัพยากร แหล่งเรียนรู้ แหล่งความรู้ หรือทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ทรัพยากรหนังสือและวิทยานิพนธ์ไม่เพียงพอต่อความต้องการการหาหนังสือที่สอดคล้องกับรายวิชาทำให้ยืมน้อยมาก ทั้งในภาควิชาและห้องสมุดประจำมหาวิทยาลัยจะต้องไปยืมที่ห้องสมุดบางเขน การสนับสนุน การดูแลการติดตามความก้าวหน้าของนิสิต การติดตามความก้าวหน้าและการดูแลของอาจารย์ในภาควิชาดีมาก ให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี กลุ่มตัวอย่างเสนอแนะว่าควรจะมีกำหนดการ หรือปฏิทินที่แน่นอนให้กับนิสิต ว่าในช่วงเวลานี้นิสิตควรจะมีงานก้าวหน้าในงานถึงระดับไหน ถ้าจะจบการศึกษาในปีนี้ ต้องดำเนินการอย่างไรบ้าง ตามเกณฑ์ของบัณฑิตวิทยาลัย สำหรับแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชนในทศวรรษหน้า เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ควรมุ่งให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์ที่เป็นสากลเพื่อการแข่งขันในประชาคมอาเซียน โดยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระดับสูงคือให้เป็นนักวิจัย นักวิชาการที่มีความสามารถสูงกว่านักบริหารทั่ว ๆ โดยเร่งพัฒนาทักษะด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีนกลาง เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อสามารถถ่ายทอดและสื่อสารให้คนในประเทศอื่น ๆ ให้เข้าใจได้ รวมถึงทักษะในการใช้เทคโนโลยี เพื่อค้นคว้าหาความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ และความเห็นสำหรับการจัดการศึกษาหลักสูตรด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชนในอนาคต พบว่า ควรเป็นหลักสูตรที่เน้นการทำวิจัยโดยควบคู่กับวิทยาการสาขาอื่น ๆ เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้คิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ส่วนอาจารย์ เป็นเพียงผู้เติมเต็มความรู้

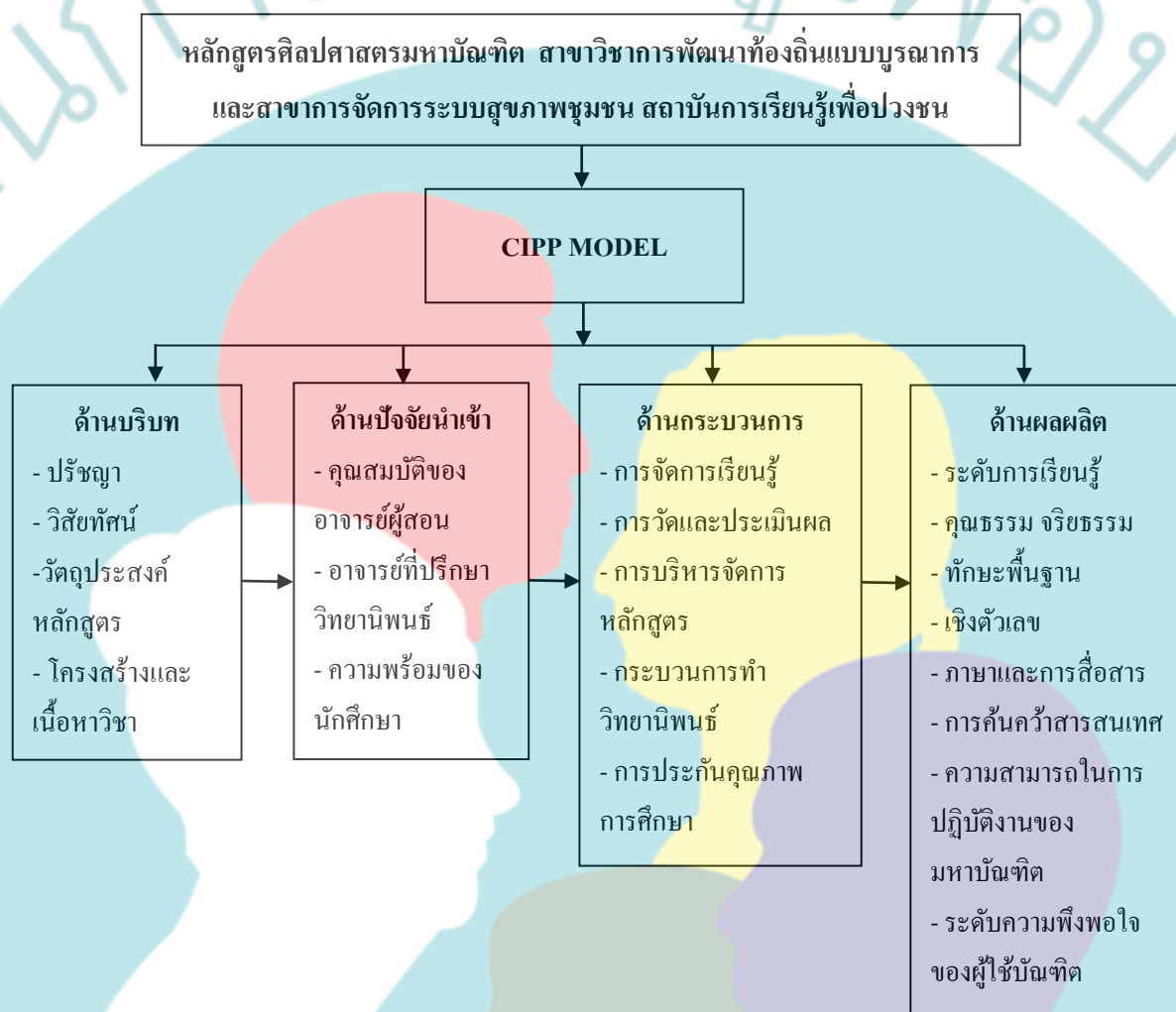
ฐนัฐ วงศ์สายเชื้อ (2554) ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความต้องการ ความคิดเห็น และความพึงพอใจของนิสิต หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลจากการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ที่ดี มีความเหมาะสม แต่ควรปรับปรุงอาคารสถานที่เรียนเร่งด่วน พบความผิดพลาดหรือความบกพร่องของอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องฉาย เครื่องเสียง และเครื่องปรับอากาศ ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปได้อย่างยากลำบาก ไม่เกิดประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังรวมถึงการดูแลความสะอาดของอาคารสถานที่ โดยเฉพาะห้องน้ำหยดที่มีน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้งาน และควรปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในการศึกษาและค้นคว้าโดยเฉพาะหนังสือและตำราเรียนในห้องสมุด ที่มีหนังสือทางด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชนน้อยมาก หนังสือไม่หลากหลาย และหนังสือค่อนข้างเก่า ควรมีการ

จัดหาและผลิตหนังสือและตำราเรียนทางด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน ให้มีความหลากหลายและทันสมัย และมีความต้องการในการดำเนินงานนอกสถานที่มากขึ้นเพื่อเป็นการเพิ่มประสบการณ์นอกห้องเรียน

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยประเมินผลหลักสูตรและคุณภาพบัณฑิต ระดับบัณฑิตศึกษา สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน ในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการประเมินของ Daniel L. Stufflebeam (1971) ที่มีชื่อว่า CIPP MODEL เป็นแนวทางในการประเมินหลักสูตรโดยประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินด้านบริบทหลักสูตร หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น เพื่อประเมินหลักสูตรเกี่ยวกับปรัชญา วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาสาระของหลักสูตรและรายวิชา
2. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น เพื่อประเมินหลักสูตรเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหารายวิชาในหลักสูตร คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ความพร้อมของนักศึกษาพื้นฐานความรู้ของนักศึกษา และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้
3. การประเมินด้านกระบวนการ หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น เพื่อประเมินหลักสูตรเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล กระบวนการการบริหารจัดการหลักสูตร กระบวนการทำวิทยานิพนธ์และการประกันคุณภาพการศึกษา
4. การประเมินด้านผลผลิต หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับความคิดเห็น เพื่อประเมินประสิทธิภาพการผลิตบัณฑิต โดยพิจารณาจากอัตลักษณ์ของบัณฑิตสถาบันฯ และผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 5 ด้าน คือ (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะทางปัญญา (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ



ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินผลคุณภาพมหาวิทยาลัย สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน เป็นการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation research) โดยคณะผู้วิจัยใช้รูปแบบชิปในการประเมิน CIPP MODEL การประเมินหลักสูตรโดยการประเมินด้านบริบท หรือลักษณะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพหลักสูตร

รูปแบบในการวิจัย

การประเมินหลักสูตรครั้งนี้ ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบการประเมินของ CIPP MODEL มาเป็นหลักในการประเมิน ทั้งนี้เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับมหาวิทยาลัยภายหลังการจบการศึกษา โดยมีรูปแบบการประเมิน เป็น CIPP MODEL เพื่อครอบคลุมองค์ประกอบของหลักสูตรอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน โดยมีรายละเอียดของขอบเขตในการวิจัย การพัฒนาและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรกลุ่มเป้าหมาย วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างและขนาดตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย มีทั้งสิ้น 296 ราย จำแนกได้ดังนี้

1.1 กลุ่มนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบันตั้งแต่ปี 2555 - 2560 จำนวน 167 ราย

1.2 มหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน ในช่วงปี พ.ศ.2557 - 2559 จำนวน 69 ราย

1.3 กลุ่มผู้ใช้มหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว เช่น ตัวแทนชุมชนและองค์กร/หน่วยงานเกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย จำนวน 60 ราย

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มีทั้งสิ้น 153 ราย จำแนกได้ดังนี้

2.2 กลุ่มนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบันตั้งแต่ปี 2555 - 2560 จำนวน 86 ราย

2.3 มหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชนในช่วงปี พ.ศ. 2557 - 2559 จำนวน 36 ราย

2.4 กลุ่มผู้ใช้มหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว เช่นตัวแทนชุมชนและองค์กร/หน่วยงานเกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย จำนวน 31 ราย

การออกแบบการวิจัย

ตารางที่ 3.1 กรอบการประเมินหลักสูตร

วัตถุประสงค์ในการประเมิน	ตัวบ่งชี้	วิธีการวัด/ เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล/ ผู้ให้ข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อประเมินตามแนวคิด CIPP model	ด้านบริบท 1.1 ปรัชญา 1.2 วิสัยทัศน์ 1.3 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 1.4 โครงสร้าง-เนื้อหาวิชา ด้านปัจจัยนำเข้า 2.1 คุณสมบัตินักเรียน 2.2 อาจารย์ที่ปรึกษา 2.3 ความพร้อมของนักศึกษา ด้านกระบวนการ 3.1 การจัดการเรียนรู้ 3.2 การวัดและประเมินผล	1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แบบสนทนากลุ่ม (focus group)	1) นักศึกษา 2) มหาวิทยาลัย 3) ผู้ใช้มหาวิทยาลัย	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ในการประเมิน	ตัวบ่งชี้	วิธีการวัด/ เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล/ ผู้ให้ข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล
	3.3 การบริหารจัดการ หลักสูตร 3.4 กระบวนการทำ วิทยานิพนธ์ 3.5 การประกันคุณภาพ การศึกษา ด้านผลผลิต 4.1 ระดับการเรียนรู้ 4.2 คุณธรรม จริยธรรม 4.3 ทักษะพื้นฐานที่ สำคัญ เช่น 1) การวิเคราะห์เชิง ตัวเลข 2) ภาษาและการสื่อสาร 3) การใช้เทคโนโลยี ค้นคว้าสารสนเทศ 4.4 ความสามารถในการ ปฏิบัติงานของ มหาบัณฑิต 4.5 ระดับความพึงพอใจ ของผู้ใช้บัณฑิต	1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แบบสนทนา กลุ่ม (focus group)	1) นักศึกษา 2) มหาบัณฑิต 3) ผู้ใช้ มหาบัณฑิต	1. ข้อคำถาม แบบมาตร ประเมินค่า วิเคราะห์โดยใช้ หาค่ามัชฌิมเลข คณิต ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐานของ แต่ละข้อคำถาม และภาพรวมใน แต่ละด้าน 2. ข้อคำถาม แบบเลือกตอบ และปลายเปิด แบบสั้น วิเคราะห์โดย หาค่าร้อยละ 3. ข้อมูลจาก การสัมภาษณ์ และแบบ ปลายเปิด ได้ทำ การวิเคราะห์ เนื้อหาและจัด กลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และประเด็นสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) โดยมีขั้นตอนรายละเอียดการสร้างเครื่องมือวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

แบบสอบถาม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาโท ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร โดยกำหนดข้อมูลที่ต้องการในประเด็นต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยกำหนดเอกสารที่เป็นหลักสูตรและคุณภาพบัณฑิต ออกเป็น 3 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพนักศึกษาระดับปริญญาโท สถานที่ทำงาน เป้าหมายในการเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทมหาบัณฑิตในสถาบันแห่งนี้

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ประกอบด้วยด้านบริบทหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ใช้มาตรประเมินความพึงพอใจแบบ Rating Scale โดยมีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบ ดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ชุดที่ 2 (ก) แบบประเมินศักยภาพตนเองที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิต การศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบเป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานที่ทำงาน

ส่วนที่ 2 ประเมินศักยภาพตนเองตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตที่สอดคล้องกับปรัชญา/ความสำคัญและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ใช้มาตรประเมินความพึงพอใจแบบ Rating Scale โดยมีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบ ดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ประเมินศักยภาพของตนเองที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ

การและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน ประกอบด้วย ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และลักษณะเฉพาะของบัณฑิต สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนใช้มาตรประเมินความพึงพอใจแบบ Rating Scale โดยมีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบ ดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ชุดที่ 2 (ข) แบบสอบถามความพึงพอใจของมหาบัณฑิตที่มีต่อคุณภาพหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

แบบสัมภาษณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้บริหารผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ประจำสถาบัน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน เกี่ยวกับหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชนใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ทั้งนี้ เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรในด้านต่าง ๆ เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป

ชุดที่ 3 แบบสัมภาษณ์ ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน (สำหรับผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ประจำสถาบัน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน) ซึ่งมีข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ เช่น เพศ อายุ สถานภาพ ตำแหน่งทางวิชาการ ประสบการณ์การสอน ระดับการศึกษา สถานที่ทำงาน ดังนี้

ตอนที่ 1 การประเมินหลักสูตรด้านบริบท ในประเด็นเกี่ยวกับปรัชญา วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้าง-เนื้อหาวิชา

ตอนที่ 2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ในประเด็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของอาจารย์ ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ความพร้อมของนักศึกษา

ตอนที่ 3 การประเมินด้านกระบวนการในประเด็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ การวัด และประเมินผล การบริหารจัดการหลักสูตร กระบวนการทำวิทยานิพนธ์และการประกันคุณภาพ การศึกษา

ตอนที่ 4 การประเมินด้านผลผลิตในประเด็นเกี่ยวกับระดับการเรียนรู้ คุณธรรม จริยธรรม ทักษะพื้นฐานที่สำคัญ เช่น 1) การวิเคราะห์เชิงตัวเลข 2) ภาษาและการสื่อสาร 3) การใช้เทคโนโลยีค้นคว้าสารสนเทศ ความสามารถในการปฏิบัติงานของมหบัณฑิตและระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต

3. แบบสนทนากลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม มีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนา โดยชี้แจงประเด็นการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการประเมินผลคุณภาพมหบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน ซึ่งประกอบด้วย (1) กลุ่มนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบันตั้งแต่ปี 2555-2560 (2) กลุ่มมหบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน ในช่วงปี พ.ศ.2557-2559 และ (3) กลุ่มผู้ใช้มหบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว เช่นตัวแทนชุมชนและองค์กร/หน่วยงานเกี่ยวข้องกับมหบัณฑิต โดยมีผู้จัดบันทึกการสนทนากลุ่มและเจ้าหน้าที่บริการทั่วไป

2. เริ่มการสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยแนะนำผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม สร้างบรรยากาศความเป็นกันเอง จากนั้นชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่มในครั้งนี้ และกล่าวถึงความสำคัญของการประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

3. ดำเนินการสนทนาตามประเด็นการสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยนำประเด็นในการสนทนากลุ่มให้ผู้เข้าร่วมสนทนาทุกคนแสดงความคิดเห็นในแต่ละประเด็น ได้แก่ ความเหมาะสมของรายวิชา วิธีการจัดการเรียนการสอน คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน การทำวิทยานิพนธ์ การนำความรู้ความสามารถและประสบการณ์ไปใช้ในการทำงาน และความคิดเห็นต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน จากนั้นสรุปในแต่ละประเด็นอีกครั้ง เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน และคอยควบคุมระยะเวลาในการสนทนากลุ่มให้เป็นไปตามเวลาที่กำหนด

4. เมื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มแสดงความคิดเห็นครบทุกประเด็น ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณและปิดการสนทนากลุ่ม

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

คณะผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษารูปแบบการประเมิน CIPP Model ของ Danial L.Stufflebeam รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร เพื่อกำหนดโครงสร้างการประเมิน
2. สร้างข้อคำถามตามโครงสร้างการประเมิน ตามรูปแบบเครื่องมือวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามความคิดเห็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด = 5, มาก = 4, ปานกลาง = 3, น้อย = 2, น้อยที่สุด = 1 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และประเด็นการสนทนากลุ่ม โดยมีรายละเอียด ดังนี้
3. ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ที่เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและด้านการวิจัย ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของข้อคำถาม การใช้ภาษาและรูปแบบของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยพิจารณาคำถามแต่ละข้อว่ามีความสอดคล้องตรงประเด็นในเรื่องที่จะศึกษาวิจัย มีความชัดเจนและสอดคล้องกับประเด็นในเรื่องที่จะวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและด้านการวิจัยที่ตรวจสอบแบบประเมินดังกล่าวได้แก่

1. ผศ.(พิเศษ) ดร.ศรีปริญญา ฐปกระจำ
2. ดร.สุชาติ ศรียารัตน์
3. ดร.ส่งเกียรติ ทานสัมฤทธิ์

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คณะนักวิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน ที่มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน โดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และประเด็นการสนทนากลุ่ม โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ประชุมชี้แจงทีมคณะนักวิจัยในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อกำหนดแผนการประเมินผลหลักสูตร เพราะทีมนักวิจัยเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย โดยนัดหมายกำหนดเวลาและสถานที่ในการเก็บข้อมูล

2. คณะผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากนักศึกษา มหาบัณฑิตและผู้ใช้มหาบัณฑิต เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และประเด็นสนทนากลุ่ม

3. จัดเตรียมข้อมูลที่ได้จากการสอบถาม แบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ สำหรับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS โดยใช้สถิติต่าง ๆ ดังนี้

1.1 วิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบประเมิน โดยใช้ค่าร้อยละ

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรและประเมินศักยภาพของตนเองที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน

เกณฑ์ในการจัดระดับความพึงพอใจต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน คณะผู้วิจัยจะใช้เกณฑ์การประเมินค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์กำหนดความหมายแปลผลขอบเขตของค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสท์ (John W.Best) (Best ,1981) รายละเอียด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.50 -5.00	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50 -4.49	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

1.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้าด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ใช้วิธีการประมวลผลความคิดเห็น และนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดแนวทางในการวิเคราะห์ข้อความปลายเปิด ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และผลการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้นำมาจัดหมวดหมู่และลำดับคำตอบ เพื่อนำไปวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในลักษณะพรรณนาความ



บทที่ 4 ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินผลหลักสูตรและคุณภาพมหับัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน คณะผู้วิจัย ได้สรุปผลโดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

คณะผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามผู้ใช้นักศึกษา และบัณฑิต เพื่อประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา บัณฑิตศึกษา สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อคุณภาพหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ นักศึกษาระดับปริญญาโท สถานที่ทำงาน เป้าหมายในการเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน ปรากฏตามตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 สถานภาพของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม (n=73)

ผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	38	52.05
	หญิง	35	47.95

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ	20-30 ปี	1	1.37
	31-40 ปี	10	13.70
	41-50 ปี	24	32.88
	51 ปีขึ้นไป	38	52.05
จำนวนนักศึกษา ระดับปริญญาโท	รุ่น 1	1	1.37
	รุ่น 2	9	12.33
	รุ่น 3	13	17.81
	รุ่น 4	11	15.07
	รุ่น 5	8	10.96
	รุ่น 6	31	42.47
สถานภาพปัจจุบัน	กำลังศึกษาปีที่ 1	15	20.55
	กำลังศึกษาปีที่ 2	7	9.59
	อยู่ระหว่างทำวิทยานิพนธ์	51	69.86
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนประถม	4	5.48
	โรงเรียนมัธยม	6	8.22
	มหาวิทยาลัย	5	6.85
	สถาบันการศึกษาสังกัด	8	10.96
	หน่วยงานราชการ	9	12.33
	บริษัทเอกชน	5	6.85
	อื่น ๆ ระบุ....	36	49.32

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เป้าหมายในการเข้าศึกษา ในสถาบันแห่งนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 อย่าง)	เพื่อให้ได้ความรู้มากขึ้น	61	37.20
	เพื่อนำไปประยุกต์ใช้จริง	56	34.15
	เพื่อมีโอกาสรับเงินเดือน	27	16.46
	อื่น ๆ	20	12.20

จากตารางที่ 4.1 พบว่า สถานภาพด้านอายุของนักศึกษา ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก ได้แก่ อายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 38 คน (52.05) อายุระหว่าง 41-50 ปี (32.88) ส่วนอายุระหว่าง 20-30 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด (1.37) ประเด็นที่สองสถานภาพนักศึกษาปริญญาโท พบว่า นักศึกษาปริญญาโท รุ่น 6 มีจำนวนมากที่สุด (42.47) รองลงมาได้แก่ รุ่นที่ 3 (17.81) และรุ่นที่ 4 ตามลำดับ ส่วนนักศึกษามีจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ รุ่นที่ 1 (1.37) ประเด็นที่สามสถานภาพปัจจุบัน พบว่า สถานภาพนักศึกษามากที่สุด ได้แก่ อยู่ระหว่างทำวิทยานิพนธ์ (69.86) รองลงมา ได้แก่ กำลังศึกษาปีที่ 1 (20.55) และลำดับน้อยที่สุด ได้แก่ กำลังศึกษาชั้นปีที่ 2 (9.59) ประเด็น ที่สามสถานที่ทำงาน พบว่า ร้อยละสูงที่สุด ได้แก่ อื่นๆ (49.32) รองลงมาได้แก่ หน่วยงานราชการ (12.33) และสถาบันการศึกษา สังกัด (10.96) ตามลำดับ ส่วนร้อยละน้อยที่สุด ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา (5.48) ประเด็นสุดท้าย พบว่า เป้าหมายในการเข้าศึกษาในสถาบันแห่งนี้ ร้อยละสูงสุด ได้แก่ เพื่อให้ได้ความรู้มากขึ้น (37.20) รองลงมา ได้แก่ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้จริง (34.15) ส่วนร้อยละน้อยที่สุด ได้แก่ อื่น ๆ (12.20)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ประกอบด้วยด้านบริบทหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ใช้มาตราส่วนประเมินความพึงพอใจแบบ Rating Scale โดยมีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบ ดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อคุณภาพหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน บัณฑิตศึกษา สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

ด้าน/หัวข้อ		ผลการเรียนรู้ของบัณฑิต	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านบริบท หลักสูตร	ปรัชญา หลักสูตร	1. เป็นหลักสูตรที่ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิด ใช้ปัญญา ความกล้าหาญ ความเพียร เป็นพลังใช้กระบวนการเรียนรู้สู่การพึ่งตนเอง	4.71	0.45	มากที่สุด
		2. เป็นการจัดการศึกษาแบบบูรณาการความรู้สู่การวิจัยและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาชีวิตและชุมชนเข้มแข็งได้	4.58	0.50	มากที่สุด
		3. ใช้หลักการจัดการเรียนรู้ที่เอาชีวิตผู้เรียนเป็นตัวตั้งทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่เหมาะสมกับยุคสมัย (ยุคดิจิทัล)	4.43	0.60	มาก
		เฉลี่ย	4.57		มากที่สุด
	วัตถุประสงค์ ของหลักสูตร	1. ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ใหม่ด้วยกระบวนการวิจัยและใช้ผลการวิจัยสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาได้	4.35	0.59	มาก
		2. ผู้เรียนเป็นนักจัดกระบวนการเรียนรู้และเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงในท้องถิ่นที่มีวิสัยทัศน์และกระบวนการพัฒนาแบบยั่งยืนได้	4.31	0.61	มาก
		3. เป็นนักประสานภาคีเครือข่ายสู่ชุมชนเข้มแข็งได้	4.24	0.75	มาก
		เฉลี่ย	4.30		มาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ด้าน/หัวข้อ		ผลการเรียนรู้ของบัณฑิต	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านบริบท หลักสูตร	การบริหาร จัดการ หลักสูตร	1. มีการบริหารจัดการหลักสูตร ที่มีความรับผิดชอบและมี ประสิทธิภาพ	4.10	0.63	มาก
		2. เป็นการนำหลักสูตรและ กระบวนการเรียนรู้ไปใช้ได้อย่าง สอดคล้องกับบริบทชุมชนท้องถิ่น	4.43	0.58	มาก
		3. เป็นการนำหลักสูตรไปใช้ ตามวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ ซึ่งสะท้อนความรับผิดชอบต่อสังคม	4.32	0.56	มาก
		4. เป็นหลักสูตรที่มีการกำหนด คุณภาพของผู้เรียนไว้ชัดเจนและ มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง	4.05	0.77	มาก
		5. ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการหลักสูตรขององค์กรภาคี ท้องถิ่น	3.81	0.79	มาก
		6. มีการจัดการทรัพยากรบุคคลและ วัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการศึกษา ได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอ	3.68	0.37	มาก
		7. มีการติดตามประเมินผล การเรียนรู้และกระบวนการวิจัย ของในทุกภาคเรียนตามแผนการ จัดการเรียนรู้ (มคอ. 3, 4, 5)	3.99	0.76	มาก
		เฉลี่ย	4.05		มาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ด้าน/หัวข้อ		ผลการเรียนรู้ของบัณฑิต	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านบริบท หลักสูตร	กระบวนการ คัดเลือกผู้เข้า ศึกษา	1. มีการกำหนดคุณภาพคัดเลือก ผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาที่มีความเหมาะสม	4.06	0.56	มาก
		2. มีหลักเกณฑ์การคัดเลือกเข้าศึกษา ที่เหมาะสม	4.16	0.61	มาก
		3. มีกระบวนการคัดเลือกมีความ เหมาะสมด้วยการสอบข้อเขียน และการสัมภาษณ์	4.13	0.74	มาก
		เฉลี่ย	4.21		มาก
		ค่าเฉลี่ยรวม	4.28		มาก
ด้านปัจจัย นำเข้าเกี่ยวกับ อาจารย์ผู้สอน สื่อและ สภาพแวดล้อม ในการเรียนรู้	อาจารย์ ผู้สอน	1. เป็นผู้ทรงคุณวุฒิและมี ประสบการณ์ เหมาะกับรายวิชาที่ สอน	4.40	0.59	มาก
		2. เป็นการสอนที่มีเนื้อหาได้ตรง วัตถุประสงค์โดยใช้วิธีการที่ หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.54	0.65	มากที่สุด
		3. เป็นผู้ให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ นักศึกษาได้เรียนรู้และพัฒนาตนเอง อย่างสม่ำเสมอ	4.41	0.58	มาก
		4. เป็นผู้ให้คำปรึกษาด้านวิชาการและ พัฒนานักศึกษาได้อย่างเหมาะสม	4.38	0.59	มาก
		5. เป็นผู้มีคุณธรรมและจิตสำนึก ในอาชีพ	4.41	0.58	มาก
		6. เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในการ ปรับความรู้พื้นฐานของนักศึกษาได้ อย่างเหมาะสม	4.54	0.54	มากที่สุด

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ด้าน/หัวข้อ		ผลการเรียนรู้ของบัณฑิต	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
		เฉลี่ย	4.54	0.54	มาก
		ค่าเฉลี่ยรวม	4.44		มาก
ด้านปัจจัย นำเข้าเกี่ยวกับ อาจารย์ผู้สอน สื่อและ สภาพแวดล้อม ในการเรียนรู้	สื่อและ สภาพแวดล้อม ในการเรียนรู้	1. มีสภาพห้องเรียนที่เหมาะสม และเอื้อต่อการเรียนรู้	4.08	0.74	มาก
		2. มีศูนย์ปฏิบัติการในท้องถิ่นมาก พอแก่การเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติ อย่างเพียงพอ รวมทั้งมีคุณค่า ต่อการเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับหลักสูตร	3.97	0.70	มาก
		3. มีระบบบริการสารสนเทศ ได้แก่ ห้องสมุด เว็บไซต์ อินเทอร์เน็ต และอีเมล เป็นต้น ที่เอื้อต่อระบบ การเรียนรู้	3.99	0.70	มาก
		4. มีพื้นที่การเรียนรู้และปฏิบัติการ ที่เพียงพอ ของตนเองหรือชุมชน หรือผู้ปฏิบัติการเรียนรู้ในท้องถิ่น ของแต่ละ ศรป./ศปจ.	3.82	0.83	มาก
		5. มีการนำอุปกรณ์สื่อเทคโนโลยี ที่ทันสมัยมาใช้ประกอบการเรียนรู้	2.97	0.59	ปาน กลาง
		6. สื่อการสอนที่ใช้ช่วยให้เกิด การเรียนรู้ที่ดีขึ้น	2.02	0.36	น้อย
		เฉลี่ย	3.48		มาก
		ค่าเฉลี่ยรวม	3.96		มาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ด้าน/หัวข้อ	ผลการเรียนรู้ของบัณฑิต	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ตลอดหลักสูตร	1. หลักสูตรมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ดี เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	4.33	0.66	มาก
	2. ลำดับการเรียนรู้รายวิชาในแต่ละภาคการศึกษามีความเหมาะสม	4.12	0.65	มาก
	3. มีการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ และนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาพัฒนาหลักสูตร	4.21	0.77	มาก
	4. เนื้อหาวิชาของหลักสูตรไม่มีความซ้ำซ้อน	4.27	0.62	มาก
	5. นักศึกษาได้รับการกระตุ้นจากอาจารย์ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ และเกิดการตอบสนองเพื่อพัฒนาความรู้	4.39	0.61	มาก
	6. การสอบประมวลความรู้เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการศึกษาระดับนี้	3.30	0.39	ปานกลาง
	7. การสอบปากเปล่าเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการศึกษาระดับนี้	3.31	0.39	ปานกลาง
	8. มีการจัดแผนการศึกษาไว้อย่างชัดเจนตลอดหลักสูตร	3.31	0.49	ปานกลาง
	9. อาจารย์ผู้สอนมีคุณวุฒิและความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาของหลักสูตร	3.41	0.43	ปานกลาง
	10. อาจารย์ผู้สอนมีการเตรียมการสอนอย่างเหมาะสม	3.31	0.47	ปานกลาง

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ด้าน/หัวข้อ	ผลการเรียนรู้ของบัณฑิต	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	ค่าเฉลี่ย	3.79		มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.28		มาก
ด้านกระบวนการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล	1. การวัดผลการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชามีความเที่ยงตรง โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้	4.41	0.55	มาก
	2. การสอบวัดผลแต่ละรายวิชา มีความสอดคล้องกับเนื้อหาของวิชาที่เรียน	4.38	0.57	มาก
	3. วิธีการวัดผลและประเมินผล มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน	4.41	0.52	มาก
	4. การวัดผลโดยวิธีการสอบ เป็นสิ่งที่จำเป็น	4.33	0.56	มาก
	5. การวัดผลจากการทำรายงาน เป็นสิ่งที่จำเป็น	4.40	0.60	มาก
	6. การวัดผลและประเมินผลกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการเรียนรู้เพิ่มขึ้น	4.48	0.54	มาก
	เฉลี่ย	4.40		มาก
	ค่าเฉลี่ยของแบบประเมินทั้งหมด	4.11		มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า 1) ข้อมูลด้านบริบทของหลักสูตร ประกอบด้วย (1) ปรัชญาของหลักสูตร พบว่า ความพึงพอใจระดับมากที่สุด คือ เป็นหลักสูตรที่ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักคิดใช้ปัญญา ความกล้าหาญ ความเพียรเป็นพลังใช้กระบวนการเรียนรู้สู่การพึ่งตนเองที่เหมาะสมยุคสมัย (ยุคดิจิทัล) (4.71) และความพึงพอใจระดับมาก ได้แก่ ใช้หลักการจัดการเรียนรู้ที่เอาชีวิตผู้เรียนเป็นตัวตั้งทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน (4.43) (2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร พบว่า ความพึงพอใจระดับมาก ได้แก่ ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ใหม่ด้วยกระบวนการวิจัยและใช้ผลการวิจัยสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาได้ (4.35) (3) การบริหารจัดการ

หลักสูตร พบว่า ความพึงพอใจระดับมาก ได้แก่ เป็นการนำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ไปใช้ได้อย่างสอดคล้องกับบริบทชุมชนท้องถิ่น (4.43) (4) กระบวนการคัดเลือก พบว่า ความพึงพอใจระดับมาก ได้แก่ มีหลักเกณฑ์การคัดเลือกเข้าศึกษาที่เหมาะสม (4.16) 2) ข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้าเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน สื่อและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ดังนี้ (1) อาจารย์ผู้สอน พบว่า ความพึงพอใจระดับมากที่สุด ได้แก่ เป็นการสอนที่มีเนื้อหาได้ตรงวัตถุประสงค์โดยใช้วิธีการที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (4.54) (2) สื่อและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ พบว่า ความพึงพอใจระดับมาก ได้แก่ มีสภาพห้องเรียนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ (4.08) 2) ข้อมูลด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ตลอดหลักสูตร พบว่า มีความพึงพอใจระดับมาก ได้แก่ นักศึกษาได้รับการกระตุ้นจากอาจารย์ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ และเกิดการตอบสนองเพื่อพัฒนาความรู้ (4.39) และมีความพึงพอใจระดับปานกลาง ได้แก่ การสอบประมวลความรู้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการศึกษาระดับนี้ (3.30) 3) ด้านกระบวนการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล พบว่า มีความพึงพอใจระดับมาก ได้แก่ การวัดผลและประเมินผลกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการการเรียนรู้เพิ่มขึ้น (4.48) และมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ได้แก่ การวัดผลโดยวิธีการสอบเป็นสิ่งจำเป็น (4.38) โดยสรุปภาพรวมของแบบสอบถาม พบว่า นักศึกษาโดยส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยรวม 4.11

ชุดที่ 2 (ก) แบบประเมินศักยภาพตนเองที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิตการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบเป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานที่ทำงาน ปรากฏตามตารางดังนี้

ตารางที่ 4.3 สถานะภาพผู้ตอบแบบประเมินศักยภาพตนเอง (n=44)

ผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	18	40.91
	หญิง	26	59.09

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ	20-30 ปี	0	0.00
	31-40 ปี	6	13.64
	41-50 ปี	8	18.18
	51 ปีขึ้นไป	30	68.18
	รวม	44	100.00
ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี	30	68.18
	ปริญญาโท	14	31.82
	รวม	44	100.00
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนประถม	6	13.04
	โรงเรียนมัธยม	0	0.00
	มหาวิทยาลัย	8	17.39
	สถาบันการศึกษา	6	13.04
	หน่วยงานราชการ	8	17.39
	บริษัทเอกชน	8	17.39
	อื่น ๆ	10	21.74
รวม		46	100.00

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์สถานภาพผู้ตอบแบบประเมินศักยภาพตนเอง พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 59.09 ด้านระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษา ปริญญาตรี ร้อยละ 68.18 และด้านสถานที่ทำงาน พบว่า สถานที่ทำงานอื่น ๆ ร้อยละ 21.74

ส่วนที่ 2 ประเมินศักยภาพตนเองตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต ที่สอดคล้องกับปรัชญา/ความสำคัญและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ใช้มาตราประเมินความพึงพอใจ แบบ Rating Scale โดยมีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบ ดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด

ตารางที่ 4.4 ประเมินศักยภาพตนเองตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตที่สอดคล้องกับปรัชญา/ความสำคัญและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ด้าน/หัวข้อ		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
การประเมินผล การเรียนรู้ ของบัณฑิต	1. มีความสามารถในการบูรณาการความรู้สู่การสร้างและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนา	3.86	0.71	มาก
	2. มีความเป็นนักวิชาการที่สามารถพัฒนานโยบายการวางแผนและประเมินผล	3.64	0.66	มาก
	3. มีความสามารถในการบูรณาการการศึกษากับการพัฒนาให้เป็นเรื่องเดียวกัน	3.95	0.58	มาก
	4. มีความสามารถในการสร้างความรู้ใหม่ด้วยการวิจัย	3.73	0.63	มาก
	5. มีความสามารถในการนำผลการวิจัยไปใช้แก้ปัญหาและพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรมและบรรลุเป้าหมาย	3.82	0.73	มาก
	6. เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงและผู้จัดการกระบวนการเรียนรู้	3.68	0.65	มาก
	7. เป็นผู้ประสานเครือข่ายสู่ชุมชนเข้มแข็ง	3.50	0.59	มาก
	8. มีระดับคุณภาพของวิทยานิพนธ์ที่สอดคล้องกับเป้าหมายของสถาบันและมีคุณค่าต่อตนเองและชุมชน	4.09	0.68	มาก
	เฉลี่ย	3.78		มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ด้าน/หัวข้อ		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านคุณธรรม จริยธรรม	1. มีความเมตตา กรุณา เสียสละ มีน้ำใจ และช่วยเหลือผู้อื่น/ ส่วนรวม	4.45	0.60	มาก
	2. มีความซื่อสัตย์ สุจริต	4.50	0.60	มากที่สุด
	3. การเคารพสิทธิรับฟังความคิดเห็น ผู้อื่น และพร้อมให้ความร่วมมือ	4.41	0.59	มาก
	4. เคารพระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรทางสังคม	4.18	0.73	มาก
	5. ความตั้งใจใฝ่ใจ และสัตย์สุจริต ในตนเอง	4.14	0.83	มาก
	6. การประเมินตนเองและผลลัพธ์/ ความสำเร็จของตนเองและชุมชน	4.09	0.81	มาก
	เฉลี่ย	4.29		มาก
ด้านความรู้	1. มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ และทักษะในสาขาวิชาการพัฒนา ท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชา การจัดการระบบสุขภาพชุมชน	4.09	0.68	มาก
	2. เข้าใจถึงธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับที่เปลี่ยนแปลงตาม สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชา ทั้งศาสตร์และศิลป์	3.95	0.79	มาก
	3. การวิเคราะห์เนื้อหาสาระเชิงทฤษฎี ที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การ ปฏิบัติ	3.91	0.68	มาก
	4. มีความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการ คิดและสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ผ่าน กระบวนการวิจัยและสามารถต่อยอด	3.86	0.77	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ด้าน/หัวข้อ		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านความรู้	องค์ความรู้ได้			
	5. มีความตระหนักรู้ถึงงานวิจัยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและการค้นหาความรู้ใหม่ในสาขาวิชาจนสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองและชุมชนได้	4.09	0.68	มาก
	6. มีความสามารถและทักษะในการทำวิจัยสอดคล้องกับกระบวนการวิจัย	3.82	0.73	มาก
	7. มีความรู้ความเข้าใจในหลักคิดและกระบวนการปฏิบัติการวิจัยรวมทั้งการนำผล ไปใช้เพื่อพัฒนาชีวิตตนเองและชุมชน	3.95	0.79	มาก
	8. มีความสามารถเขียนบทความวิชาการจากผลงานวิจัยได้	3.45	0.86	มาก
	เฉลี่ย	3.89		มาก
ด้านทักษะทางปัญญา	1. สามารถค้นหาข้อเท็จจริงทำความเข้าใจและวิเคราะห์ข้อมูลแนวคิดและหลักฐานใหม่ ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย	3.86	0.77	มาก
	2. สามารถใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าในการแก้ปัญหาและงานอื่น ๆ ด้วยตนเองได้	4.14	0.71	มาก
	3. สามารถศึกษาปัญหาที่ซับซ้อนและเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์	3.95	0.79	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ด้าน/หัวข้อ		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านทักษะทางปัญญา	4. คำนึงถึงความรู้ภาคทฤษฎี ประสบการณ์ ภาคปฏิบัติ และผลกระทบจากการตัดสินใจในการทำงานและแก้ปัญหาต่าง ๆ	3.95	0.79	มาก
	5. สามารถใช้ทักษะและความเข้าใจในเนื้อหาสาระทางวิชาการและวิชาชีพเป็นผู้นำทางความคิดและแก้ปัญหาของชุมชน	3.95	0.81	มาก
	เฉลี่ย	3.97		มาก
ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	1. มีส่วนช่วยเหลือและเอื้อต่อการแก้ปัญหาในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์	4.32	0.65	มาก
	2. มีการแสดงออกของภาวะผู้นำและผู้ตามในการทำงานเป็นทีม/หน่วยงานในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้	4.09	0.68	มาก
	3. มีความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของตนเองและของกลุ่ม	4.05	0.65	มาก
	4. รับผิดชอบในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง พัฒนาทั้งตนเองและอาชีพอยู่เสมอ	4.18	0.73	มาก
	5. สามารถประยุกต์ใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาได้	4.14	0.71	มาก
	6. มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่สามารถทำงานร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุข	4.36	0.73	มาก
	เฉลี่ย	4.19		มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ด้าน/หัวข้อ		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ทักษะ การวิเคราะห์ เชิงตัวเลข การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี	1. มีความรู้ความเข้าใจทักษะในการวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อการตัดสินใจ	3.73	0.63	มาก
	2. ความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการถ่ายทอดหรือการนำเสนอในการเรียนรู้กับบุคคลอื่นๆ	3.77	0.81	มาก
	3. มีความสามารถในการวิเคราะห์การเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม	3.95	0.90	มาก
	4. สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการพูด และการเขียน	3.82	0.85	มาก
	5. มีความสามารถในการวิเคราะห์การเลือกใช้เทคโนโลยี เทคนิคการสื่อสารที่ทันสมัยได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์	3.86	0.77	มาก
	เฉลี่ย	3.86		มาก
ลักษณะเฉพาะ ของบัณฑิต สถาบัน การเรียนรู้ เพื่อปวงชน	1. เป็นนักยุทธศาสตร์	3.64	0.73	มาก
	2. หลักรคิดทฤษฎีการสร้างและบริหารยุทธศาสตร์	3.55	0.80	มาก
	3. ภาวะผู้นำและทักษะการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์	3.73	0.70	มาก
	4. การทำงานเป็นกลุ่ม / หมู่คณะ	4.18	0.73	มาก
	5. การบูรณาการความรู้เพื่อการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม (คิด-ทำ-ประเมินผล-รับประโยชน์)	4.09	0.68	มาก
	6. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนา	4.05	0.58	มาก
	7. บริหารจัดการตนเอง	4.09	0.87	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ด้าน/หัวข้อ		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ลักษณะเฉพาะ ของบัณฑิต สถาบัน การเรียนรู้ เพื่อปวงชน	7. บริหารจัดการตนเอง	4.09	0.87	มาก
	8. เป็นผู้เห็นประโยชน์ในส่วนรวม เป็นผู้มีธรรมะในใจ เป็นผู้ส่งเสริมความ ร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน ความเป็น ผู้ให้มากกว่าเป็นผู้รับ	4.57	0.59	มากที่สุด
	9. การทำงานร่วมกับผู้อื่นที่สามารถ พึ่งตนเองได้อย่างมีความสุข	4.64	0.49	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.06		มาก
ค่าเฉลี่ยของแบบประเมินทั้งหมด		4.00		มาก

จากตารางที่ 4.4 ประเมินศักยภาพตนเองตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต ที่สอดคล้องกับปรัชญา/ความสำคัญและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ด้านการประเมินด้านการ ประเมินผลการเรียนรู้ของบัณฑิต พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีระดับคุณภาพของวิทยานิพนธ์ ที่สอดคล้องกับเป้าหมายของสถาบันและมีคุณค่าต่อตนเองและชุมชน (4.09) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ เป็นผู้ประสานเครือข่ายสู่ชุมชนเข้มแข็ง (3.50) ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต (4.50) และมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การประเมินตนเองและผลลัพธ์/ ความสำเร็จของตนเองและ ชุมชน (4.09) ด้านความรู้ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระและ ทักษะในสาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน (4.09) ด้านทักษะทางปัญญา ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ สามารถใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าใน การแก้ปัญหาและงานอื่น ๆ ด้วยตนเองได้ (4.14) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ค่าเฉลี่ย สูงสุด ได้แก่ มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่สามารถทำงานร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุข (4.36) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารการใช้เทคโนโลยีฯ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีความสามารถในการวิเคราะห์ การเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม (3.95) ด้าน ลักษณะเฉพาะของบัณฑิตสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน พบว่า การทำงานร่วมกับผู้อื่นที่สามารถ พึ่งตนเองได้อย่างมีความสุข (4.64) และภาพรวมค่าเฉลี่ยแบบประเมินทั้งหมด 4.00 อยู่ในระดับมาก

ชุดที่ 2 (ข) แบบสอบถามความพึงพอใจของมหาดบัณฑิตที่มีต่อคุณภาพหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์สถานะภาพผู้ตอบสอบถามความพึงพอใจของมหาดบัณฑิตที่มีต่อคุณภาพ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน (n=33)

ผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	16	48.48
	หญิง	17	51.52
	31-40 ปี	3	9.09
	41-50 ปี	8	24.24
	51 ปีขึ้นไป	22	66.67
	รุ่น 2	13	39.39
	รุ่น 3	4	12.12
	รุ่น 4	15	45.45
	รุ่น 5	1	3.03

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน(คน)	ร้อยละ
สถานภาพ ปัจจุบันของ ผู้ตอบ	จบปีการศึกษา 2558	12	36.36
	จบปีการศึกษา 2559	6	18.18
	จบปีการศึกษา 2560	15	45.45
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนประถม	2	6.06
	โรงเรียนมัธยม	1	3.03
	สถาบันการศึกษา	2	6.06
	หน่วยงานราชการ	9	27.27
	บริษัทเอกชน	1	3.03
	อื่น ๆ	18	54.55
เป้าหมายในการ เข้าศึกษาใน สถาบันแห่งนี้	เพื่อให้ได้ความรู้มากขึ้น	30	42.25
	เพื่อนำไปประยุกต์ใช้จริง	29	40.27
	เพื่อมีโอกาสรับเงินเดือน	3	4.22
	อื่น ๆ	9	13.26
ระยะเวลาที่ ศึกษาจนสำเร็จ หลักสูตร	ไม่เกิน 2 ปี	2	6.06
	อื่น ๆ (ไปรตระบุ)	31	93.94

จากตาราง 4.5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง ร้อยละ 51.52 อายุส่วนมาก 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 66.67 สถานภาพเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท รุ่นที่ 4 ร้อยละ 45.45 สถานภาพปัจจุบัน จบปีการศึกษา 2560 ร้อยละ 45.45 สถานที่ทำงาน อื่น ๆ ร้อยละ 54.55 เป้าหมายในการเข้าศึกษาในสถาบันแห่งนี้ ร้อยละ 42.25 และระยะเวลาที่ศึกษาจนสำเร็จหลักสูตร อื่น ๆ ร้อยละ 93.94

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจของมหบัณฑิต ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบ สุขภาพชุมชนสุขภาพชุมชน สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

ด้าน/หัวข้อ		ผลการเรียนรู้ของมหบัณฑิต	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
บริบท ของ หลักสูตร	ปรัชญา ของหลักสูตร	1. เป็นหลักสูตรที่ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดใช้ปัญหาความกล้าหาญความเพียรเป็นพลังใช้กระบวนการเรียนรู้สู่การพึ่งตนเอง	4.70	0.48	มากที่สุด
		2. เป็นการจัดการศึกษาแบบบูรณาการความรู้สู่การวิจัยและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาชีวิตและชุมชนเข้มแข็งได้	4.56	1.35	มากที่สุด
		3. ใช้หลักการจัดการเรียนรู้ที่เอาชีวิตผู้เรียนเป็นตัวตั้งทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่เหมาะสมกับยุคสมัย (ยุคดิจิทัล)	4.67	1.31	มากที่สุด
		เฉลี่ย	4.64		มากที่สุด

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ด้าน/หัวข้อ		ผลการเรียนรู้ของมหบัณฑิต	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
บริบท ของหลักสูตร	วัตถุประสงค์ ของหลักสูตร	1. ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ใหม่ด้วยกระบวนการวิจัยและใช้ผลการวิจัยสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาได้	4.56	0.46	มากที่สุด
		2. ผู้เรียนเป็นนักจัดกระบวนการเรียนรู้และเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงท้องถิ่นที่มีวิสัยทัศน์และกระบวนการพัฒนาแบบยั่งยืนได้	4.62	0.35	มากที่สุด
		เฉลี่ย	4.31		มาก
	กระบวนการ คัดเลือก	1. มีการกำหนดคุณภาพคัดเลือกผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาที่มีความเหมาะสม	4.19	0.68	มากที่สุด
		2. มีหลักเกณฑ์การคัดเลือกเข้าศึกษาที่เหมาะสม	4.14	0.62	มากที่สุด
		3. มีกระบวนการคัดเลือกมีความเหมาะสมด้วยการสอบข้อเขียนและการสัมภาษณ์	4.16	0.55	มากที่สุด
		เฉลี่ย	4.16		มาก
ด้านปัจจัย นำเข้า เกี่ยวกับ อาจารย์ผู้สอน สื่อและ สภาพแวดล้อม ในการเรียนรู้	อาจารย์ผู้สอน	1. เป็นผู้ทรงคุณวุฒิและมีประสบการณ์เหมาะสมกับรายวิชาที่สอน	4.51	0.53	มากที่สุด

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ด้าน/หัวข้อ		ผลการเรียนรู้ของมหาบัณฑิต	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านปัจจัย นำเข้า เกี่ยวกับ อาจารย์ผู้สอน สื่อและ สภาพแวดล้อม ในการเรียนรู้	อาจารย์ ผู้สอน	2. เป็นการสอนที่มีเนื้อหาได้ ตรงวัตถุประสงค์โดยใช้วิธีการ ที่หลากหลายและเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	4.38	0.58	มาก
		3. เป็นผู้ให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่าง สม่ำเสมอ	4.51	0.53	มากที่สุด
		4. เป็นผู้ให้คำปรึกษาด้าน วิชาการและพัฒนานักศึกษาได้ อย่างเหมาะสม	4.44	0.71	มาก
		5. เป็นผู้มีคุณธรรมและ จิตสำนึกในอาชีพ	4.56	0.64	มากที่สุด
		6. เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ในการปรับความรู้พื้นฐานของ นักศึกษาได้อย่างเหมาะสม	4.56	0.52	มากที่สุด
		7. มีบุคลากรภายนอก (วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ) เข้าร่วมในการจัด กระบวนการเรียนรู้	4.26	0.68	มาก
		เฉลี่ย	4.46		มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ด้าน/หัวข้อ		ผลการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านปัจจัย นำเข้า เกี่ยวกับ อาจารย์ผู้สอน สื่อและ สภาพแวดล้อม ในการเรียนรู้	สื่อและ สภาพแวดล้อม ในการเรียนรู้	1. มีสภาพห้องเรียนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้	3.74	0.97	มาก
		2. มีศูนย์ปฏิบัติการในห้องถื่นมากพอแก่การเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติอย่างเพียงพอ รวมทั้งมีคุณค่าต่อการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับหลักสูตร	3.95	0.72	มาก
		3. มีระบบบริการสารสนเทศ ได้แก่ ห้องสมุด เว็บไซต์ อินเทอร์เน็ต อีเมล เป็นต้น ที่เอื้อต่อระบบการเรียนรู้	3.72	0.73	มาก
		4. มีพื้นที่การเรียนรู้และปฏิบัติการที่เพียงพอ ของตนเองหรือชุมชน หรือ ผู้ปฏิบัติการเรียนรู้ในห้องถื่นของแต่ละ ศรีป./ศปจ.	4.01	0.66	มาก
		เฉลี่ย	3.87		มาก
		เฉลี่ยรวม	4.16		มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ด้านหัวข้อ	ผลการเรียนรู้ของมหบัณฑิต	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ตลอดหลักสูตร	1. หลักสูตรมีการจัด กระบวนการเรียนรู้ที่ดี เพื่อให้ นักศึกษาได้เรียนรู้	4.51	0.55	มากที่สุด
	2. หลักสูตรมีบรรยากาศ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	4.54	0.56	มากที่สุด
	3. มีการบูรณาการ กระบวนการเรียนรู้ และนำ ทรัพยากรในท้องถิ่นมาพัฒนา หลักสูตร	4.39	0.64	มาก
	4. นักศึกษามีส่วนร่วมในการ ออกแบบกระบวนการเรียนรู้	4.32	0.66	มาก
	5. นักศึกษาได้รับการกระตุ้น จากอาจารย์ผู้จัดกระบวนการ เรียนรู้ และเกิดการตอบสนอง เพื่อพัฒนาความรู้	4.33	0.57	มาก
	เฉลี่ย	4.42		มาก
ด้านกระบวนการ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล	1. เป็นไปตามระเบียบ กฎเกณฑ์และข้อตกลง ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า	4.29	0.60	มาก
	2. การวัดและประเมินผล มีประสิทธิภาพและคุณวุฒิ ตรง	4.47	0.60	มาก
	เฉลี่ย	4.42		มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ด้าน/หัวข้อ		ผลการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านผลผลิต และการ พัฒนา คุณลักษณะ ของ บัณฑิตศึกษา ในภาพรวม	คุณธรรม จริยธรรม	1. มีความเมตตา กรุณา เสียสละมีน้ำใจและช่วยเหลือ ผู้อื่น/ ส่วนรวม	4.51	0.81	มากที่สุด
		2. มีความซื่อสัตย์และสุจริต	4.57	0.72	มากที่สุด
		3. การเคารพสิทธิรับฟังความ คิดเห็นผู้อื่นและพร้อมให้ ความร่วมมือ	4.37	0.87	มาก
		4. เคารพระเบียบข้อบังคับ ต่าง ๆ ขององค์กรทางสังคม	4.40	0.87	มาก
		5. ความตั้งใจ ใฝ่ใจ และ สัจจญาใจในตนเอง	4.51	0.67	มากที่สุด
		6. การประเมินตนเองและ ผลลัพธ์/ ความสำเร็จของ ตนเองและชุมชน	4.30	0.77	มาก
		เฉลี่ย	4.44		มากที่สุด

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ด้าน/หัวข้อ		ผลการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	ด้านความรู้ ความสามารถ ในการ วิเคราะห์ สังเคราะห์	1. มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระและทักษะในสาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน	4.31	0.76	มาก
		2. เข้าใจถึงธรรมเนียมปฏิบัติกฎระเบียบและข้อบังคับที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาทั้งศาสตร์และศิลป์	4.38	0.71	มาก
		3. การวิเคราะห์เนื้อหาสาระเชิงทฤษฎีที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การปฏิบัติ	4.47	0.72	มาก
		4. มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการคิดและสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ผ่านกระบวนการวิจัยและสามารถต่อยอดองค์ความรู้ได้	4.34	0.76	มาก
		5. มีความตระหนักรู้ถึงงานวิจัยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและการค้นหาความรู้ใหม่ในสาขาวิชาจนสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองและชุมชนได้	4.29	0.73	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ด้าน/หัวข้อ	ผลการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	6. มีความสามารถและทักษะในการทำวิจัยสอดคล้องกับกระบวนการวิจัย	4.43	0.66	มาก
	7. มีความรู้ความเข้าใจในหลักคิดและกระบวนการปฏิบัติการวิจัยรวมทั้งการนำผล ไปใช้เพื่อพัฒนาชีวิตตนเอง ครอบครัว และชุมชน	4.49	0.69	มาก
	8. มีความสามารถเขียนบทความวิชาการจากผลงานวิจัยได้	4.27	0.48	มาก
	เฉลี่ย	4.37		มาก
ด้านทักษะทางปัญญา	1. สามารถค้นหาข้อเท็จจริงทำความเข้าใจและวิเคราะห์ข้อมูลแนวคิดและหลักฐานใหม่ ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย	4.26	0.66	มาก
	2. สามารถใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าในการแก้ปัญหาและงานอื่น ๆ ด้วยตนเองได้	4.45	0.63	มาก
	3. สามารถศึกษาปัญหาที่ซับซ้อนและเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์	4.36	0.63	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ด้าน/หัวข้อ	ผลการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	4. คำนึงถึงความรู้ภาคทฤษฎี ประสบการณ์ ภาคปฏิบัติ และ ผลกระทบจากการตัดสินใจ ในการทำงานและแก้ปัญหา ต่าง ๆ	4.25	0.62	มาก
	5. สามารถใช้ทักษะและความ เข้าใจในเนื้อหาสาระทาง วิชาการและวิชาชีพเป็นผู้นำ ทางความคิดและแก้ปัญหา ของชุมชน	4.43	0.64	มาก
	เฉลี่ย	4.35		มาก
ด้าน ความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล และความ รับผิดชอบ	1. มีส่วนช่วยเหลือและเอื้อต่อ การแก้ปัญหาในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้อย่าง สร้างสรรค์	4.23	0.61	มาก
	2. มีการแสดงออกของภาวะ ผู้นำและผู้ตามในการทำงาน เป็นทีม/หน่วยงานใน สถานการณ์ต่าง ๆ ได้	4.35	0.72	มาก
	3. มีความคิดริเริ่มในการ วิเคราะห์ปัญหาได้อย่าง เหมาะสมบนพื้นฐานของ ตนเองและของกลุ่ม	4.13	0.61	มาก
	4. รับผิดชอบในการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง พัฒนาทั้งตนเอง	4.32	0.71	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ด้าน/หัวข้อ		ผลการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
		และอาชีพอยู่เสมอ			
		5. สามารถประยุกต์ใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาได้	4.37	0.69	มาก
		6. มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่สามารถทำงานร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุข	4.45	0.54	มาก
		เฉลี่ย	4.31		มาก
	ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขและการสื่อสารการใช้เทคโนโลยี	1. มีความรู้ความเข้าใจทักษะในการวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อการตัดสินใจ	4.00	0.83	มาก
		2. ความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการถ่ายทอดหรือการนำเสนอในการเรียนรู้กับบุคคลอื่น ๆ	4.05	0.85	มาก
		3. มีความสามารถในการวิเคราะห์การเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม	4.14	0.81	มาก
		4. สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการฟัง การพูด และการเขียน	4.29	0.62	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ด้าน/หัวข้อ	ผลการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	5. มีความสามารถในการวิเคราะห์การเลือกใช้เทคโนโลยีเทคนิคการสื่อสารที่ทันสมัยได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์	4.41	0.60	มาก
	เฉลี่ย	4.18		มาก
ด้านทักษะการปฏิบัติการทางวิชาชีพผลการพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	1. เป็นนักยุทธศาสตร์	4.31	0.62	มาก
	2. หลักคิดทฤษฎีการสร้างและบริหารยุทธศาสตร์	4.22	0.49	มาก
	3. มีภาวะผู้นำและทักษะการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์	4.33	0.60	มาก
	4. การทำงานเป็นกลุ่ม / หมู่คณะ	4.36	0.68	มาก
	5. การบูรณาการความรู้เพื่อการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม (คิด-ทำประเมินผล-รับประโยชน์)	4.40	0.57	มาก
	6. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนา	4.45	0.38	มาก
	7. สามารถบริหารจัดการตนเอง	4.48	0.72	มาก
	8. เป็นผู้เห็นประโยชน์ในส่วนรวมเป็นผู้มีธรรมะในใจเป็นผู้ส่งเสริมความร่วมมือมากกว่าการแข่งขันความเป็น	4.59	0.51	มากที่สุด

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ด้าน/หัวข้อ	ผลการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	9. การทำงานร่วมกับผู้อื่น ที่สามารถพึ่งตนเองได้อย่าง มีความสุข	4.15	0.14	มาก
	เฉลี่ย	4.03		มาก
	เฉลี่ยรวม	4.28		มาก
ด้านผลกระทบเกี่ยวกับ การนำความรู้และประสบการณ์	1. มีความสามารถในการเป็น นักยุทธศาสตร์ นักจัดการ และวิทยาการกระบวนการ	1.00	0.00	น้อย
	2. มีความสามารถในการ ประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎี ทางด้านการพัฒนา	1.05	0.11	น้อย
	3. มีความรู้ที่ได้ในระหว่าง เรียนและนำไปปฏิบัติงาน ได้อย่างต่อเนื่อง	1.05	0.11	น้อย
	4. ประสบการณ์การทำ วิทยานิพนธ์ช่วยพัฒนา ความสามารถในการ ปฏิบัติงานในการเป็นผู้นำ หรือผู้บริหารงานพัฒนา	1.05	0.11	น้อย
	เฉลี่ย	1.04		น้อย
เฉลี่ยรวมแบบประเมิน		3.66		มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การประเมินข้อมูลด้านบริบทหลักสูตร ได้ค่าเฉลี่ยรวม 4.42 มีความพึงพอใจมาก โดยปรัชญาหลักสูตรมีค่าสูงสุด (4.64) ด้านปัจจัยนำเข้าเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน สื่อและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ (4.16) มีความพึงพอใจมาก แต่ประเด็นสื่อและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ (3.37) มีความพึงพอใจปานกลาง ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ตลอดหลักสูตร (4.42) มีความพึงพอใจมากที่สุด ด้านกระบวนการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล (4.38) มีความพึง

พอใจมากที่สุด ด้านผลผลิตและการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตศึกษาในภาพรวม (4.28) มีความพึงพอใจมากที่สุด แต่ประเด็นทักษะการปฏิบัติการทางวิชาชีพการพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (4.03) มีความพึงพอใจปานกลาง มีค่าต่ำสุด และด้านผลกระทบเกี่ยวกับการนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ (1.04) มีความพึงพอใจน้อยมาก ประเด็นย่อยมีค่าความพึงพอใจน้อยมากทั้งสิ้นประเด็น

การประเมินหลักสูตรของผู้ใช้บัณฑิตและผู้ที่เกี่ยวข้องต่อคุณภาพหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์สถานะภาพผู้ใช้บัณฑิต ที่มีความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน (n=31)

ผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	19	61.29
	หญิง	12	38.71
	31-40 ปี	2	6.45
	41-50 ปี	6	19.35
	51 ปีขึ้นไป	23	74.19

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพ	ผู้ทรงคุณวุฒิ	2	6.45
	อาจารย์ประจำ	7	22.58
	อาจารย์พิเศษ	3	9.68
	ปราชญ์ชาวบ้าน	5	16.13
	ผู้นำชุมชน	11	35.48
	นักศึกษา	3	9.68
ตำแหน่งทางวิชาการ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	0	0.00
	รองศาสตราจารย์	0	0.00
	ศาสตราจารย์	0	0.00
	อื่น ๆ ได้แก่ อาจารย์	31	100.00
ประสบการณ์สอน	1-3 ปี	1	3.23
	3-5 ปี	4	12.90
	6-9 ปี	3	9.68
	10-15 ปี	5	16.13
	15 ปีขึ้นไป	3	9.68
	อื่น ๆ ระบุ....	15	48.39
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	6.45
	ปริญญาตรี	18	58.06
	ปริญญาโท	6	19.35
	ปริญญาเอก	5	16.13

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนประถม	1	3.23
	โรงเรียนมัธยม	1	3.23
	มหาวิทยาลัย	2	6.45
	สถาบันการศึกษาสังกัด	5	16.13
	หน่วยงานราชการ	7	22.58
	อื่น ๆ หน่วยงานเอกชน	15	48.39
เป้าหมายในการเข้าศึกษาในสถาบันแห่งนี้	เพื่อให้ได้ความรู้มากขึ้น	14	29.79
	เพื่อนำไปประยุกต์ใช้จริง	14	29.79
	เพื่อมีโอกาสปรับเงินเดือน	17	36.17
	อื่น ๆ ระบุ.....	2	4.26

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. หลักสูตรและการบริหารจัดการ

เป็นหลักสูตรที่ดี เหมาะสมกับชุมชน สามารถเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งได้ มีประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสม สามารถนำความรู้ไปพัฒนาและเสริมสร้างการจัดการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมท้องถิ่นที่พึ่งพาตนเองได้ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง หลักสูตรสอดคล้องกับท้องถิ่น เน้นการวิจัยนำปฏิบัติได้อย่างเห็นได้ชัดเจน โครงสร้างของหลักสูตรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เพราะเรียนแล้วนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และนำไปปรับใช้พัฒนาในตำแหน่งหน้าที่การงานที่เราทำอยู่เพิ่มความรู้ใหม่ ๆ ซึ่งสามารถทำให้เกิดพลังที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านความคิด นำเอาความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแก้ปัญหาในชุมชนให้ตรงจุดและเพิ่มการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ อยู่ในท้องถิ่นของตนเองอย่างมีศักดิ์ศรี ควรปรับปรุงให้สอดคล้องการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลก และควรมีการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาที่เรียนมาหรือถอดบทเรียนในชุมชน

รายวิชาทุกวิชาเหมาะสมดีแล้ว แต่ละภาคเรียนไม่ควรปรับเปลี่ยนอีก นักศึกษาจะได้มีความมั่นใจในหลักสูตรในแต่ละภาควิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสม โดยเฉพาะวิชานโยบายและยุทธศาสตร์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม พลังงาน และเกษตรยั่งยืน เป็นภาควิชาการที่มีความสำคัญต่อตนเอง ชุมชน และประเทศชาติ เพราะในปัจจุบันความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ยังมีความเจริญมากเท่าไร ก็ทำให้สภาพแวดล้อมเสื่อมสภาพลงไป เช่น การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ การค้าขาย การเกษตร ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ ทางน้ำ และสิ่งแวดล้อม การเพิ่มปริมาณขยะ การใช้สารเคมีทางการเกษตรซึ่งเป็นสาเหตุของมลภาวะ หน่วยกิตมีความเหมาะสมดี เพราะไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต ซึ่งเป็นเนื้อหาสอบคัมมรรายวิชาที่นำไปใช้ได้ในการวิจัย

2. การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล

อาจารย์แต่ละรายวิชามีความเหมาะสมกับการเรียน ผู้เรียนก็นำความรู้ไปบูรณาการกับท้องถิ่น แต่ควรจะเป็นบุคลากรที่มีความสัมพันธ์กับชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนภูมิภาค อาจารย์ที่สอนมีความรู้และเชี่ยวชาญในการถ่ายทอดความรู้ตรงกับรายวิชาที่สอน นักศึกษาที่ได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ส่วนมากมีอาชีพ และมีธุรกิจส่วนตัว รวมทั้งมีนักศึกษาที่มาจากหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้เรียนบางส่วนมาเรียนในครั้งแรกไม่ได้ตรงกับสาย ป.โท การพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ แต่เมื่อได้เรียนไปแล้ว มีการปรับเปลี่ยนความติดจากวิชาที่เรียน มีความเข้าใจในหลักสูตร ในรายวิชา อย่างเช่น วิชาสัมมนาทุนท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชนมีความสัมพันธ์กับงานที่เราทำ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ได้ต่อไป

ในส่วนภูมิภาค สื่อ อุปกรณ์ ยังไม่มีความพร้อมในการเรียนการสอนอย่างมาก ส่วนบรรยากาศ สถานที่ มีความเหมาะสมปานกลาง ควรปรับปรุงสถานที่ ห้องเรียนและห้องน้ำ การมาเรียนที่ส่วนกลาง สถานที่เหมาะสมแต่การเดินทางไปค่อนข้างลำบาก สื่อ วัสดุอุปกรณ์ บรรยากาศ รวมทั้งสถานที่ที่มีความเหมาะสม เพราะส่วนใหญ่การเข้าไปเรียนที่จังหวัดสมุทรสงคราม (ต.บางคนที) ได้รับความสะดวกสบายดีมาก

การวัดและการประเมินผลของแต่ละรายวิชา มีใบงานตาม มคอ.3 และ 4 ซึ่งควรให้มีการวิเคราะห์ปรับปรุงให้ทันต่อปัจจุบันและการนำไปใช้ในชีวิตได้จริง บรรลุเป้าหมายแห่งความเป็นเลิศทางวิชาการ แห่ง ม.ชีวิต การประเมินผล ควรมีความรวดเร็วและชัดเจน การประกาศผลสอบ และการออกเกรดที่เหมาะสม กระบวนการและยุทธศาสตร์ต้องปรับปรุง มุ่งสู่ความเป็นเลิศมหาวิทยาลัยชีวิต ให้สอดคล้องกับระยะเวลาและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ชุมชน และโลก

3. การนำความรู้ไปใช้

การเรียนสาขาการพัฒนาท้องถิ่น ตรงกับงานที่ทำอยู่กับท้องถิ่น มีความเหมาะสมอย่างมาก เรียนจบและสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือของชุมชน แล้วก็กระจายความรู้ให้ผู้อื่นได้รับรู้อย่างต่อเนื่อง นักศึกษาที่มีหน้าที่การงานแล้วมีการพัฒนาขึ้นหลังจากจบการศึกษาแล้ว เช่น มีความขยันหมั่นเพียรขึ้น มีอาชีพเสริม หารายได้พิเศษ พึ่งพาตนเอง หนี้สินเริ่มลดลง มีการมัธยัสถ์ขึ้น ประหยัด มีเหตุมีผลในการใช้จ่าย ในด้านประสิทธิผล ระบบการทำงาน มีการพัฒนาขึ้นในหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย มีความสามารถในการประยุกต์ใช้หลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้นำความรู้ไปพัฒนาตนเองได้เป็นอย่างดี ตัวอย่างเช่น ได้นำความรู้มาพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ของโรงเรียนชวนาทางด้านการนำทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และส่งเสริมให้เกษตรกรในชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ รักษา และการใช้ทรัพยากร สามารถนำความคิดของตัวเองไปพัฒนาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำท้องถิ่นชุมชนให้อยู่ด้วยความไม่ประมาท มีภูมิคุ้มกัน มีความพอประมาณ และมีเหตุผลที่จะเป็นผู้นำในการพัฒนา และสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนา เรียนจบก็นำความรู้ที่อาจารย์สอนมาพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ มีเครือข่ายและสร้างเครือข่ายภายในชุมชนและต่างจังหวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ ผลกระทบต่อการเรียนที่เรียนมาไม่ปรากฏให้เห็น มีแต่ชุมชนได้ประโยชน์ ผู้เรียนมีภาวะเป็นผู้นำสูงมาก รู้สึกล้าแกล้วเยะ ผิดถูก วิเคราะห์ชัดเจน สามารถนำเสนอต่อที่ประชุมต่าง ๆ ได้ดีมาก สนองต่อตามแนวพระราชดำริของพระองค์ท่านพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช คือ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4. ความพึงพอใจต่อหลักสูตร (สนทนากลุ่ม)

4.1 หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

หลักสูตรมีความเหมาะสม เป็นรายวิชาที่สามารถจัดการตนเอง ครอบครัว และชุมชนได้ เป็นการสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพให้ชุมชน ตามรายละเอียดของรายวิชา มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียน การสอน เป็นการควบคู่กับการวิจัย ชุมชนที่อยู่อาศัย ซึ่งสามารถทำให้ผู้เรียนสามารถเป็นนักวิจัยชุมชนได้และสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

อาจารย์ผู้สอนต้องจบปริญญาเอก คุณวุฒิและประสบการณ์เหมาะกับเนื้อหาวิชาที่สอนตรงวัตถุประสงค์ต้องให้คำปรึกษาด้านวิชาการและด้านส่วนตัวโดยอาจารย์ต้องทันต่อเทคโนโลยี มีการเตรียมการสอนให้พร้อม ผู้เรียนสามารถขอคำแนะนำจากอาจารย์ผู้สอนได้ตรงเวลา มีคำอธิบายให้ในแต่ละประเด็นของคำถาม การเรียนการสอนนอกจากเรียนในห้องเรียน และ

การลงดูงาน นอกพื้นที่ ก็มีความจำเป็นในการเรียนรู้ การดูจากภาพไม่เหมือนการลงเรียนรู้ในพื้นที่จริง ไม่มีระบบห้องสมุด เว็บไซต์ อินเทอร์เน็ต อีเมล ที่เอื้อต่อระบบการเรียนการสอน สื่อการเรียนใน ศรป. ยังมีน้อย จึงไม่สามารถอ่านข้อมูลได้อย่างรวดเร็วตามที่ต้องการ บางครั้งตำราเรียนชำนักศึกษาเรียนไปเกือบจะสอบแล้วตำราหนังสือยังไม่มาและไม่มี

4.2 การวัดและการประเมินผล

มีการดำเนินการเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามรายวิชา สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจในรายละเอียดของรายวิชา และตอบประเด็นคำถามได้ ดังต่อไปนี้

4.2.1 การนำความรู้ไปใช้

การนำความรู้ไปใช้ สามารถนำความรู้ความสามารถและประสบการณ์มาปรับใช้ในการปรับปรุงการทำงานได้ โดยใช้หลักการและแนวคิดและการให้ความรู้กับพนักงานองค์กรประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และถ่ายทอดให้กับผู้อื่นได้ สร้างแรงบันดาลใจ มองเห็นทางออก ทางรอดในการดำเนินชีวิต ประจำวันในสังคมโลกปัจจุบัน ได้พัฒนาตนเองในการวางแผนการเงินและการบริหารธุรกิจ เพื่อให้ปรับสภาพตามเศรษฐกิจได้

การทำวิทยานิพนธ์และผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สามารถนำมาใช้กับครอบครัว ท้องถิ่น และชุมชน ในการหาปัญหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ เพราะผลการวิจัยมาจากการวิจัยชุมชนตนเอง นำมาใช้กับตนเองได้ในการพัฒนากลุ่มทรัพยากรที่ทำอยู่ และสามารถนำออกไปถ่ายทอดให้กับกลุ่มที่สนใจ อยากมีความรู้ ในการพัฒนากลุ่มต่าง ๆ ให้เข้มแข็งขึ้น

การเปลี่ยนแปลงหลังจากเรียน มีการเปลี่ยนแปลงด้านกระบวนทัศน์ มีแผนและเป้าหมายที่ชัดเจน นำกระบวนการวิจัยมาตอบแก้ปัญหาให้ชุมชน ชุมชนให้ความร่วมมือให้การยอมรับความไว้วางใจ ชุมชนรู้จักนำทุนชุมชนมาใช้และให้ความสำคัญภูมิปัญญามากขึ้น หลังจากการเรียนจบจะพยายามที่แก้ปัญหาด้วยกระบวนการและวิธีการและนำเครื่องมือมาใช้ที่เหมาะสม

การมีส่วนร่วมกับชุมชน ได้ร่วมช่วยการแก้ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อม ในการตั้งเวทีพูดคุย กับคนในชุมชนเพื่อการแก้ปัญหา ได้ร่วมกิจกรรม กองทุนแม่ของแผ่นดินและครูอาสา บัญชีครัวเรือน การปรับวุฒิในองค์กร นักศึกษาจำนวนหนึ่งได้รับการปรับเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น เงินเดือนเพิ่มขึ้น นักศึกษาที่ไม่ได้นำวุฒิไปปรับตำแหน่ง ได้มีส่วนร่วมเป็นแกนนำเสนอแนวคิดในชุมชน ได้เป็นอาจารย์พิเศษสอนนักศึกษาปริญญาตรี

4.2.2 การตัดสินใจเข้าศึกษา

การตัดสินใจเข้าศึกษาในหลักสูตรปริญญาโท เนื่องจากอยากมีความรู้เพิ่มเติม เพราะความรู้เท่านั้นที่จะแก้ไขปัญหาทุกอย่างได้ นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นศิษย์เก่าของสถาบันเรียนในระดับปริญญาตรีมาก่อน หลักสูตรตรงตามชีวิตการเป็นตัวตนที่ ปัญญาจัดการได้อย่างลงตัว ด้วย

กระบวนการมีเครื่องมือ มีวิธีการขั้นตอน ด้วยหลักสูตรของ ม.ชีวิตมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและการนำไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน หลักสูตรมีความชัดเจน สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันในทิศทางการพัฒนาประเทศ

การออกกลางคันมีสาเหตุจากเรื่องการบริหารจัดการ ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา เวลา ล้วนมีส่งผลกระทบต่อออกกลางคัน เช่น สถานการณ์การเงินของนักศึกษา ปรับเปลี่ยนงาน ปัญหาสุขภาพ ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมหรือเรียนได้ครบตามกำหนด การวางแผนเวลาผิดพลาด ไม่มีเวลาเนื่องจากมีภาระงานที่ทำงานมากขึ้น ขาดความต่อเนื่องในการทำวิทยานิพนธ์ ขาดความรู้ในระเบียบวิธีวิจัยไม่สามารถทำการวิจัยให้สำเร็จได้ ด้านการเงิน มีภาระหน้าที่ต้องรับผิดชอบ ถูกกำลังเรียนหนังสืออยู่ ชื่อเสียงของสถาบัน ฯ ค่อยกว่าสถาบันอื่น ความห่างเหินไปไม่กล้าเข้าหาอาจารย์ที่ปรึกษา

ข้อเสนอแนะ การบริหารงานควรปฏิบัติที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน พัฒนาสื่อการสอนของ ศรป. มีค่าเทอมที่เหมาะสมสำหรับเศรษฐกิจปัจจุบัน เน้นการฝึกปฏิบัติจริง การบริหารจัดการของสถาบันต้องดีกว่านี้ เช่น เรื่องการเงิน การประชาสัมพันธ์ อยากให้ภาครัฐยื่นมือช่วยเหลือ ส่งเสริมให้ผู้นำชุมชน กำนันผู้ใหญ่บ้าน ท้องถิ่น นายก อบต. สมาชิก อบต. ได้มาเรียนในหลักสูตรนี้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

การประเมินผลหลักสูตรและคุณภาพมหาวิทยาลัย สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน

จากข้อมูลเชิงคุณภาพ หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสม เป็นรายวิชาที่สามารถจัดการตนเอง ครอบคลุม และชุมชนได้ เป็นการสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพให้ชุมชน ตามรายละเอียดของรายวิชา มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียน การสอน เป็นการควบคู่กับการวิจัย ชุมชนที่อยู่อาศัย ซึ่งสามารถทำให้ผู้เรียนสามารถเป็นนักวิจัยชุมชนได้และสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน สามารถนำความรู้ไปพัฒนาและเสริมสร้างการจัดการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมท้องถิ่นที่พึ่งพาตนเองได้ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง หลักสูตรสอดคล้องกับท้องถิ่น

การนำความรู้ไปใช้ การนำความรู้ไปใช้ สามารถนำความรู้ความสามารถและประสบการณ์มาปรับใช้ในการปรับปรุงการทำงานได้ โดยใช้หลักการและแนวคิดและการให้ความรู้กับพนักงานองค์กร ประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวัน และถ่ายทอดให้กับผู้อื่นได้ สร้างแรงบันดาลใจ มองเห็นทางออก ทางรอดในการดำเนินชีวิต ประจำวันในสังคมโลกปัจจุบัน ได้พัฒนาตนเอง ในการวางแผนการเงินและการบริหารธุรกิจ เพื่อให้ปรับสภาพตามเศรษฐกิจได้

การตัดสินใจเข้าศึกษา การตัดสินใจเข้าศึกษาในหลักสูตรปริญญาโท เนื่องจากสนใจหลักสูตร อยากมีความรู้เพิ่มเติม เพราะความรู้นั้นที่จะแก้ไขปัญหาทุกอย่างได้ นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นศิษย์เก่าของสถาบัน โดยเรียนในระดับปริญญาตรีมาก่อน หลักสูตรตรงตามชีวิตการเป็นตัวตนที่ ปัญญาจัดการได้อย่างลงตัวด้วยกระบวนการมีเครื่องมือ มีวิธีการขั้นตอน ด้วยหลักสูตรของมหาวิทยาลัยชีวิต

ผู้ใช้งานและผู้เกี่ยวข้อง ให้ความเห็นว่า หลักสูตรมีความเหมาะสม เป็นรายวิชาที่สามารถจัดการตนเอง ครอบคลุม และชุมชนได้ เป็นการสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพให้ชุมชน ซึ่งความเข้าใจดังกล่าวเป็นเป้าหมายของสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนที่ได้ตั้งไว้ตั้งแต่เริ่มแรก กล่าวได้ว่าเป็นการบรรลุเป้าหมายในระดับหนึ่ง ส่วนในประเด็นการบริหารจัดการหลักสูตร บุคลากร ทรัพยากร สิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อการสอน มีความเห็นว่า สื่อ อุปกรณ์ ยังไม่มีความพร้อมในการเรียนการสอนอย่างมาก ส่วนบรรยากาศ สถานที่ มีความเหมาะสมปานกลาง ควรปรับปรุงสถานที่ เน้นเอื้อเหมาะสมกับการเรียนและการใช้ชีวิตในเวลาเรียน เช่น ห้องเรียน/ห้องน้ำ ฯลฯ

โดยสรุป นักศึกษา มหาบัณฑิต ผู้ใช้งานและผู้ที่เกี่ยวข้อง เห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมไม่ว่าจะรายวิชา หน่วยกิต อาจารย์ผู้สอน การประเมินผล การได้นำความรู้ไปใช้กับตัวนักศึกษาเอง สังเกตที่ทำงาน การได้นำไปใช้กับชุมชน ผู้ใช้งานได้เห็นความแตกต่างทั้งก่อนและหลังการจบการศึกษาว่าบัณฑิตมีความสามารถมากขึ้นช่วยงานขององค์กร หรือได้บรรจุเป็นพนักงานประจำ ได้เลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง ปรับวุฒิการศึกษาและขึ้นเงินเดือน หลังจากจบการศึกษาบัณฑิตที่มีอาชีพอิสระ นักธุรกิจ ผู้นำชุมชน ได้นำความรู้ไปใช้ในการบริหารงานของตนเองและได้ช่วยเหลือผู้อื่นและชุมชนเมื่อมีโอกาส

การประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน

1. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตร

การเก็บข้อมูลจากนักศึกษาระดับปริญญาโท 73 ราย เป็นนักศึกษารุ่นที่ 1-6 มีอายุส่วนใหญ่ 51 ปี ขึ้นไป เป็นร้อยละ 52 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เป็นเพศชาย 38 ราย และหญิง 35 มีอาชีพอื่น ๆ หรืออาชีพอิสระร้อยละ 49 มีเป้าหมายเพื่อให้ได้ความรู้มากขึ้นร้อยละ 37 เป็นนักศึกษาที่อยู่ระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ร้อยละ 69

จากข้อมูลเชิงปริมาณ ในด้านกระบวนการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุด โดยประเด็นการวัดผลและประเมินผลกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการเรียนรู้เพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนประเด็นการนำอุปกรณ์สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ประกอบการเรียนรู้ มีความพึงพอใจปานกลาง และประเด็นสื่อการสอนที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น มีความพึงพอใจน้อย และเป็นระดับที่มีค่าต่ำที่สุด

ความพึงพอใจของมหาบัณฑิตต่อหลักสูตร

ผู้สำเร็จการศึกษา 33 ราย เป็นชาย 16 ราย เป็นหญิง 17 ราย ร้อยละ 66 มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ช่วงอายุต่ำสุด 31-40 ปี เป็นร้อยละ 9 มีนักศึกษารุ่น 4 ร้อยละ 45 นักศึกษารุ่น 2 ร้อยละ 39 มีอาชีพอื่นหรืออาชีพอิสระ ร้อยละ 54 ระยะเวลาที่สำเร็จการศึกษามากกว่า 2 ปี ร้อยละ 93

ด้านบริบทหลักสูตร และด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ตลอดหลักสูตร บัณฑิตมีความพึงพอใจมากที่สุด ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เป็นหลักสูตรที่ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดใช้ปัญญาความกล้าหาญความเพียรเป็นพลังใช้กระบวนการเรียนรู้สู่การพึ่งตนเอง แต่ด้านผลกระทบเกี่ยวกับการนำความรู้และประสบการณ์ มีความพึงพอใจน้อยมาก และประเด็นย่อยทั้งสี่เรื่องมีค่าน้อยมากทั้งหมด ได้แก่ การเป็นนักยุทธศาสตร์ การประยุกต์ใช้ความรู้ การพัฒนา การนำความรู้สู่การปฏิบัติ และการใช้วิทยานิพนธ์นำไปสู่การเป็นนักพัฒนา

จากข้อมูลเชิงคุณภาพ หลักสูตรสอดคล้องกับท้องถิ่น เน้นการวิจัย เข้าถึงงานหลักสูตรอย่างเชื่อถือ และปฏิบัติได้ อย่างเห็นได้ชัด โครงสร้างของหลักสูตรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เพราะเรียนแล้วนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และนำไปปรับใช้พัฒนาในตำแหน่งหน้าที่การทำงานที่เราทำอยู่ เพิ่มความรู้ใหม่ๆ ซึ่งสามารถทำให้เกิดพลังที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านความคิด นำเอาความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแก้ปัญหาในชุมชนให้ตรงจุดและเพิ่มการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง

การนำความรู้ไปใช้ สามารถนำความคิดของตัวเองไปพัฒนาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำท้องถิ่นชุมชนให้อยู่ด้วยความไม่ประมาท มีภูมิคุ้มกัน มีความพอประมาณ และมีเหตุผลที่จะเป็นผู้นำในการพัฒนา และสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาได้ จากการได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ของประสบการณ์ที่หลากหลายซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นแรงผลักดันให้มีความอดทนพากเพียร และมีความคิดที่จะพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งล้วนแล้วเป็นสิ่งที่ดีที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันทั้งทางด้านอาชีพของตนเอง และนำไปใช้พัฒนาในชุมชนได้ดียิ่งเพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง และมีความยั่งยืนตลอดไป

โดยสรุป นักศึกษามีความพึงพอใจมากในหลักสูตร จากค่าเฉลี่ยรวมของแบบประเมินนี้เป็น 4.11 ข้อมูลด้านบริบทของหลักสูตร และด้านกระบวนการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล มีความพึงพอใจมากที่สุด ส่วนด้านปัจจัยนำเข้า เกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน สื่อและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ และด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ตลอดหลักสูตร มีความพึงพอใจมาก โดยรวม นักศึกษามีระดับความพึงพอใจที่สูง

ผู้ใช้บัณฑิตและผู้เกี่ยวข้อง มีความพอใจในหลักสูตรที่ทำให้บัณฑิตผู้ที่เป็นผู้ได้ บังคับบัญชา มีความรู้ความสามารถมากขึ้น ได้เห็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากก่อนเรียนจบ การศึกษาว่ามีทักษะ มีการคิดตัดสินใจดีขึ้น นอกจากได้พัฒนาตนเองแล้วยังได้นำความรู้ไปช่วย ผู้อื่นและชุมชนได้อีกด้วย

การประเมินศักยภาพของบัณฑิต และระดับความต้องการของผู้ใช้และผู้เกี่ยวข้องในการ พัฒนาคุณภาพของมหาบัณฑิตตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ พัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน

การประเมินศักยภาพตนเอง จากนักศึกษาทั้งหมด 44 ราย เป็นเพศชาย 18 ราย เพศหญิง 26 ราย ร้อยละ 68.00 มีอายุ 50 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 21.00 มีอาชีพอื่น ๆ หรืออาชีพอิสระ ยังไม่สำเร็จ การศึกษา 30 ราย เป็นร้อยละ 68.00 สำเร็จแล้ว 14 ราย เป็นร้อยละ 31.00

จากข้อมูลเชิงปริมาณ ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีความพึงพอใจมากที่สุด ประเด็นที่มีค่า มากที่สุด คือ ความซื่อสัตย์สุจริต และมีความเมตตา กรุณา เสียสละ มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นและ ส่วนรวม ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของบัณฑิต มีระดับความพึงพอใจมาก แต่เป็นระดับที่มีค่า ต่ำที่สุดของแบบประเมินนี้ ประเด็นการเป็นผู้ประสานเครือข่ายสู่ชุมชนเข้มแข็ง มีค่าต่ำสุด แต่ ประเด็นที่มีค่าต่ำสุดของแบบประเมินคือ ประเด็นการมีความสามารถเขียนบทความวิชาการจาก ผลงานวิจัยได้ ซึ่งอยู่ในหัวข้อด้านความรู้ ที่มีระดับความพึงพอใจมาก

ในส่วนของผู้ใช้บัณฑิตและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 31 ราย เป็นชาย 19 ราย เป็นหญิง 12 ราย ร้อยละ 74.00 มีอายุ 51 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 58.00 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 35.00 เป็นผู้นำ ชุมชน

ผู้ใช้บัณฑิตและผู้เกี่ยวข้อง ให้ข้อมูลว่า ผู้ที่เรียนจบและสามารถทำงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ และเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือของชุมชน นักศึกษาที่มีหน้าที่การงานแล้วมีการพัฒนาขึ้น หลังจากจบการศึกษาแล้ว เช่น มีความขยันหมั่นเพียรขึ้น มีอาชีพเสริม หารายได้พิเศษ พึ่งพาตนเอง หนี้สินเริ่มลดลง มีการมั่งคั่งขึ้น ประหยัด มีเหตุผลผลในการใช้จ่าย ในด้านประสิทธิผล ระบบการ ทำงานมีการพัฒนาขึ้นในหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายมีความสามารถในการประยุกต์ใช้หลักสูตร เพื่อส่งเสริมให้นำความรู้ไปพัฒนาตนเองได้เป็นอย่างดี สามารถนำความคิดของตนเองไปพัฒนา ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำท้องถิ่นชุมชนให้อยู่ด้วยความไม่ประมาท มีภูมิคุ้มกัน มีความ พอประมาณและมีเหตุผล ที่จะเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาและสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาได้เลย

มีข้อมูลที่น่าสนใจคือ บัณฑิตประเมินตนเองว่าด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นคุณลักษณะที่ตนเองมีความพึงพอใจมากที่สุด และด้านอื่น ๆ ยังคงมีความพึงพอใจมาก ค่าเฉลี่ยรวมของแบบประเมินนี้คือ 4.00 เป็นระดับความพึงพอใจมาก ประเด็นที่มีค่าต่ำสุดคือ มีความสามารถเขียนบทความวิชาการจากผลงานวิจัยได้ (3.45) ส่วนผู้ใช้บัณฑิตและผู้เกี่ยวข้องเห็นว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาแล้วนั้น เป็นบุคคลที่มีคุณภาพมากขึ้น มีความรู้ทักษะด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานทั้งของตนเองและองค์กรได้ดีขึ้น มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานและช่วยเหลือชุมชนได้

โดยสรุปรวม สาขาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ เป็นหลักสูตรที่ดีที่สามารถให้ความรู้ประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา เมื่อจบการศึกษาออกไปบัณฑิตได้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นบนทางที่ดี การทำงานในองค์กรที่สังกัดมีประสิทธิผลมากขึ้น ได้ปรับตัวปรับเงินเดือนเลื่อนตำแหน่ง หรือสอบเข้าทำงานในตำแหน่งใหม่ได้ โดยหัวหน้างาน ผู้บังคับบัญชา และผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้ประเมินและแสดงความเห็นออกมาในทางเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ ตัวบัณฑิตที่ส่วนใหญ่ต้องการเข้าศึกษาเพื่อให้ได้ความรู้มากขึ้น ก็เป็นเป้าหมายที่ได้บรรลุตามความต้องการนั้น เพราะนักศึกษาที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาและบัณฑิต มีความพึงพอใจในหลักสูตรระดับมาก ส่วนในสาขาสุขภาพชุมชน เนื่องจากมีจำนวนนักศึกษาน้อย ข้อมูลที่ได้จึงเป็นของสาขาพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการเป็นส่วนใหญ่

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อมูลเชิงปริมาณ ข้อมูลส่วนใหญ่ของแบบประเมินทั้งหมดทุกชุด มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D., Standard Deviation) เบ้ซ้าย คือค่า SD สูงกว่า 0.50 นั้นแสดงว่าการเก็บข้อมูลได้ข้อมูลในระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับ 3, 4 และ 5 เป็นส่วนใหญ่ ค่าต่ำสุดของระดับความพึงพอใจจึงอยู่ในระดับ 3 คือ มีความพึงพอใจปานกลาง เพราะระดับ 1 และ 2 ถูกเลือกน้อยมาก คือถูกเลือกในแบบประเมินชุดตารางที่ 6 เพียงชุดเดียว ประเด็นของข้อมูลที่ได้ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.60 - 3.39 จึงเป็นช่วงของความพึงพอใจที่มีค่าต่ำที่สุดในการเก็บข้อมูลครั้งนี้

ในแบบประเมินชุดความพึงพอใจของมหาบัณฑิต การประเมินด้านผลกระทบเกี่ยวกับการนำความรู้และประสบการณ์ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เบ้ขวา คือ ต่ำกว่า 0.50 โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.79 มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด และประเด็นย่อยสี่หัวข้อ มีค่าต่ำมากทั้งหมด แต่ค่าเฉลี่ยนี้เป็นประเด็นส่วนน้อย แบบประเมินและแบบสอบถามส่วนใหญ่ข้อมูลจะมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแบบ เบ้ขวา คือข้อมูลมีค่าส่วนใหญ่ไปทางด้านสูง แต่เมื่อพิจารณา

ในประเด็นย่อยได้แก่ การเป็นนักยุทธศาสตร์ การประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการพัฒนา การนำความรู้สู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และการใช้วิทยานิพนธ์นำไปสู่การเป็นนักพัฒนา เป็นประเด็นที่อาจมีความคาดหวังสูงเกินไปสำหรับมหาดบัณฑิตที่จะนำไปปฏิบัติจริงในหน้าที่การงานและในชุมชนของตนเอง ที่มีข้อจำกัดในอำนาจหน้าที่และบริบทของชุมชนนั้น ๆ

มีข้อสังเกตประเด็นหนึ่งคือ นักศึกษาส่วนใหญ่อายุ 50 ปีขึ้นไป ค่าเฉลี่ยอายุของนักศึกษาอยู่ที่ 41 ปี ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้มีนักศึกษาในช่วงอายุ 20-30 ปี เพียงรายเดียว และส่วนใหญ่มีอาชีพอื่น ๆ หรืออาชีพอิสระ ร้อยละ 37.00 เป้าหมายในการเข้าศึกษาเพื่อให้ได้ความรู้มากขึ้น

จากการวิจัยประเมินผลหลักสูตรและคุณภาพมหาดบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน โดยใช้รูปแบบเป็นการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation research) โดยคณะผู้วิจัยใช้รูปแบบซีปในการประเมิน CIPP MODEL การประเมินหลักสูตร โดยการประเมินด้านบริบท หรือลักษณะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพหลักสูตร ช่วยให้ผู้วิจัยได้สามารถเห็นประเด็นสำหรับการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของหลักสูตร ดังนี้

1. ด้านบริบท

ด้านบริบททั้ง 4 ด้านคือ ปรัชญา วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์หลักสูตรและโครงสร้างเนื้อหาวิชา ผลการวิจัยพบว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรที่ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการนำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ไปใช้ได้อย่างสอดคล้องกับบริบทชุมชนท้องถิ่น นักศึกษาสามารถสร้างความรู้ใหม่ด้วยกระบวนการวิจัยและผลการวิจัยสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาได้ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยประเมินหลักสูตรมหาดบัณฑิตของธีรศักดิ์ อุณารมณเลิศและคณะ (2552, หน้า 124) ที่ได้ผลการวิจัยในลักษณะเดียวกันว่าด้านบริบทในวัตถุประสงค์ ผู้ประเมินทุกกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรทั้ง 5 ข้อ มีความชัดเจนเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน มีความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต่าง ๆ และมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และนิศยา สุขเสรีทรัพย์ (2547) วิจัยเรื่องประเมินและติดตามผลหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ในด้านความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ โครงสร้างเนื้อหาวิชา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลผู้สำเร็จการศึกษาและอาจารย์ผู้สอนประเมินหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ด้านปัจจัยนำเข้า

ด้านปัจจัยนำเข้าทั้ง 3 ด้านคือ คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ และความพร้อมของนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจารย์ผู้สอนเป็นการสอนที่มีเนื้อหาได้ตรงตามวัตถุประสงค์โดยใช้วิธีการที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีสภาพห้องเรียนมีสื่อและวัสดุที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีบุคลากรภายนอก เช่น วิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เฉพาะด้าน เข้ามาร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นวฉวี ประเสริฐสุขและคณะ (2551) วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่าอาจารย์ใช้เวลาปรึกษาวิทยานิพนธ์ในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดีมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุทธิลักษณ์ คณานันท์ (2548) ที่ทำวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์ พบว่าหากปัจจัยนำเข้า เช่น เนื้อหา คณาจารย์ สภาพแวดล้อม มีความพร้อม หลักสูตรก็ย่อมพร้อมใช้งานได้ดี

3. ด้านกระบวนการ

ด้านกระบวนการทั้ง 4 ด้านคือ การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การบริหารจัดการหลักสูตร และกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ ผลการวิจัยพบว่าในทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับดีถึงดีมาก เพราะสถาบันให้ความสำคัญกับการนำหลักสูตรไปใช้โดยพยายามจัดกระบวนการเรียนการสอนตามโครงสร้างและจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยมีการประชุมในแต่ละภาคเรียน เชิญผู้รู้ ผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความรู้และสอบวิทยานิพนธ์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุกุล พลศิริ (2548, หน้า 59) ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่าการประเมินกระบวนการผลิต ด้านเตรียมการ การดำเนินการ และการประเมินผลหลักสูตร การเตรียมการสอนเทคนิคและวิธีการสอนและการวัดประเมินผลผู้เรียนของอาจารย์อยู่ในระดับมากที่สุดและผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยประเมินหลักสูตรมหาบัณฑิตของ ชีรศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ และคณะ (2552, หน้า 124) ศึกษาการประเมินกระบวนการ ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และด้านการบริหารจัดการหลักสูตร พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

4. ด้านผลผลิต

ด้านผลผลิตทั้ง 8 ด้านคือ ระดับการเรียนรู้ ทักษะ จริยธรรม ทักษะพื้นฐาน เชิงตัวเลข ภาษาและการสื่อสาร การค้นคว้าสารสนเทศ ความสามารถในการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิต และระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ผลการวิจัยพบว่าในทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับดีถึงดีมาก ทั้งนี้จึงส่งผลให้การนำหลักสูตรไปใช้ได้ผลดี มหาบัณฑิตที่จบ ไปนั้นเป็นผู้มีความรู้ความสามารถปฏิบัติงานได้จริงและทำงานได้ดีมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวฉวี ประเสริฐสุข และคณะ (2551) วิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน มหาวิทยาลัยศิลปากรที่พบว่าผลการประเมินผลผลิต พบว่า มหาบัณฑิตเห็นด้วยในระดับมากเกี่ยวกับคุณลักษณะของมหาบัณฑิตในการได้รับความรู้จากการศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน และการนำความรู้ทางวิชาการไปใช้ปฏิบัติจริง โดยคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีความรู้สึกภาคภูมิใจและรู้สึกถึงคุณค่าของตนเองมากขึ้น

ข้อเสนอแนะและแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร

ในการเก็บข้อมูลกลุ่มผู้ทำการเก็บข้อมูลและผู้วิจัยมีความเป็นกลางในการเก็บข้อมูลให้อิสระและไม่ได้มีการชี้นำใด ๆ กับกลุ่มเป้าหมายในระหว่างการเก็บข้อมูล กลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลางที่สุดคือ กลุ่มผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งได้ให้ข้อมูลตามที่พวกเขาได้เห็น ได้สัมผัสกับตัวบัณฑิตโดยตรง ในฐานะผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน นายจ้าง หรือผู้ร่วมกิจกรรมในชุมชนของบัณฑิต จากข้อมูลที่มีค่าต่ำมากระหว่าง 1.00-1.79 ทางกลุ่มผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการกระจายของข้อมูลจากระดับสูงมาต่ำ และข้อมูลที่มีค่าต่ำสุดนี้เป็นประเด็นที่จะนำไปปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรต่อไป

ในการลงพื้นที่เก็บข้อมูล มีข้อมูลมากจากหลายภูมิภาค มีกลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่ม มีแบบประเมินและแบบสอบถามหลายชุด ประเด็นประเมินและประเด็นคำถามมีมากเพื่อให้ได้ข้อมูลให้ครบถ้วนตามที่ต้องการ จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนในการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบวิธีการในการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะและแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรสาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนควรดำเนินการ ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ควรมีการพัฒนาอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาในด้านการสอน การเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และการวิจัย ควรมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องที่สอน เช่น วิชาการระเบียบวิธีวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ เทคนิคการทำวิทยานิพนธ์ อาจารย์ผู้สอนมีความสำคัญที่สุดปรับปรุงแบบเน้นการสอนมาเป็นกระบวนการทำวิจัย เน้นเรียนมาก สอนน้อย ต้องสอนวิธีการวิจัยทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพื่อให้ได้หัวข้อวิจัย กระบวนการวิจัย การประยุกต์ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

2. การประเมินหลักสูตร ทำให้ได้เห็นจุดอ่อนของหลักสูตรในองค์ประกอบต่าง ๆ ได้ชัดเจน ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร เช่น นักศึกษาของสถาบันฯ มาจากหลากหลายมีความแตกต่างพื้นฐานความรู้ ความแตกต่างย่อมมีผลต่อการทำวิทยานิพนธ์ ความรู้ความสามารถทางวิชาการด้านวิจัยและประสบการณ์ของนักศึกษามีความแตกต่างกันทำให้มีผลการทำวิทยานิพนธ์ทั้งด้านการจัดการเวลาและคุณภาพของวิทยานิพนธ์ เช่น การเลือกหัวข้อที่ไม่มีความถนัด ปัญหาส่วนตัว ความพร้อมของนักศึกษา สุขภาพของนักศึกษา การใช้คอมพิวเตอร์

3. จากผลการวิจัยพบว่าสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนในแหล่งเรียนรู้ ส่วนใหญ่เห็นว่ายังไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา ควรสรรหาทรัพยากรการเรียนการสอนเพิ่มเติม เช่น ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์เป็นหมวดหมู่ลงในฐานข้อมูลที่สามารถสืบค้นข้อมูลได้

4. จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสำเร็จ การศึกษาช้ากว่าเวลาที่กำหนดหรือไม่สำเร็จการศึกษา การออกกลางคัน สถาบันควรระบบสนับสนุนต่าง ๆ ให้กับนักศึกษาทั้งก่อนและระหว่างการศึกษา เช่น กองทุนกู้ยืมจากสถาบันการเงิน ภาครัฐ แหล่งทุนให้กู้ยืม สำหรับนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการเรียนและการทำวิทยานิพนธ์ ส่วนในเรื่องของเวลา ควรมีการแนะนำในเรื่องการบริหารจัดการเวลา

5. สถาบัน ควรจัดทำศูนย์ข้อมูลระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อส่งข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวในเรื่องต่าง ๆ ของบัณฑิต เผยแพร่งานวิทยานิพนธ์ กิจกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษาและบัณฑิตศึกษาให้กับนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่า เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการทำกิจกรรมร่วมกันกับนักศึกษา อาจารย์ ศิษย์เก่า โดยการนำเทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมออนไลน์ (social network) เช่น facebook หรือ แอปพลิเคชัน line มาใช้ในการติดต่อสื่อสารกับนักศึกษาและศิษย์เก่าอย่างกว้างขวางมากขึ้น

6. การดูแลช่วยเหลือ และกระตุ้น และติดตามกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ให้ใกล้ชิดมากขึ้น ติดตาม ตรวจสอบ กำกับ ดูแลนักศึกษาที่กำลังศึกษารายวิชา และเรียนรายวิชาครบแล้ว กำลังวิทยานิพนธ์ ให้สามารถจบการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดในแผน ก(2) เช่น

จัดทำแผนนัดพบนักศึกษา จัดประชุม สัมมนา ให้ความรู้ในการทำวิทยานิพนธ์ หรือจัดหาวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะในการทำวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพ

7. ด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตร การรับนักศึกษาที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะศึกษาต่อ ควรเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์ในสื่อทุกประเภท เพื่อให้เข้าถึงท้องถิ่นกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น เพื่อเป็นการเผยแพร่กิจกรรม ความเคลื่อนไหวหรือวิชาการด้านต่าง ๆ ของสถาบันฯ ทั้งในเชิงรุกหรือในรูปแบบการบริการวิชาการ เช่น จัดหมายข่าว การทำเว็บไซต์ แผ่นพับ โบปปลิว และป้ายประชาสัมพันธ์ ควรสนับสนุนการจัดเวทีวิชาการ และการจัดงานศิษย์เก่า เป็นต้น

8. ควรจัดประชาสัมพันธ์ทางวิชาการให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ได้มีโอกาสเข้าร่วมการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์เป็นการยกระดับคุณภาพบัณฑิตให้มีประสิทธิภาพ โดยจัดเวทีให้นักศึกษาได้นำเสนอผลงานวิทยานิพนธ์ เพื่อเผยแพร่วิทยานิพนธ์ เช่น ส่งนักศึกษาไปเข้าร่วมเสนอผลงานวิทยานิพนธ์กับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ หรือเชิญชวนให้บัณฑิตส่งวิทยานิพนธ์เข้าร่วมรับคัดเลือกเพื่อเสนอผลงาน เผยแพร่ในวารสารต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงหลักสูตรครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยพบว่า การปรับปรุงหลักสูตรครั้งต่อไปมีประเด็นที่ควรคำนึงถึง ดังนี้

1. ควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับงานวิทยานิพนธ์ เพื่อถอดบทเรียนองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย เพื่อให้สามารถนำผลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรอย่างครบถ้วนและสมบูรณ์
2. ควรมีการศึกษาเพื่อติดตามบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนาหลักสูตรให้ดีขึ้น
3. ควรนำข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นข้อมูลที่น่าสนใจมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์และวิจัยต่อยอดในเชิงลึก เพื่อปรับปรุงพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน เช่น ระยะเวลาที่บัณฑิตเข้าศึกษาจนสำเร็จการศึกษา ความสอดคล้องของงานที่ทำ การนำความรู้ที่บัณฑิตที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ในการทำงานหรือประกอบอาชีพ องค์ความรู้จากผลงานวิจัยที่ทำ รวมทั้งการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ เป็นต้น
4. ควรมีการประเมินหลักสูตรทุกปีการศึกษา เพื่อการปรับปรุงการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง



บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา คุณรักษ์. (2540). **หลักสูตรและการพัฒนา**. โครงการส่งเสริมการผลิตตำราและเอกสารการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). **การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ออลีนเพรส.
- จันทรัฐ วงศ์สายเชื้อ. (2554). รายงานการวิจัยสถาบัน การสำรวจความต้องการความคิดเห็นและความพึงพอใจของนิสิต เพื่อนำไปปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการการพัฒนาศาสตร์พยาบาลกรมนุสย์และชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์: นครปฐม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม. (2550). **การพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตร: การประยุกต์ใช้การประเมินอภิมาน**. วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทัศนีย์ เข้มมณี. (2535). **หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐินี นวลสกุล. (2548). **การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2535**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การอุดมศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีรศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ และคณะ. (2552). **การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา**. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธำรง บัวศรี. (2532). **ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- นวลฉวี ประเสริฐสุขและคณะ. (2551). **ประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน**. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิตยา สุขเสรีทรัพย์. (2547). **การประเมินและติดตามผลหลักสูตรศิลปศาสตร มหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาอังกฤษ**. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). **การวิจัยเบื้องต้น**. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

ปรารธนา โกวิทยางกูร. (2543). ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและ
สถิติการศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พิชิต ฤทธิจิรญ. (2558). เทคนิคการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เฮาส์ออฟ
เคอร์มิสท์.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2554). การศึกษาผลการดำเนินงานและทิศทางการผลิตมหาบัณฑิต
สาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. นครปฐม:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มาเรียม นิลพันธ์. (2553). การประเมินหลักสูตรที่เน้นการตัดสินใจโดยใช้วิธีเชิงระบบโดยใช้รูปแบบ
CIPP Model คู่มือการประเมินหลักสูตรระดับบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.

มาเรียม นิลพันธ์ และคณะ. (2554). การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาหลักสูตร
และการสอน รายงานการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มัทนา วัฒนอมศักดิ์. (2553). การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

รุจิร ภู่อารยะ. (2546). การพัฒนาหลักสูตร:ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
บุ๊ค พอยท์.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2523). การพัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ธเนศวร
การพิมพ์.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ.
กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). การพัฒนาหลักสูตรสถานที่ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: เซ็นเตอร์ดีสคัฟ
ศิริชัย กาญจนวาสี. (2553). ทฤษฎีการประเมิน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

สังัด อุทรานันท์. (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.

สันต์ ธรรมบำรุง. (2527). หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรม
ฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ.

สุนีย์ ภู่อันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: ดวงกมลสมัย.

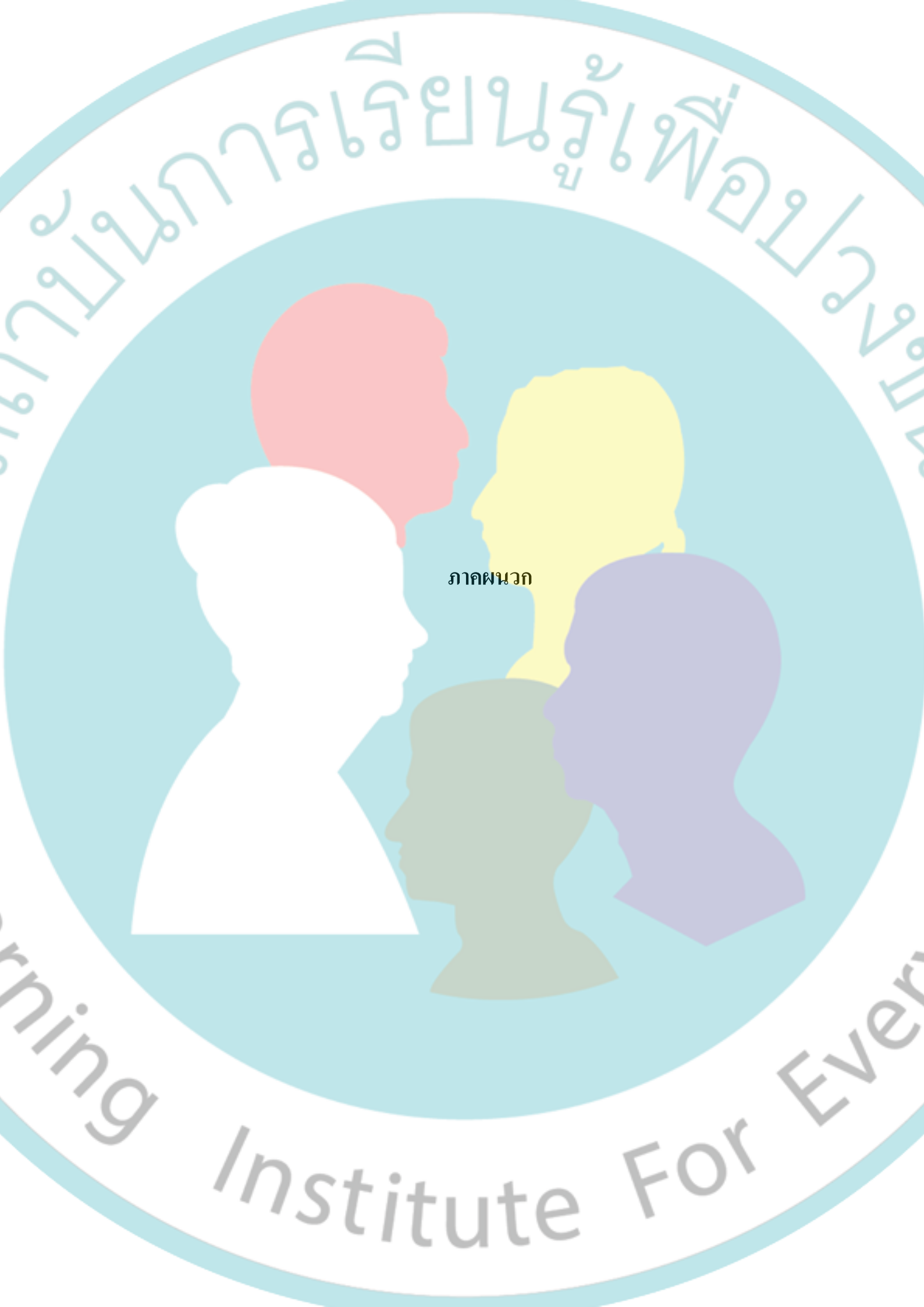
สุทธิลักษณ์ คณานันท์. (2548). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.(2560). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเกณฑ์
มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558. สำนักมาตรฐานและประเมินผล
อุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2560.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2540) .หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน. กรุงเทพฯ: เอส .ดี.
เพรส.

อุไร อภิชาติบันลือ, วรพจน์ ศรีวงษ์กุล .(2548). การประเมินผลหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารอาชีพและเทคนิคศึกษา. ภาควิชาบริหารเทคนิคศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ.





ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา

ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน

สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

คำชี้แจง :

1. แบบสอบถามมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาโท ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้โปรดตอบตามความเป็นจริง ทั้งนี้การวิเคราะห์ข้อมูลจะเป็นการวิเคราะห์ในภาพรวม ซึ่งไม่มีผลต่อกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามนี้ ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพหลักสูตร
2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ส่วน
 - ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน
 - ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร
 - ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ ☐ 20-30 ปี ☐ 31-40 ปี ☐ 41-50 ปี ☐ 51 ปีขึ้นไป
3. สถานภาพนักศึกษาระดับปริญญาโท
 - 3.1 นักศึกษารุ่น ☐ รุ่น 1 ☐ รุ่น 2 ☐ รุ่น 3
☐ รุ่น 4 ☐ รุ่น 5 ☐ รุ่น 6
 - 3.2 สถานภาพปัจจุบัน ☐ กำลังศึกษาปีที่ 1 ☐ กำลังศึกษาปีที่ 2 ☐ อยู่ระหว่างทำวิทยานิพนธ์
4. สถานที่ทำงาน ☐ โรงเรียนประถม ☐ โรงเรียนมัธยม ☐ มหาวิทยาลัย
☐ สถาบันการศึกษาสังกัด.....
☐ หน่วยงานราชการ ☐ บริษัทเอกชน ☐ อื่นๆ
(ระบุ).....

5. เป้าหมายในการเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทในสถาบันแห่งนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เพื่อให้ได้ความรู้มากขึ้น ☐ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้จริงในงานที่รับผิดชอบ
- ☐ เพื่อมีโอกาสปรับเงินเดือนหรือได้รับการประเมินให้มีตำแหน่งสูงขึ้น
- ☐ อื่นๆ โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 2 : ความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความคิดเห็นหรือความพึงพอใจของท่าน ดังนี้

5 = มากที่สุด, 4 = มาก, 3 = ปานกลาง, 2 = น้อย, 1 = น้อยที่สุด

การประเมินผลการเรียนรู้ของบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. ด้านบริบทหลักสูตร					
1.1 ปรัชญาหลักสูตร					
1. เป็นหลักสูตรที่ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิด ใช้ปัญญาความกล้าหาญ ความเพียรเป็นพลัง ใช้กระบวนการเรียนรู้สู่การพึ่งตนเอง					
2. เป็นการจัดการศึกษาแบบบูรณาการความรู้สู่การวิจัยและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาชีวิตและชุมชนเข้มแข็งได้					
3. ใช้หลักการจัดการเรียนรู้ที่เอาชีวิตผู้เรียนเป็นตัวตั้งทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่เหมาะสมกับยุคสมัย (ยุคดิจิทัล)					
1.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
1. ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ใหม่ด้วยกระบวนการวิจัยและใช้ผลการวิจัยสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาได้					

ตารางส่วนที่ 2 (ต่อ)

การประเมินผลการเรียนรู้ของบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
2. ผู้เรียนเป็นนักจัดกระบวนการเรียนรู้และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในท้องถิ่นที่มีวิสัยทัศน์และกระบวนการทัศน์การพัฒนาแบบยั่งยืนได้					
3. เป็นนักประสานภาคีเครือข่ายสู่ชุมชนเข้มแข็งได้					
1.3 การบริหารจัดการหลักสูตร					
1. มีการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีความรับผิดชอบและมีประสิทธิภาพ					
2. เป็นการนำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ไปใช้ได้อย่างสอดคล้องกับบริบทชุมชน/ท้องถิ่น					
3. เป็นการนำหลักสูตรไปใช้ตามวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ซึ่งสะท้อนความรับผิดชอบต่อสังคม					
4. เป็นหลักสูตรที่มีการกำหนดคุณภาพของผู้เรียนไว้ชัดเจนและมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง					
5. ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหลักสูตรขององค์กรภาคีท้องถิ่น					
6. มีการจัดการทรัพยากรบุคคลและวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการศึกษาได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอ					
7. มีการติดตามประเมินผลการเรียนรู้และกระบวนการวิจัยของในทุกภาคเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ (มคอ.3,4,5)					
1.4 กระบวนการคัดเลือก					
1. มีการกำหนดคุณภาพคัดเลือกผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาที่มีความเหมาะสม					
2. มีหลักเกณฑ์การคัดเลือกเข้าศึกษาที่เหมาะสม					
3. มีกระบวนการคัดเลือกมีความเหมาะสมด้วยการสอบข้อเขียนและการสัมภาษณ์					
2. ด้านปัจจัยนำเข้า เกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน สื่อและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้					
2.1 อาจารย์ผู้สอน					

ตารางส่วนที่ 2 (ต่อ)

การประเมินผลการเรียนรู้ของบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. เป็นผู้ทรงคุณวุฒิและมีประสบการณ์เหมาะกับรายวิชาที่สอน					
2. เป็นการสอนที่มีเนื้อหาได้ตรงวัตถุประสงค์โดยใช้วิธีการที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
3. เป็นผู้ให้การสนับสนุนส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ					
4. เป็นผู้ให้คำปรึกษาด้านวิชาการและพัฒนา นักศึกษาได้อย่างเหมาะสม					
5. เป็นผู้มีคุณธรรมและจิตสำนึกในอาชีพ					
6. เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในการปรับความรู้พื้นฐาน ของนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม					
2.2 สื่อและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้					
1. มีสภาพห้องเรียนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้					
2. มีศูนย์ปฏิบัติการในห้องถื่นมากพอแก่การเรียนรู้ และการฝึกปฏิบัติอย่างเพียงพอ รวมทั้งมีคุณค่าต่อ การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร					
3. มีระบบบริการสารสนเทศ ได้แก่ ห้องสมุด เว็บไซต์ อินเทอร์เน็ต อีเมล เป็นต้น ที่เอื้อต่อระบบการเรียนรู้					
4. มีพื้นที่การเรียนรู้และปฏิบัติการที่เพียงพอ ของ ตนเองหรือชุมชน หรือผู้ปฏิบัติการเรียนรู้ในห้องถื่น ของแต่ละ ทรป./ศปจ.					
5. มีการนำอุปกรณ์สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ ประกอบการเรียนรู้					
6. สื่อการสอนที่ใช้ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น					
3. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ตลอดหลักสูตร					
1. หลักสูตรมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ดี เพื่อให้ นักศึกษาได้เรียนรู้แบบมีส่วนร่วม					

ตารางส่วนที่ 2 (ต่อ)

การประเมินผลการเรียนรู้ของบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
2. ลำดับการเรียนรู้รายวิชาในแต่ละภาคการศึกษามีความเหมาะสม					
3. มีการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ และนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาพัฒนาหลักสูตร					
4. เนื้อหาวิชาของหลักสูตรไม่มีความซ้ำซ้อน					
5. นักศึกษาได้รับการกระตุ้นจากอาจารย์จัดกระบวนการเรียนรู้ และเกิดการตอบสนองเพื่อพัฒนาความรู้					
6. การสอบประมวลความรู้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการศึกษาระดับนี้					
7. การสอบปากเปล่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการศึกษาระดับนี้					
8. มีการจัดแผนการศึกษาไว้อย่างชัดเจนตลอดหลักสูตร					
9. อาจารย์ผู้สอนมีคุณวุฒิและความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาของหลักสูตร					
10. อาจารย์ผู้สอนมีการเตรียมการสอนอย่างเหมาะสม					
4. ด้านกระบวนการ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล					
1. การวัดผลการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชามีความเที่ยงตรง โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้					
2. การสอบวัดผลแต่ละรายวิชามีความสอดคล้องกับเนื้อหาของวิชาที่เรียน					
3. วิธีการวัดผลและประเมินผลมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน					
4. การวัดผลโดยวิธีการสอบเป็นสิ่งที่เป็น					
5. การวัดผลจากการทำรายงานเป็นสิ่งที่เป็น					
6. การวัดผลและประเมินผลกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการเรียนรู้เพิ่มขึ้น					

ส่วนที่ 3 : ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

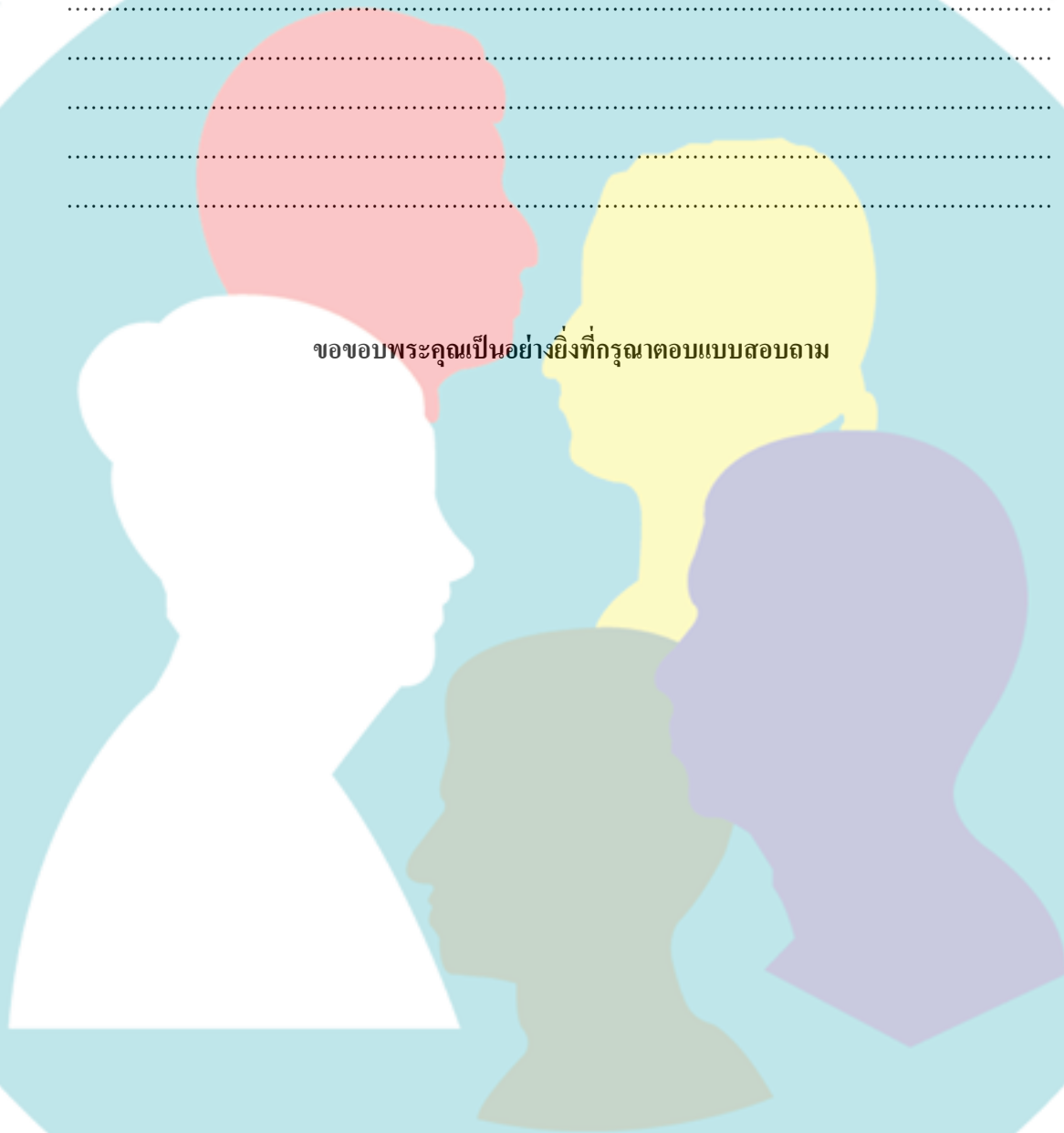
.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่กรุณาตอบแบบสอบถาม



แบบประเมินศักยภาพตนเอง

ที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน
สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

6. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
7. อายุ ☐ 20-30 ปี ☐ 31-40 ปี ☐ 41-50 ปี ☐ 51 ปีขึ้นไป
8. ระดับการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท
☐ ปริญญาเอก
9. สถานที่ทำงาน ☐ โรงเรียนประถม ☐ โรงเรียนมัธยม ☐ มหาวิทยาลัย
☐ สถาบันการศึกษาสังกัด.....
☐ หน่วยงานราชการ ☐ บริษัทเอกชน ☐ อื่นๆ
(ระบุ).....

ส่วนที่ 2 : ประเมินศักยภาพตนเองตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตที่สอดคล้องกับปรัชญา
/ ความสำคัญและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความคิดเห็นหรือความพึงพอใจของท่าน ดังนี้
5 = มากที่สุด, 4 = มาก, 3 = ปานกลาง, 2 = น้อย, 1 = น้อยที่สุด

การประเมินผลการเรียนรู้ของบัณฑิต	ระดับความคิดเห็น/ความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. มีความสามารถในการบูรณาการความรู้สู่การสร้างและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนา					
2. ความเป็นนักวิชาการที่สามารถพัฒนานโยบายการวางแผนและประเมินผล					

ตารางส่วนที่ 2 (ต่อ)

การประเมินผลการเรียนรู้ของบัณฑิต	ระดับความคิดเห็น/ความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
3. มีความสามารถในการบูรณาการ การศึกษากับการพัฒนาให้เป็นเรื่องเดียวกัน					
4. มีความสามารถในการสร้างความรู้ใหม่ด้วยการวิจัย					
5. มีความสามารถในการนำผลการวิจัยไปใช้แก้ปัญหาและพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรมและบรรลุเป้าหมาย					
6. เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงและผู้จัดการกระบวนการเรียนรู้					
7. เป็นผู้ประสานเครือข่ายสู่ชุมชนเข้มแข็ง					
8. มีระดับคุณภาพของวิทยานิพนธ์ที่สอดคล้องกับเป้าหมายของสถาบันและมีคุณค่าต่อตนเองและชุมชน					

ส่วนที่ 3 : ประเมินศักยภาพของตนเองที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตที่สำเร็จ

การศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ตรงกับระดับความสามารถหรือความศักยภาพที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา

คุณลักษณะของบัณฑิตศึกษา	ระดับความคิดเห็น/ความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม					
1.1 มีความเมตตา กรุณา เสียสละ มีน้ำใจและช่วยเหลือผู้อื่น/ ส่วนรวม					
1.2 มีความซื่อสัตย์ สุจริต					
1.3 การเคารพสิทธิ รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น และพร้อมให้ความร่วมมือ					
1.4 เคารพระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรทางสังคม					

ตารางส่วนที่ 3 (ต่อ)

คุณลักษณะของบัณฑิตศึกษา	ระดับความคิดเห็น/ความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1.5 ความตั้งใจ ใส่ใจ และสัญญาใจในตนเอง					
1.6 การประเมินตนเองและผลลัพธ์ / ความสำเร็จ ของตนเองและชุมชน					
2. ด้านความรู้					
2.1 มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระและทักษะในสาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน					
2.2 เข้าใจถึงธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบและข้อบังคับที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาทั้งศาสตร์และศิลป์					
2.3 การวิเคราะห์เนื้อหาสาระเชิงทฤษฎีที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การปฏิบัติ					
2.4 มีความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการคิดและสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ผ่านกระบวนการวิจัย และสามารถต่อยอดองค์ความรู้ได้					
2. ด้านความรู้					
2.5 มีความตระหนักรู้ถึงงานวิจัยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและการค้นหาคำรู้ใหม่ในสาขาวิชาจนสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองและชุมชนได้					
2.6 มีความสามารถและทักษะในการทำวิจัยสอดคล้องกับกระบวนการวิจัย					
2.7 มีความรู้ความเข้าใจในหลักคิดและกระบวนการปฏิบัติการวิจัยรวมทั้งการนำผล ไปใช้เพื่อพัฒนาชีวิตตนเองและชุมชน					
2.8 มีความสามารถเขียนบทความวิชาการจากผลงานวิจัยได้					

ตารางส่วนที่ 3 (ต่อ)

คุณลักษณะของบัณฑิตศึกษา	ระดับความคิดเห็น/ความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
3. ทักษะทางปัญญา					
3.1 สามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจและวิเคราะห์ข้อมูลแนวคิดและหลักฐานใหม่ ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย					
3.2 สามารถใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าในการแก้ปัญหาและงานอื่น ๆ ด้วยตนเองได้					
3.3 สามารถศึกษาปัญหาที่ซับซ้อนและเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์					
3.4 คำนึงถึงความรู้ภาคทฤษฎี ประสบการณ์ ภาคปฏิบัติ และผลกระทบจากการตัดสินใจในการทำงานและแก้ปัญหาต่าง ๆ					
3.5 สามารถใช้ทักษะและความเข้าใจในเนื้อหาสาระทางวิชาการและวิชาชีพเป็นผู้นำทางความคิดและแก้ปัญหาของชุมชน					
4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล					
4.1 มีส่วนช่วยเหลือและเอื้อต่อการแก้ปัญหาในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์					
4.2 มีการแสดงออกของภาวะผู้นำและผู้ตามในการทำงานเป็นทีม/หน่วยงาน ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้					
4.3 มีความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของตนเองและของกลุ่ม					
4.4 รับผิดชอบในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง พัฒนาทั้งตนเองและอาชีพอยู่เสมอ					
4.5 สามารถประยุกต์ใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาได้					
4.6 มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่สามารถทำงานร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุข					

ตารางส่วนที่ 3 (ต่อ)

คุณลักษณะของบัณฑิตศึกษา	ระดับความคิดเห็น/ความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
5.1 มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะในการวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อการตัดสินใจ					
5.2 ความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการถ่ายทอดหรือการนำเสนอในการเรียนรู้กับบุคคลอื่น ๆ					
5.3 มีความสามารถในการวิเคราะห์ การเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม					
5.4 สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการพูด และการเขียน					
5.5 มีความสามารถในการวิเคราะห์ การเลือกใช้เทคโนโลยี เทคนิคการสื่อสารที่ทันสมัยได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์					
6. ลักษณะเฉพาะของบัณฑิต สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน					
6.1 เป็นนักยุทธศาสตร์					
6.2 หลักคิดทฤษฎีการสร้างและบริหารยุทธศาสตร์					
6.3 ภาวะผู้นำ และทักษะการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์					
6.4 การทำงานเป็นกลุ่ม / หมู่คณะ					
6.5 การบูรณาการความรู้เพื่อการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม (คิด – ทำ-ประเมินผล – รับประโยชน์)					
6.6 เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนา					
6.7 บริหารจัดการตนเอง					
6.8 เป็นผู้เห็นประโยชน์ในส่วนรวม เป็นผู้มีธรรมะในใจ เป็นผู้ส่งเสริมความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน ความเป็นผู้ให้มากกว่าเป็นผู้รับ					

ตารางส่วนที่ 3 (ต่อ)

คุณลักษณะของบัณฑิตศึกษา	ระดับความคิดเห็น/ความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
6.9 การทำงานร่วมกับผู้อื่นที่สามารถพึ่งตนเองได้อย่างมีความสุข					

ส่วนที่ 4 : ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามความพึงพอใจของมหบัณฑิต
ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน
สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

คำชี้แจง :

1. แบบสอบถามมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของมหบัณฑิต ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้โปรดตอบตามความเป็นจริง ทั้งนี้การวิเคราะห์ข้อมูลจะเป็นการวิเคราะห์ในภาพรวม ซึ่งไม่มีผลต่อกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามนี้ ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพหลักสูตร

2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

10. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

11. อายุ ☐ 20-30 ปี ☐ 31-40 ปี ☐ 41-50 ปี ☐ 51 ปีขึ้นไป

12. สถานภาพนักศึกษาระดับปริญญาโท

3.2 นักศึกษารุ่น ☐ รุ่น 1 ☐ รุ่น 2 ☐ รุ่น 3

☐ รุ่น 4 ☐ รุ่น 5 ☐ รุ่น 6

3.2 สถานภาพปัจจุบัน ☐ จบปีการศึกษา 2558 ☐ จบปีการศึกษา 2559 ☐ จบปีการศึกษา 2560

13. สถานที่ทำงาน ☐ โรงเรียนประถม ☐ โรงเรียนมัธยม ☐ มหาวิทยาลัย

☐ สถาบันการศึกษาสังกัด.....

☐ หน่วยงานราชการ ☐ บริษัทเอกชน ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

14. เป้าหมายในการเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทในสถาบันแห่งนี้

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เพื่อให้ได้ความรู้มากขึ้น ☐ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้จริงในงานที่รับผิดชอบ

☐ เพื่อมีโอกาสปรับเงินเดือนหรือได้รับการประเมินให้มีตำแหน่งสูงขึ้น

☐ อื่นๆ โปรดระบุ).....

6. ระยะเวลาที่ศึกษาจนสำเร็จหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา (ระบุ).....

☐ ไม่เกิน 2 ปี ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ) ปี เดือน

ส่วนที่ 2 : ความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความคิดเห็นหรือความพึงพอใจของท่าน ดังนี้

5 = มากที่สุด, 4 = มาก, 3 = ปานกลาง, 2 = น้อย, 1 = น้อยที่สุด

การประเมินผลการเรียนรู้ของบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. ด้านบริบทหลักสูตร					
1.1 ปรัชญาหลักสูตร					
2. เป็นหลักสูตรที่ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็น หลักคิด ใช้ปัญญาความกล้าหาญ ความเพียรเป็น พลัง ใช้กระบวนการเรียนรู้สู่การพึ่งตนเอง					
2. เป็นการจัดการศึกษาแบบบูรณาการความรู้สู่การ วิจัยและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาชีวิต และชุมชนเข้มแข็งได้					
3. ใช้หลักการจัดการเรียนรู้ที่เอาชีวิตผู้เรียนเป็นตัวตั้ง ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่เหมาะสมยุค สมัย (ยุคดิจิทัล)					
1.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
1. ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ใหม่ด้วย กระบวนการวิจัยและใช้ผลการวิจัยสร้าง ยุทธศาสตร์การพัฒนาได้					
2. ผู้เรียนเป็นนักจัดการกระบวนการเรียนรู้และเป็นผู้นำ การเปลี่ยนแปลงในท้องถิ่นที่มีวิสัยทัศน์และ กระบวนการทัศน์การพัฒนาแบบยั่งยืนได้					
3. เป็นนักประสานภาคีเครือข่ายสู่ชุมชนเข้มแข็งได้					

ตารางส่วนที่ 2 (ต่อ)

การประเมินผลการเรียนรู้ของบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1.3 การบริหารจัดการหลักสูตร					
1. มีการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีความรับผิดชอบและมีประสิทธิภาพ					
2. เป็นการนำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ไปใช้ได้ อย่างสอดคล้องกับบริบทชุมชน/ท้องถิ่น					
3. เป็นการนำหลักสูตรไปใช้ตามวิสัยทัศน์และ วัตถุประสงค์ซึ่งสะท้อนความรับผิดชอบต่อสังคม					
4. เป็นหลักสูตรที่มีการกำหนดคุณภาพของผู้เรียนไว้ ชัดเจนและมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง					
5. ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหลักสูตร ขององค์กรภาคีท้องถิ่น					
6. มีการจัดการทรัพยากรบุคคลและวัสดุอุปกรณ์ สนับสนุนการศึกษาได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอ					
7. มีการติดตามประเมินผลการเรียนรู้และ กระบวนการวิจัยของในทุกภาคเรียนตามแผนการ จัดการเรียนรู้ (มคอ.3,4,5)					
1.4 กระบวนการคัดเลือก					
1. มีการกำหนดคุณภาพคัดเลือกผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาที่มี ความเหมาะสม					
2. มีหลักเกณฑ์การคัดเลือกเข้าศึกษาที่เหมาะสม					
3. มีกระบวนการคัดเลือกมีความเหมาะสมด้วยการสอบ ข้อเขียนและการสัมภาษณ์					
2. ด้านปัจจัยนำเข้า เกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน สื่อและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้					
2.1 อาจารย์ผู้สอน					
1. เป็นผู้ทรงคุณวุฒิและมีประสบการณ์เหมาะสมกับ รายวิชาที่สอน					

ตารางส่วนที่ 2 (ต่อ)

การประเมินผลการเรียนรู้ของบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
2. เป็นการสอนที่มีเนื้อหาได้ตรงวัตถุประสงค์โดยใช้วิธีการที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
3. เป็นผู้ให้การสนับสนุนส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ					
4. เป็นผู้ให้คำปรึกษาด้านวิชาการและพัฒนานักศึกษาได้อย่างเหมาะสม					
5. เป็นผู้มีความคุณธรรมและจิตสำนึกในอาชีพ					
6. เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในการปรับความรู้พื้นฐานของนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม					
7. มีบุคลากรภายนอก(วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ) เข้าร่วมร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้					
2.2 สื่อและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้					
1. มีสภาพห้องเรียนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้					
2. มีศูนย์ปฏิบัติการในห้องเรียนมากพอแก่การเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติอย่างเพียงพอ รวมทั้งมีคุณค่าต่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร					
3. มีระบบบริการสารสนเทศ ได้แก่ ห้องสมุด เว็บไซต์ อินเทอร์เน็ต อีเมล เป็นต้น ที่เอื้อต่อระบบการเรียนรู้					
4. มีพื้นที่การเรียนรู้และปฏิบัติการที่เพียงพอ ของตนเองหรือชุมชน หรือผู้ปฏิบัติการเรียนรู้ในห้องเรียนของแต่ละ ทรป./สปจ.					
5. มีการศึกษาดูงานเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านวิชาการ					
3. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ตลอดหลักสูตร					
1. หลักสูตรมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ดี เพื่อให้ นักศึกษาได้เรียนรู้					
2. หลักสูตรมีบรรยากาศการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม					

ตารางส่วนที่ 2 (ต่อ)

การประเมินผลการเรียนรู้ของบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
3. มีการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ และนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาพัฒนาหลักสูตร					
4. นักศึกษามีส่วนร่วมในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้					
5. นักศึกษาได้รับการกระตุ้นจากอาจารย์ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ และเกิดการตอบสนองเพื่อพัฒนาความรู้					
4. ด้านกระบวนการ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล					
1. เป็นไปตามระเบียบกฎเกณฑ์และข้อตกลงที่กำหนดไว้ล่วงหน้า					
2. การวัดและประเมินผลมีประสิทธิภาพและคุณวุฒิตรง					
5. ด้านผลผลิตและการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตศึกษาในภาพรวม					
1.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม					
1. มีความเมตตา กรุณา เสียสละ มีน้ำใจและช่วยเหลือผู้อื่น/ ส่วนรวม					
2. มีความซื่อสัตย์ และสุจริต					
3. การเคารพสิทธิ รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น และพร้อมให้ความร่วมมือ					
4. เคารพระเบียบ ข้อบังคับต่างๆขององค์กรทางสังคม					
5. ความตั้งใจ ใฝ่ใจ และสัจจญาณในตนเอง					
6. การประเมินตนเองและผลลัพธ์ / ความสำเร็จของตนเองและชุมชน					
1.2 ด้านความรู้ ความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์					
1. มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระและทักษะในสาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน					

ตารางส่วนที่ 2 (ต่อ)

การประเมินผลการเรียนรู้ของบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
2. เข้าใจถึงธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบและข้อบังคับที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาทั้งศาสตร์และศิลป์					
3. การวิเคราะห์เนื้อหาสาระเชิงทฤษฎีที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การปฏิบัติ					
4. มีความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการคิดและสร้าง ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ผ่านกระบวนการวิจัย และสามารถต่อยอดองค์ความรู้ได้					
5. มีความตระหนักถึงงานวิจัยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและการค้นหาความรู้ใหม่ ในสาขาวิชาจนสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง และชุมชนได้					
6. มีความสามารถและทักษะ ในการทำวิจัยสอดคล้องกับ กระบวนการวิจัย					
7. มีความรู้ความเข้าใจในหลักคิดและกระบวนการ ปฏิบัติการวิจัยรวมทั้งการนำผล ไปใช้เพื่อพัฒนาชีวิตตนเอง ครอบครัว และชุมชน					
8. มีความสามารถเขียนบทความวิชาการ จากผลงานวิจัยได้					
1.3 ด้านทักษะทางปัญญา					
1. สามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจและวิเคราะห์ ข้อมูลแนวคิดและหลักฐานใหม่ ๆ จากแหล่งข้อมูลที่ หลากหลาย					
2. สามารถใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าในการ แก้ปัญหาและงานอื่น ๆ ด้วยตนเองได้					
3. สามารถศึกษาปัญหาที่ซับซ้อนและเสนอแนวทาง ในการแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์					

ตารางส่วนที่ 2 (ต่อ)

การประเมินผลการเรียนรู้ของบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
4. คำนึงถึงความรู้ภาคทฤษฎี ประสบการณ์ ภาคปฏิบัติ และผลกระทบจากการตัดสินใจในการทำงานและแก้ปัญหาต่าง ๆ					
5. สามารถใช้ทักษะและความเข้าใจในเนื้อหาสาระ ทางวิชาการและวิชาชีพเป็นผู้นำทางความคิดและแก้ปัญหาของชุมชน					
1.4 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ					
1. มีส่วนช่วยเหลือและเอื้อต่อการแก้ปัญหาในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์					
2. มีการแสดงออกของภาวะผู้นำและผู้ตามในการทำงานเป็นทีม/หน่วยงาน ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้					
3. มีความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของตนเองและของกลุ่ม					
4. รับผิดชอบในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง พัฒนาทั้งตนเองและอาชีพอยู่เสมอ					
5. สามารถประยุกต์ใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาได้					
6. มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่สามารถทำงานร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุข					
1.5 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขและการสื่อสารการใช้เทคโนโลยี					
1. มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะในการวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อการตัดสินใจ					
2. ความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการถ่ายทอดหรือการนำเสนอในการเรียนรู้กับบุคคลอื่น ๆ					
3. มีความสามารถในการวิเคราะห์ การเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม					

ตารางส่วนที่ 2 (ต่อ)

การประเมินผลการเรียนรู้ของบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
4. สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการฟัง การพูด และการเขียน					
5. มีความสามารถในการวิเคราะห์ การเลือกใช้ เทคโนโลยี เทคนิคการสื่อสารที่ทันสมัยได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์					
1.6 ด้านทักษะการปฏิบัติการทางวิชาชีพและการพัฒนา ท้องถิ่นตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
1. เป็นนักยุทธศาสตร์					
2. หลักคิดทฤษฎีการสร้างและบริหารยุทธศาสตร์					
3. มีภาวะผู้นำ และทักษะการบริหารจัดการ เชิงยุทธศาสตร์					
4. การทำงานเป็นกลุ่ม / หมู่คณะ					
5. การบูรณาการความรู้เพื่อการพัฒนาอย่างมี ส่วนร่วม (คิด-ทำ-ประเมินผล-รับประโยชน์)					
6. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนา					
7. สามารถบริหารจัดการตนเอง					
8. เป็นผู้เห็นประโยชน์ในส่วนรวม เป็นผู้มีธรรมะในใจ เป็นผู้ส่งเสริมความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน ความ เป็นผู้ให้มากกว่าเป็นผู้รับ					
9. การทำงานร่วมกับผู้อื่นที่สามารถพึ่งตนเองได้อย่างมี ความสุข					
6. ด้านผลกระทบ เกี่ยวกับการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงาน					
1. มีความสามารถในการเป็นนักยุทธศาสตร์ นักจัดการ และวิทยาการกระบวนการ					
2. มีความสามารถในการประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎี ทางด้านการพัฒนา					
3. มีความรู้ที่ได้ในระหว่างเรียนและนำไปปฏิบัติงาน ได้อย่างต่อเนื่อง					

ตารางส่วนที่ 2 (ต่อ)

การประเมินผลการเรียนรู้ของบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
4. ประสิทธิภาพการทำวิทยานิพนธ์ช่วยพัฒนา ความสามารถในการปฏิบัติงานในการเป็นผู้นำหรือ ผู้บริหารงานพัฒนา					

ส่วนที่ 3 : ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์

ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน

บัณฑิตศึกษา สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

.....

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบความคิดเห็นของผู้บริหาร/ผู้ทรงคุณวุฒิ/อาจารย์ประจำสถาบัน/ปราชญ์ชาวบ้าน/ผู้นำชุมชน เกี่ยวกับหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ ทั้งนี้เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรในด้านต่าง ๆ และเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

15. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
16. อายุ ☐ 20-30 ปี ☐ 31-40 ปี ☐ 41-50 ปี ☐ 51 ปีขึ้นไป
17. สถานภาพ ☐ ผู้ทรงคุณวุฒิ ☐ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ
☐ ปราชญ์ชาวบ้าน ☐ ผู้นำชุมชน
4. ตำแหน่งทางวิชาการ ☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ☐ รองศาสตราจารย์
☐ ศาสตราจารย์ ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....
5. ประสบการณ์การสอน ☐ 1-3 ปี ☐ 3-5 ปี ☐ 6-9 ปี ☐ 10-15 ปี
☐ 15 ปีขึ้นไป ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....
6. ระดับการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก
7. สถานที่ทำงาน ☐ โรงเรียนประถม ☐ โรงเรียนมัธยม ☐ มหาวิทยาลัย
☐ สถาบันการศึกษาสังกัด.....
☐ หน่วยงานราชการ ☐ บริษัทเอกชน ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 1 การประเมินหลักสูตรด้านบริบท

1. ท่านคิดว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตร สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน มีความเหมาะสมหรือไม่และควรมีการปรับปรุงอย่างไร

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าโครงสร้างของหลักสูตรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่อย่างไร ถ้าไม่สอดคล้อง ควรมีการปรับปรุงและเพิ่มเติมอย่างไร

.....

.....

.....

3. รายวิชาที่จัดในหลักสูตรมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าหน่วยกิตของแต่ละรายวิชา มีความเหมาะสมหรือควรปรับปรุงหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า

1. ท่านคิดว่าคุณสมบัติของผู้สอนมีความเหมาะสมกับรายวิชาที่สอนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าคุณสมบัติของการรับผู้เรียนในสาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3. สื่อ วัสดุอุปกรณ์ บรรยายภาพและสถานที่ ที่ทางสาขาจัดให้ ท่านคิดว่าจะมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

ตอนที่ 3 การประเมินด้านกระบวนการ

1. ท่านคิดว่าวิธีการจัดกระบวนการเรียนการสอนของสาขาวิชาการจัดการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

2. ท่านคิดว่าการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมหรือไม่

3. ท่านคิดว่าการวัดและการประเมินผลของแต่ละรายวิชา ในสาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน มีวิธีการดำเนินการที่เหมาะสมหรือควรมีการพัฒนาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันอย่างไร

ตอนที่ 4 การประเมินด้านผลผลิต

1. ท่านคิดว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเหมาะสมกับคำวามหาบัณฑิตหรือไม่ อย่างไร

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ประเด็นการสนทนากลุ่ม

ความพึงพอใจต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน

บัณฑิตศึกษา สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

ประเด็นการสนทนากลุ่ม

1. รายวิชาของหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2. อาจารย์ผู้สอนควรมีคุณสมบัติ และคุณลักษณะอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

4. ท่านต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนอย่างไร

.....

.....

.....

และสื่อที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนเหมาะสมและเพียงพอหรือไม่
อย่างไร

.....

.....

5. การวัดและการประเมินผลที่ดำเนินการอยู่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ
รายวิชาต่าง ๆ หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

Institute For Ever

6. การให้คำปรึกษา การทำวิทยานิพนธ์ และระบบการติดตามนักศึกษาเหมาะสมหรือไม่
อย่างไร

7. ท่านสามารถนำความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่ได้รับมาใช้ในการปรับปรุง
การทำงานได้หรือไม่ อย่างไร

8. โดยทั่วไปท่านคิดว่าหลักสูตรหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนา
ท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชนที่พึงประสงค์ ควรเป็นอย่างไร

9. ท่านคิดว่าท่านจะนำผลวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นไปใช้ได้หรือไม่

10. ท่านพบการเปลี่ยนแปลงของท่านและชุมชนในด้านใดบ้าง หลังเรียนจบหลักสูตรแล้ว

11. ในระหว่างการเรียนหรือจบหลักสูตรแล้วนั้น ท่านได้มีส่วนร่วมกิจกรรมใดในชุมชน
ของท่านหรือไม่ อย่างไร เปรียบเทียบระหว่างเรียนกับหลังเรียนจบหลักสูตรแล้ว

12. การทำวิทยานิพนธ์ของท่านก่อให้เกิดผลด้านใดบ้าง กับตนเอง/ ครอบครัว/ ชุมชน

.....

.....

.....

13. หลังสำเร็จการศึกษา ท่านได้นำวุฒิการศึกษาไปปรับตำแหน่ง หรือภารกิจในองค์กรของท่านหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

14. นักศึกษาระดับปริญญาโทของสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน ควรจะพึ่งตนเองได้ และช่วยคนอื่นได้ ท่านคิดว่ามีสิ่งใดที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายนี้ได้

.....

.....

.....

15. ปัจจัยหรือสาเหตุที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน

- ☐ 1) ด้านส่วนตัวของนักศึกษา เพราะ.....
- ☐ 2) ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน เพราะ.....
- ☐ 3) ด้านอาจารย์ผู้สอน เพราะ.....
- ☐ 4) ด้านสถาบัน เพราะ.....
- ☐ 5) ด้านสภาพครอบครัว เพราะ.....
- ☐ 6) ด้านสภาพสังคม เพราะ.....

16. ปัจจัยอะไรที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของมหาบัณฑิต

- 1) ทุน มาจากไหน
2. เวลา บริหารจัดการอย่างไร
-
-

17. ทำไมจึงสนใจมาเรียนที่สถาบันแห่งนี้ สาเหตุที่เข้ามาศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน เพราะอะไร

.....

.....

.....

18. ข้อเสนอแนะในการให้สถาบัน พัฒนา ปรับปรุงแก้ไข สนับสนุน ส่งเสริมช่วยเหลือ มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

19. ท่านได้นำความรู้จากการที่เรียนในระดับปริญญาโทไปใช้ในการพัฒนาตัวเองชุมชน จนเกิดประโยชน์อะไรบ้าง ท่านได้มีการเปลี่ยนแปลงชีวิตของท่านด้านใดบ้าง อย่างไร

.....

.....

.....

20. ปัจจัยหรือสาเหตุในการสำเร็จการศึกษาล่าช้าของนักศึกษาเพราะอะไร

.....

.....

.....

21. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุก ๆ ท่านเป็นอย่างยิ่ง

ภาคผนวก ข.

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ
สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

ชื่อหลักสูตร : หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ

ชื่อภาษาอังกฤษ : Master of Arts in Integrated Local Development

ชื่อปริญญาและสาขาวิชา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ)

ชื่อย่อ : ศศ.ม. (การพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ)

ชื่อภาษาอังกฤษ ชื่อเต็ม : Master of Arts (Integrated Local Development)

ชื่อย่อ : M.A. (Integrated Local Development)

วิชาเอกหรือความเชี่ยวชาญเฉพาะของหลักสูตร

หลักสูตรนี้มุ่งสร้างนักพัฒนาที่มีวิสัยทัศน์ และทักษะในการสร้างและใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น พร้อมทั้งพัฒนาศักยภาพเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ชุมชนและสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน โดยผู้ศึกษาในหลักสูตรนี้มีลักษณะเฉพาะ ดังนี้

1. มีกระบวนการทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ สามารถผสมผสานความรู้สาขาต่าง ๆ ทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติด้วยกระบวนการวิจัย โดยเข้าใจความหลากหลายทางชีวภาพ ภูมิสังคม วัฒนธรรมท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งเข้าใจปัญหาชุมชนเมืองและชนบทอย่างลึกซึ้ง เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ดีประกอบด้วย “รูปแบบ-เนื้อหา-กระบวนการ” ซึ่งต้องบูรณาการกันออกมาเป็นเนื้อเดียวกัน เช่นยุทธศาสตร์การเกษตรอย่างยั่งยืน มีความแตกต่างจากยุทธศาสตร์การพัฒนาสุขภาพ ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นมีความแตกต่างจากยุทธศาสตร์การพัฒนาสิ่งแวดล้อม เพราะมี “เนื้อหาและกระบวนการ” ที่แตกต่างกัน แต่ก็เสริมกันด้วยการเรียนรู้แบบบูรณาการในกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนายุทธศาสตร์

2. สามารถเป็นผู้นำการศึกษาค้นคว้ายุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น ในภาพกว้างและยุทธศาสตร์เฉพาะทางได้อย่างเป็นระบบ โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือในการสัมมนาทุนและวิสาหกิจชุมชน นโยบายและยุทธศาสตร์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม พลังงาน และการเกษตรอย่างยั่งยืน และสัมมนาการสร้างเครือข่ายชุมชน

3. สามารถเป็นผู้นำในการสร้างเครือข่ายการพัฒนาชุมชน

ปรัชญา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. ปรัชญาของหลักสูตร

เพื่อให้สอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน หลักสูตรนี้จึงได้กำหนดปรัชญาไว้ ดังนี้

บูรณาการความรู้สู่การสร้างและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมท้องถิ่นที่พึ่งตนเองได้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

2. ความสำคัญ

สร้างมหาบัณฑิตที่เพียบพร้อมด้วยความรู้และปัญญาทั้งในด้านวิชาการและปฏิบัติการ การที่จะทำให้ชุมชนและท้องถิ่นที่เข้มแข็งเป็นสังคมประชาธิปไตย มีระบบเศรษฐกิจท้องถิ่นที่พึ่งตนเองได้ จำเป็นต้องมีผู้นำและ นักวางแผนยุทธศาสตร์พัฒนาท้องถิ่นผู้มีความรู้ทางวิชาการและการวิจัย ที่มีกระบวนการพัฒนาแบบองค์รวมสามารถบูรณาการความรู้หลากหลายสาขา อาทิ วิชา สัมมนาทุนท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชนวิธานนโยบายและ

ยุทธศาสตร์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม พลังงานและการเกษตร และวิชาสัมมนา ยุทธศาสตร์เครือข่ายชุมชน รวมทั้งสามารถฝึกพลังการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์กร และ เครือข่ายต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนมาสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาแบบบูรณาการและยั่งยืน หลักสูตร นี้ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองความจำเป็นดังกล่าว

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ แตกต่างจาก หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (ระดับปริญญาตรี) เนื่องจากหลักสูตรระดับปริญญาตรี มุ่งเน้นการสร้างบัณฑิตที่เป็นปัญญาชนชาวบ้าน (Organic Intellectuals) เป็นนักปฏิบัติการชุมชน เพื่อร่วมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ส่วนระดับปริญญาโทมุ่งเน้น การสร้างนักวิชาการที่สามารถพัฒนานโยบาย วางแผนยุทธศาสตร์ สามารถบริหารแผนงานและ ประเมินผล ซึ่งต้องใช้ความรู้ความสามารถในการทำวิจัย การพัฒนาและการขับเคลื่อนสังคม โดย บูรณาการการศึกษากับการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นเรื่องเดียวกัน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ขบวนการ ประชาชน

3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

หลักสูตรนี้มีวัตถุประสงค์ผลิตมหาบัณฑิต ที่

1. เป็นผู้มีความสามารถสร้างความรู้ใหม่ ด้วยการทำวิจัย เพื่อแก้ปัญหาของตนเองและชุมชน
2. เป็นนักยุทธศาสตร์และนักจัดการที่ใช้การวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีแบบแผนและหลักวิชาการอย่างบูรณาการ

3. เป็นนักจัดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนและสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน
4. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในท้องถิ่น ที่มีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์และกระบวนการทัศน์การพัฒนาอย่างยั่งยืน
5. เป็นนักประสานภาคีเครือข่าย เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง

ลักษณะเฉพาะของหลักสูตร

หลักสูตรนี้มีอัตลักษณ์ที่เน้นการเรียนรู้โดยใช้ชีวิตและชุมชนเป็นตัวตั้ง กล่าวคือ ชุมชนเป็นที่เรียนรู้ชุมชนเป็นเนื้อหาสาระการเรียนรู้และชุมชนร่วมเรียนรู้โดยบูรณาการความรู้และประสบการณ์ของชุมชนและผู้เรียนผ่านหมวดวิชาเสริมพื้นฐาน หมวดวิชาพื้นฐานหมวดวิชาเฉพาะหมวดวิชาเลือกเสรีและวิทยานิพนธ์ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละวิชาสอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนการสอนที่เน้นการลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริง และยืดหยุ่นตามปัญหาของชุมชนและคำถามวิจัยของผู้เรียนเฉพาะกลุ่มหรือรายบุคคล

คำอธิบายรายวิชา

1. หมวดวิชาเสริมพื้นฐาน มุ่งเสริมสร้างทักษะของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันฯ ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในระดับสากลด้วยตนเอง ประกอบด้วยวิชาภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์

LI5001 ภาษาอังกฤษสำหรับบัณฑิตศึกษา

3 (2-2-5)

English for Graduate Students

ฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนภาษาอังกฤษ โดยฝึกอ่านจับใจความและสรุปมโนทัศน์ ฝึกย่อเรื่องที่อ่าน และฝึกเขียนขยายความจากเรื่องที่อ่าน ทั้งจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งฝึกเขียนบทความวิจัย

LI5002 คอมพิวเตอร์สำหรับบัณฑิตศึกษา

3 (2-2-5)

Computer for Graduate Students

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ เครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตโปรแกรมสำเร็จรูป และการประยุกต์ใช้ในงานต่าง ๆ ได้แก่ โปรแกรมสำนักงาน โปรแกรมค้นข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต โปรแกรมการสื่อสาร อิเล็กทรอนิกส์ไปรษณีย์ และโปรแกรมประมวลผลข้อมูลวิจัย

2. หมวดวิชาพื้นฐาน มุ่งเน้นการทำความเข้าใจและการปรับกระบวนการทัศน์การพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งในระดับสากล ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น รวมทั้งบูรณาการความรู้ด้านทฤษฎีและวิธีการวิจัย เพื่อสร้างหรือพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นประกอบด้วยวิชากระบวนการทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และวิชาบูรณาการทฤษฎีความรู้และวิธีการวิจัย

LI6001 กระบวนทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ 6(2-8-8)

Integrated Local Development Paradigm and Strategies

การเรียนรู้ร่วมกับชุมชน การสืบค้นประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ความสัมพันธ์กับโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ทิศทางการพัฒนา ท้องถิ่นของตน จากอดีตถึงปัจจุบันและเชื่อมโยงกับกระบวนการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น

LI6002 บูรณาการทฤษฎีความรู้กับวิธีวิจัย

3(2-2-5)

Integration of Knowledge Theory and Research Methodology

แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีความรู้ ทั้งตะวันตกและตะวันออก แนวคิด ทฤษฎี และวิธีวิจัยแบบต่าง ๆ การบูรณาการทฤษฎีความรู้กับวิธีวิจัย การเลือกและ การออกแบบและวิธีการวิจัยที่เหมาะสมกับประเด็นและบริบทของท้องถิ่น

3. หมวดวิชาเฉพาะ มุ่งจัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านการศึกษาค้นคว้ารายกลุ่มหรือรายบุคคล การปฏิบัติจริงในพื้นที่ และการสัมมนาที่ชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อสนับสนุนให้นักศึกษาสามารถทำวิจัยของตน ประกอบด้วยวิชาสัมมนาทุนท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน วิชานโยบายและยุทธศาสตร์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวิชาสัมมนาการสร้างเครือข่ายชุมชน

ID 6001 สัมมนาทุนท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน

4 (1-6-5)

Seminar on Local Capital and Community Enterprises

การสัมมนาความสัมพันธ์ของทุนท้องถิ่นกับวิสาหกิจชุมชน กระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น การวิเคราะห์และเลือกสรรทุนต่าง ๆ ของท้องถิ่น การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ที่สอดคล้องกับศักยภาพ และระบบเศรษฐกิจท้องถิ่นพึ่งตนเอง

ID6002 นโยบายและยุทธศาสตร์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

4 (1-6-5)

พลังงาน และการเกษตรยั่งยืน

Policy and Strategy on Natural Resources, Environment, Energy and Sustianable Agriculture

กฎหมายข้อบังคับและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการระดับต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน กระบวนการทำแผนแม่บทชุมชน ที่อยู่บนฐานข้อมูลและสภาพที่เป็นจริงของชุมชน ในด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม พลังงาน และการเกษตรยั่งยืน

ID6003

สัมมนาการสร้างเครือข่ายชุมชน

4(1-6-5)

Seminar on Community Networking Formation

แนวคิดของระบบเครือข่ายชุมชนกับการพัฒนาท้องถิ่น ระบบการสื่อสารที่มีอิทธิพลต่อการสร้างและพัฒนาเครือข่ายชุมชน การสัมมนาวิธีการ รูปแบบและการปฏิบัติการของเครือข่ายชุมชน โดยผ่านกรณีศึกษาเครือข่ายชุมชนต่าง ๆ

4. หมวดวิชาเลือกเสรี มุ่งให้นักศึกษามีโอกาสเลือกเรียนในสิ่งที่ตนถนัดหรือสนใจ และ/หรือ เป็นประโยชน์กับหัวข้อการวิจัยของตน จากวิชาที่สถาบัน กำหนดและเปิดสอนในภาคการศึกษานั้น หรือจากสถาบันการศึกษาอื่นที่กรรมการบริหารหลักสูตรให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ ต้องไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต ตัวอย่างวิชาที่นักศึกษาอาจเลือกเรียนในหมวดวิชาเลือกเสรี เช่น

EL6001

กรณีเลือกสรร

3(0-6-3)

Selected Topics

ศึกษาค้นคว้าในท้องถิ่นที่นักศึกษาสนใจ ศึกษาเฉพาะกรณีโดยบูรณาการความคิดเกี่ยวกับการพัฒนา รวมทั้งการศึกษาคำตอบจากประเด็นปัญหาเฉพาะกรณีศึกษาด้วยกระบวนการการวิเคราะห์เชิงระบบและเขียนรายงานการศึกษา

EL6002

ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น

3(0-6-3)

Biodiversity and Local wisdom

ศึกษาแนวคิดเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพในแง่ของสังคม สิ่งแวดล้อม และนิเวศวิทยาความสัมพันธ์ระหว่างความหลากหลายทางชีวภาพกับภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาทางการเกษตรที่มีผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น การศึกษาและการวิเคราะห์ภูมิปัญญาของท้องถิ่นด้านการเกษตรและการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้มีความสอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเกษตรยั่งยืน กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา เช่น สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ การศึกษาดูงานนอกสถานที่

EL 6003

สัมมนาปัญหาชุมชนเมืองและชนบท

3(0-6-3)

Seminar on Urban and Rural Problems Issues

ศึกษาสภาพทั่วไปของเมืองและชนบท ปัญหาทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม การวางแผนการบริหาร การปกครอง และการกำหนดนโยบายการศึกษาและการพัฒนาที่เน้นเมืองและชนบท

EL6004

การเรียนรู้เชิงปรีวรรต

3(1-4-4)

Transformative Learning

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วิธีการ ขั้นตอน และเทคนิคต่าง ๆ ของการเรียนรู้เชิงปรีวรรต (transformative learning) ทฤษฎีการศึกษาผู้ใหญ่ (andragogy) และวิธีการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้เชิงปรีวรรตโดยเคารพประสบการณ์ของมนุษย์ (honoring human experiences) การบูรณาการแนวคิด ทฤษฎี วิธีการ ขั้นตอน และเทคนิคต่าง ๆ จากการศึกษาไปฝึกการเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้เชิงปรีวรรตกับนักศึกษาหรือชาวบ้านในชุมชนในสถานการณ์จริง

EH 6001

การฝึกปฏิบัติการสุขภาพชุมชน

3(0-6-3)

Practicum in Community Health

ฝึกปฏิบัติงานสุขภาพชุมชน เกี่ยวกับการพัฒนาสุขภาพชุมชน ด้วยการบริการสุขภาพชุมชน และสิ่งแวดล้อมจากสถานการณ์จริง ในหน่วยงานหรือองค์กรระดับต่าง ๆ ภายใต้การกำกับ ดูแลและนิเทศ ของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง

EH 6002

ยุทธศาสตร์การเสริมสร้าง การป้องกันและการคุ้มครองสุขภาพ 3(0-6-3)

Strategies for Promotion, Prevention and Protection in Health

แนวคิด ทฤษฎี หลักการและกระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์ที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสุขภาพ การระดมทรัพยากร ทั้งจากส่วนกลาง และท้องถิ่น มาใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ปัญหาสุขภาพของชุมชน และสังคม โดยมุ่งเน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งของสังคม ชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองในระบบสุขภาพพอเพียง

EH 6003

การจัดการนโยบายสุขภาพ

3(0-6-3)

Health Policy Management

แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และประเพณีนโยบายสุขภาพ กรอบแนวคิด การศึกษากระบวนการและขั้นตอนการจัดการทำ การดำเนินงาน และการประเมินผล นโยบายสุขภาพ ครอบคลุมทั้งบริบท กระบวนการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และเนื้อหาสาระ ตลอดจนผลกระทบของนโยบายสุขภาพระดับต่าง ๆ

5. วิทยานิพนธ์

TS6001

วิทยานิพนธ์

12 หน่วยกิต

Thesis

การทำวิจัยเป็นรายบุคคล ในประเด็นหรือปัญหาการพัฒนา โดยเสนอหัวข้อ และเค้าโครงวิทยานิพนธ์ที่ประยุกต์หลักการ แนวคิด ทฤษฎี กระบวนการที่เกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้ การแก้ปัญหา หรือการพัฒนาตามสาขาวิชา รวมทั้งการนำเสนอ การสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ภายหลังการสอบ จนได้รับการอนุมัติ



ภาคผนวก ก.

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน

สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

ชื่อหลักสูตร : หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน

ชื่อภาษาอังกฤษ : Master of Arts in Community Health System Management

ชื่อปริญญาและสาขาวิชา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการระบบสุขภาพชุมชน)

ชื่อย่อ : ศศ.ม. (การจัดการระบบสุขภาพชุมชน)

ชื่อภาษาอังกฤษ **ชื่อเต็ม** : Master of Arts (Community Health System Management)

ชื่อย่อ : M.A. (Community Health System Management)

วิชาเอกหรือความเชี่ยวชาญเฉพาะของหลักสูตร

หลักสูตรนี้มีความสามารถในการใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นหลักในการบริหารจัดการสุขภาพชุมชนและท้องถิ่นอย่างเป็นระบบตามแนวคิดใหม่ด้านสุขภาพที่เน้นหลักมวลประชาร่วมสร้างสุขภาพ (All For Health) สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาสุขภาพชุมชนร่วมกับท้องถิ่นและเครือข่ายการพัฒนาสุขภาพ สร้างพลังชุมชนที่มีความเข้มแข็งด้วยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สามารถสร้างยุทธศาสตร์สุขภาพองค์กรร่วมทุกระดับ ตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาความเจริญ การอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันบนพื้นฐานของการพึ่งตนเองได้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ หลักสูตรนี้จึงมุ่งเน้นการสร้าง “ผู้นำสุขภาพชุมชนแนวใหม่” ที่เน้นการสร้างนำการซ่อมสุขภาพ ได้อย่างผู้มีจิตอาสา เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพชุมชนสังคมแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

หลักสูตรนี้มีวัตถุประสงค์ผลิตมหาบัณฑิต ที่

1. เป็นผู้นำทางความคิด และปัญญาในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาสุขภาพชุมชนแนวใหม่อย่างมีกลยุทธ์
2. เป็นนักยุทธศาสตร์การบริหารงานสุขภาพชุมชนในท้องถิ่นที่สามารถแก้ปัญหาที่ซับซ้อนและละเอียดอ่อนได้อย่างสร้างสรรค์ อย่างมีคุณธรรม และจริยธรรมโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือ
3. สร้างเครือข่ายชุมชน องค์กร หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดขบวนการภาคประชาชนให้เป็นรากฐานการพัฒนาสุขภาพชุมชนอย่างยั่งยืน
4. เป็นนักจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนและสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

5. เป็นนักประสานภาคีเครือข่ายเพื่อสร้างชุมชนท้องถิ่นและสังคมเข้มแข็ง

2. โครงสร้างหลักสูตร

2.1 หลักสูตร

2.1.1 จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต

2.1.2 โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน จัดการศึกษาแบบแผน ก (2) ซึ่งเป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยมีการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต และศึกษารายวิชาอีกไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต

โครงสร้างหลักสูตร

หมวดวิชา	แผน ก(2)
1. หมวดวิชาเสริมพื้นฐาน	-
2. หมวดวิชาพื้นฐาน	9
3. หมวดวิชาเฉพาะ	12
4. หมวดวิชาเลือก	3
5. วิทยานิพนธ์	12
รวม	36

รายวิชา

1. หมวดวิชาเสริมพื้นฐาน (Remedial Courses)

นักศึกษาจะต้องสอบผ่านความรู้ ความสามารถด้านภาษาอังกฤษและการใช้คอมพิวเตอร์ตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการบัณฑิตศึกษากำหนด กรณีความรู้ความสามารถต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จะต้องเรียนรายวิชาต่อไปนี้ โดยไม่นับหน่วยกิต

LI5001	ภาษาอังกฤษสำหรับบัณฑิตศึกษา	3(2-2-5)
LI5002	คอมพิวเตอร์สำหรับบัณฑิตศึกษา	3(2-2-5)

เพื่อประโยชน์แก่นักศึกษาในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาอาจกำหนดให้นักศึกษาเรียนวิชาเพิ่มเติมจากรายวิชาที่เปิดสอนในสถาบันโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

2. หมวดวิชาพื้นฐาน (Core Courses) ให้เรียน 9 หน่วยกิต ดังนี้

LI6001	กระบวนการทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ	6(2-8-8)
LI6002	บูรณาการทฤษฎีความรู้และวิจัย	3(2-2-5)

3. หมวดวิชาเฉพาะ

ให้เรียนไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต ตามรายวิชาดังนี้

CH 6001	การจัดการระบบสุขภาพชุมชนและการพัฒนาเครือข่าย	4(1-6-5)
CH 6002	การสร้างเสริมสุขภาพชุมชน	4(1-6-5)
CH 6003	สัมมนาการจัดการความรู้ด้านสุขภาพชุมชน	4(1-6-5)

4. หมวดวิชาเลือกเสรี

ให้เรียน 3 หน่วยกิต ดังนี้

EL 6001	กรณีเลือกสรร	3(0-6-3)
EL 6002	ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น	3(0-6-3)
EL 6003	สัมมนาปัญหาชุมชนเมืองและชนบท	3(0-6-3)
EL 6004	การเรียนรู้เชิงปริวรรต	3(0-6-3)
EH 6001	การฝึกปฏิบัติการสุขภาพชุมชน	3(0-6-3)
EH 6002	ยุทธศาสตร์การเสริมสร้าง การป้องกันและการคุ้มครองสุขภาพ	3(0-6-3)
EH 6003	การจัดการนโยบายสุขภาพ	3(0-6-3)

5. วิทยานิพนธ์

ให้ทำวิทยานิพนธ์ โดยสามารถลงทะเบียนได้ครั้งละไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต

จนครบ 12 หน่วยกิต

TS 6001	วิทยานิพนธ์	12 หน่วยกิต
---------	-------------	-------------

คำอธิบายรายวิชา

1. หมวดวิชาเสริมพื้นฐาน มุ่งเสริมสร้างทักษะของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันฯ ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในระดับสากลด้วยตนเอง ประกอบด้วยวิชาภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์

LI5001	ภาษาอังกฤษสำหรับบัณฑิตศึกษา	3 (2-2-5)
--------	-----------------------------	-----------

English for Graduate Students

ฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนภาษาอังกฤษ โดยฝึกอ่านจับใจความและสรุปมโนทัศน์ ฝึกย่อเรื่องที่อ่าน และฝึกเขียนขยายความจากเรื่องที่อ่าน ทั้งจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งฝึกเขียนบทความวิจัย

LI5002 คอมพิวเตอร์สำหรับบัณฑิตศึกษา**3 (2-2-5)****Computer for Graduate Students**

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ เครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต โปรแกรมสำเร็จรูป และการประยุกต์ใช้ในงานต่าง ๆ ได้แก่ โปรแกรมสำนักงาน โปรแกรมค้นข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต โปรแกรมการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ไปรษณีย์ และโปรแกรมประมวลผลข้อมูลวิจัย

2. **หมวดวิชาพื้นฐาน** มุ่งเน้นการทำความเข้าใจและการปรับกระบวนการทัศน์การพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งในระดับสากล ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น รวมทั้งบูรณาการความรู้ด้านทฤษฎีและวิธีการวิจัยเพื่อสร้างหรือพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นประกอบด้วยวิชากระบวนการทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ และวิชาบูรณาการความรู้ด้านทฤษฎีและวิธีการวิจัย

LI6001 กระบวนทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ 6(2-8-8)**Integrated Local Development Paradigm and Strategies**

การเรียนรู้ร่วมกับชุมชน การสืบค้นประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ความสัมพันธ์กับโลกในยุคโลกาภิวัตน์ทิศทางการพัฒนา ท้องถิ่นของตน จากอดีตถึงปัจจุบันและเชื่อมโยงกับกระบวนการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น

LI6002 บูรณาการทฤษฎีความรู้กับวิธีการวิจัย**3(2-2-5)****Integration of Knowledge Theory and Research Methodology**

แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีความรู้ ทั้งตะวันตกและตะวันออก แนวคิด ทฤษฎี และวิธีการวิจัยแบบต่าง ๆ การบูรณาการทฤษฎีความรู้กับวิธีการวิจัย การเลือกและ การออกแบบและวิธีการวิจัยที่เหมาะสมกับประเด็นและบริบทของท้องถิ่น

3. **หมวดวิชาเฉพาะ** ประกอบด้วย 3 วิชาจำนวน 12 หน่วยกิต มุ่งจัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านการศึกษา ค้นคว้าเป็นรายกลุ่มหรือรายบุคคล การปฏิบัติจริงในพื้นที่ และการสัมมนาที่ชุมชนมีส่วนร่วม สนับสนุนให้นักศึกษาสามารถทำวิจัยของตน ประกอบด้วยวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชน และการพัฒนาเครือข่ายวิชาการสร้างเสริมสุขภาวะชุมชนและวิสามนนาการจัดการความรู้ด้านสุขภาพชุมชน

CH 6001 การจัดการระบบสุขภาพชุมชนและการพัฒนาเครือข่าย**4(1-6-5)****(Community Health System Management and Networking Development)**

หลักคิดทฤษฎีของการบริหารจัดการระบบสุขภาพชุมชน และเครือข่ายสุขภาพ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน การพัฒนาบุคลากรและผู้มีจิตอาสา การพัฒนาระบบ

การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารความรู้และความร่วมมือของภาคีและชุมชนด้านบุคลากรและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบสุขภาพชุมชน

CH 6002

การสร้างเสริมสุขภาพชุมชน

4(1-6-5)

(Community Health Empowerment)

การสร้างยุทธศาสตร์การเรียนรู้ด้านสุขภาพของชุมชน การรวมกลุ่มและการจัดตั้งเครือข่ายสุขภาพของชุมชน การบูรณาการ การวางแผนและปฏิบัติการพึ่งตนเองด้านสุขภาพ ในการสร้างเสริมสุขภาพ และการดูแลสุขภาพพื้นฐานของชุมชน

CH 6003

สัมมนาการจัดการความรู้ด้านสุขภาพชุมชน

4(1-6-5)

(Seminar on Community Health Knowledge Management)

รูปแบบหลากหลายของการสัมมนา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดการความรู้ระบบสุขภาพชุมชน ระหว่างนักศึกษา อาจารย์ ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน และผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งระดับพื้นที่ และระดับชาติ

4. หมวดวิชาเลือกเสรี มุ่งให้นักศึกษามีโอกาสเลือกเรียนในสิ่งที่ตนถนัดหรือสนใจ และ/หรือ เป็นประโยชน์กับหัวข้อการวิจัยของตน จากวิชาที่สถาบันกำหนดและเปิดสอนในภาคการศึกษานั้น หรือจากสถาบันการศึกษาอื่นที่กรรมการบริหารหลักสูตรให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ต้องไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต ตัวอย่างวิชาที่นักศึกษาอาจเลือกเรียนในหมวดวิชาเลือกเสรี เช่น

EL 6001

กรณีเลือกสรร

3(0-6-3)

Selected Topics

ศึกษาค้นคว้าในท้องถิ่นที่นักศึกษาสนใจ ศึกษาเฉพาะกรณีในแต่ละสาขาวิชา โดยบูรณาการความคิดเกี่ยวกับการพัฒนา รวมทั้งการศึกษาคำตอบ จากประเด็นปัญหาเฉพาะกรณีศึกษาด้วยกระบวนการวิเคราะห์เชิงระบบและเขียนรายงานการศึกษา

EL6002

ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น

3(0-6-3)

Biodiversity and Local wisdom

ศึกษาแนวคิดเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพในแง่ของสังคม สิ่งแวดล้อม และนิเวศวิทยา ความสัมพันธ์ระหว่างความหลากหลายทางชีวภาพกับภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาทางเกษตรที่มีผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น การศึกษาและการวิเคราะห์ภูมิปัญญาของท้องถิ่นด้านการเกษตรและการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้มีความสอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเกษตรยั่งยืน กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา เช่น สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ การศึกษาดูงานนอกสถานที่

EL 6003

สัมมนาปัญหาชุมชนเมืองและชนบท

3(0-6-3)

Seminar on Urban and Rural Problems Issues

ศึกษาสภาพทั่วไปของเมืองและชนบท ปัญหาทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การวางแผนการบริหาร การปกครอง และการกำหนดนโยบายการศึกษาและการพัฒนาที่เน้นเมืองและชนบท

EL6004

การเรียนรู้เชิงปฏิวิวัต

3(1-4-4)

Transformative Learning

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วิธีการ ขั้นตอน และเทคนิคต่าง ๆ ของการเรียนรู้เชิงปฏิวิวัต (transformative learning) ทฤษฎีการศึกษาผู้ใหญ่ (andragogy) และวิธีการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิวิวัตโดยเคารพประสบการณ์ของมนุษย์ (honoring human experiences) การบูรณาการแนวคิด ทฤษฎี วิธีการ ขั้นตอน และเทคนิคต่าง ๆ จากการศึกษาไปฝึกการเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิวิวัตกับนักศึกษาหรือชาวบ้านในชุมชนในสถานการณ์จริง

EH 6001

การฝึกปฏิบัติการสุขภาพชุมชน

3(0-6-3)

Practicum in Community Health

ฝึกปฏิบัติงานสุขภาพชุมชน เกี่ยวกับการพัฒนาสุขภาพชุมชน ด้วยการบริการสุขภาพชุมชน และสิ่งแวดล้อมจากสถานการณ์จริง ในหน่วยงานหรือองค์กรระดับต่าง ๆ ภายใต้การกำกับ ดูแลและนิเทศ ของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง

EH 6002

ยุทธศาสตร์การเสริมสร้าง การป้องกันและการคุ้มครองสุขภาพ 3(0-6-3)

Strategies for Promotion, Prevention and Protection in Health

แนวคิด ทฤษฎี หลักการและกระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์ที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสุขภาพ การระดม ทรัพยากร ทั้งจากส่วนกลาง และท้องถิ่น มาใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ปัญหาสุขภาพของชุมชน และสังคม โดยมุ่งเน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งของสังคม ชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองในระบบสุขภาพพอเพียง

EH 6003

การจัดการนโยบายสุขภาพ

3(0-6-3)

Health Policy Management

แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และประเพณีนโยบายสุขภาพ กรอบแนวคิด การศึกษากระบวนการและขั้นตอนการจัดการทำ การดำเนินงาน และการประเมินผล นโยบายสุขภาพ ครอบคลุมทั้งบริบท กระบวนการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และเนื้อหาสาระ ตลอดจนผลกระทบของนโยบายสุขภาพระดับต่าง ๆ

5. วิทยานิพนธ์

TS6001

วิทยานิพนธ์

12

หน่วยกิต

Thesis

การทำวิจัยเป็นรายบุคคล ในประเด็นหรือปัญหาการพัฒนาของแต่ละสาขาวิชา โดยเสนอหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ที่ประยุกต์หลักการ แนวคิด ทฤษฎี กระบวนการ ที่เกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้ การแก้ปัญหา หรือการพัฒนาตามสาขาวิชา รวมทั้งการนำเสนอ การสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ภายหลังการสอบ



ภาคผนวก ง.



คำสั่งสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

ที่ ๐๐๓ /๒๕๖๑

เรื่อง แต่งตั้งคณะผู้วิจัยโครงการวิจัยประเมินผลหลักสูตรและคุณภาพบัณฑิต
ระดับบัณฑิตศึกษา สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

เพื่อให้การดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนา
ท้องถิ่นแบบบูรณาการและสาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพชุมชนของสำนักบัณฑิตศึกษามีประสิทธิภาพ
และประสิทธิผลตามกรอบมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะต้องมีการประเมิน
หลักสูตรและคุณภาพบัณฑิตในทุกปีและหรืออย่างน้อยทุก ๕ ปี เพื่อรายงานและวางแผนการพัฒนา
หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด อีกทั้งต้องพัฒนาศักยภาพของอาจารย์ด้าน
การวิจัยและพัฒนาความรู้ผ่านการเขียนบทความวิจัย ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการพัฒนาอาจารย์ จึง
เห็นสมควรให้แต่งตั้งคณะผู้วิจัย โครงการประเมินผลหลักสูตรและคุณภาพบัณฑิต ระดับบัณฑิตศึกษา
สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนโดยทุนสนับสนุนวิจัยสถาบันของบริษัท ปตท.จำกัด(มหาชน) ตามรายชื่อ
ต่อไปนี้

๑. ศ.ดร.จรรจา	สุวรรณศักดิ์	ที่ปรึกษางานวิจัย
๒. ดร.ศรีปริญญา	ฐปกระจำ	ที่ปรึกษางานวิจัย
๓. ดร.ส่งเกียรติ	ทานสัมฤทธิ์	ที่ปรึกษางานวิจัย
๔. ดร.สุชาติ	ศรียารมย์	ที่ปรึกษางานวิจัย
๕. ดร.ทรงจิต	พูลลาภ	ที่ปรึกษางานวิจัย
๖. รศ.ดร.เสรี	พงศ์พิศ	หัวหน้าโครงการวิจัย
๗. ดร.สุรเชษฐ	เวชพิทักษ์	นักวิจัย
๘. ดร.ทวิษ	บุญธีรศรี	นักวิจัย
๙. ดร.อุษา	เทียนทอง	นักวิจัย
๑๐. รศ.ดร.สมพงษ์	แดงดา	นักวิจัย
๑๑. รศ.วิฑูรย์	เวชประสิทธิ์	นักวิจัย
๑๒. พ.ด.อ.ดร.สมเกียรติ	สมพงษ์	นักวิจัย
๑๓. ดร.ส่งเสริม	แสงทอง	นักวิจัย
๑๔. ดร.เสนอชัย	เถาว์ชาติ	นักวิจัย

๑๕. ดร.สุพัฒน์	ไพโรจน์	นักวิจัย
๑๖. ดร.ไมตรี	อินเดริยะ	นักวิจัย
๑๗. ดร.เฉลิมเกียรติ	สุวรรณวัฒน์	นักวิจัย
๑๘. ดร.วงศ์สถิตย์	วิสุทิ	นักวิจัย
๑๙. ดร.วีรธรรม	ปัญจันท์	นักวิจัย
๒๐. ดร.ศกาศพรณ	สันตระกูล	นักวิจัย
๒๑. นางสาวอัญมณี	ชุมณี	ผู้ช่วยนักวิจัย
๒๒. นายอภิชาติ	มหาราชเสนา	ผู้ช่วยนักวิจัย
๒๓. นางสาวรินทรทิพย์	คินาเพชร	เจ้าหน้าที่ประสานโครงการ
๒๔. นางสาวสุนิสา	พูลทรัพย์เจริญ	เจ้าหน้าที่ประสานโครงการ
๒๕. นางสาวธัญชนัท	ชิตโชติปกรณ์ชัย	เจ้าหน้าที่ประสานโครงการ

ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ตั้ง ณ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑



(รองศาสตราจารย์ ดร.เสรี พงศ์พิศ)

อธิการบดีสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

บัณฑิตศึกษา สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

13/2 หมู่ที่ 1 ตำบลบางคนที อำเภอบางคนที

จังหวัดสมุทรสงคราม 75120

ติดต่อสอบถาม

โทรศัพท์ 034-757-452-4 ต่อ 159-161, 087-563-8526

อีเมล grad@life.ac.th